A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE LIBRARY OF THE

CALCUTTA SANSKRIT COLLEGE.

Prepared under the orders of the Government of Bengal.

BY

HRĪSHIKEŚA ŚASTRĪ,

SECOND GRAMMAR PANDIT, SANSKRIT COLLEGIATE SCHOOL

AND

ŚIVA CHANDRA GUI, M.A. B.L.

LATE PROFESSOR, SANSKRIT COLLEGE

VOLUME V. TANTRA MANUSCRIPTS

CALCUTTA

PRINTED BY J. N. BANERJEE & SON, BANERJEE PRESS,
119 OLD BOYTAKKHANA BAZAR ROAD

1903.

INDEX TO TANTRA MANUSCRIPTS.

The figures against the names of the Manuscripts indicate their serial numbers

———

तन्त्र।

TANTRA.

No 1. अजपापूजाविधि। Ajapāpūjāvidhih Substance country made white paper, 7×4 inches. Folia, 6 Lines 15 in a page Character, Nāgara Date ? Appearance, very old, worn out and torn in parts Prose Not correct. Incomplete

A guide to the worship of *Ajapā (Durgā)*

पुस्तकेऽस्मिन् अजपापूजाविधानं विद्यते।

No 2. अजपागायत्री। Ajapāgāyatri Substance country made white paper, 5×6 inches Folia, 10 Lines 6–10 in a page Character, Nagara Date ? Appearance, old Prose and verse Generally correct Complete

A prayer to Ajapa with directions for the performance of certain preliminary actions before it is said

Beginning. श्रीगुरुभ्यो नम। मेरुपृष्ठ ऋषि। कूर्म्मोदेवता। सुतलं छंद। आसने विनियोग। अनन्तासनाय नम। कमलासनाय नम। विमलासनाय नम। षट्‌मुद्राधारमण्डपमध्ये चतुर्दलपद्मस्थितायां गणेशहंसत्रय षण्मत अजपागायत्रीमंत्रस्य ओं बीज।

End. आत्मा त्व गिरिजापति (मति ?) परिचर (रा ?) प्राणा शरीर(रा ?) गृहं पूजा ते विषयोपभोगरचना निद्रा समाधिस्थिति॥ सचार पदयो प्रदक्षिणविधौ(धि ?) सर्वाणि तोत्रा(स्तोत्राणि सर्व्वा ?)गिर यद यत् कर्म करोमि तत्तदखिलं प्रभो त(व ?) दाराधन।

Colophon अजपासमाप्त॥ श्रीसाम्बसदाशिवार्पणमस्तु॥ ६॥ ६॥ ६॥

विवरणम्—अजपागायत्रीनामकोऽजपास्तवक पोऽयं निबन्ध।

No. 3. आगमविवृतिः सटीका । Agamavivritih Satika This is a vedic work and has been misplaced among the Tantras It contains the text of Gaudapadiyabhashya on the fourth chapter of the Māṇḍukyopaniṣad, with the *commentary of Sankaracarjya, and also* Aanandagiri s commentary thereon. See Appendix

---

No. 4. आचारसारः । Acarasārah Substance, country made colourless paper, 14×3 inches Folia, 8 Lines, 4-10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, worn out, and writing effaced in parts Verse Generally correct, Incomplete

An original Tāntrika work divided into 8 paṭalas or chapters, on the duties of Kaulas, a class of Sakti worshippers Noticed by Dr R. Mitra in his Notices of Sanskrit MSS, No 470 The codex under notice contains upto a portion of the fifth chapter It begins as usual, like other Tantrika works with Parvati's question to Mahadeva on the customs of Mahācina. On which God Śiva related to her the legend of Vasistha, who with a view to get *siddhi* from the goddess Tārā, went up to Cina and there received instructions from Buddha, an incarnate of Visnu, on Kaulācara. It is also called Mahācinakramācara or Cinācārasaratantra See the Catalogue of the India Office, No 2563, p 870, part IV.

Beginning. ओं नम परमदेवतायै ॥

श्रीदेव्युवाच ॥

महाचीनक्रमाचार सूचितो न प्रकाशित ।
इदानीं श्रोतुमिच्छामि कथयस्व महेश्वर ॥
इति पृष्ट पुरा देव्या कैलासशिखरे हर ।
चिन्तयामास मनसा किञ्चिदामीलितेक्षण ॥
स्वयमुत्कण्ठता मूयो भूय प्रेरयसि प्रिये ।
चीनाचारक्रमं मह्यमप्रकाश्य कथं मया ।
अतिगुह्यतरं श्रीयमाचार सिद्धिदायक ।
स्त्रीणां हि चपला बुद्धि कथं गोप्यं हि शक्यते ।
इति सचिन्त्य मनसा पुनराह महेश्वरी ।
महाचीनक्रमाचारं ब्रूहि मे परमेश्वर ॥

श्रीशिव उवाच ॥

अलं यत्नैरलं यत्नैरलं यत्नं महेश्वरि।

चीनाचारक्रमं श्रोतुं विरता भव पार्वति ॥

स एव परमाचारी न प्रकाश्यः कदाचन।

गुह्याद्गुह्यतरः साध्वि साधाद्गुह्यमयं शिवे ॥

स्त्रीस्वभावेन भवती साचान्मां परिपृच्छति।

तदाचारं वारितासि स्त्रीस्वभावाद्धि पृच्छसि ॥

देव्युवाच।

यदि चीनक्रमाचारं न मे कथयसि प्रभो।

आत्मत्यागं करिष्यामि पुरस्ते (?) न संशयः ॥

इत्युक्तः शैलसुतया रुद्रः कालाग्निरो महान्।

महाचीनाक्रमाचारं गदितुं स प्रचक्रमे ॥

End. नास्ति।

Colophon. इत्याचारसारतन्त्रे चतुर्थपटलः ॥

विवरणम्—महाचीनाचारपरपर्य्यायकलौलाचारविषयकोऽयं निबन्धः। अत्र वशिष्ठस्य महाचीनगमनं बुद्धावताराद्दुपदेशग्रहणञ्च वर्णितम्।

No 5. उद्धारकोश। Uddhārakośah Substance, country made white paper, 10×4 inches Folia 114 Lines 5–7 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, old, and torn in parts Verse *Generally correct* *Complete*

A treatise on the derivation and use of the mystic Mantras, on the *Sākta divinities* and their dhyanas, *(meditation)* by Dakṣiṇāmurti The authorities quoted are from Āgamamṛtamañjari, Kuvjikāsarvasva, Bhairavatantra, Sāradapatala, &c A work of the same name, on the same subject, and by the same author, is noticed by Dr R. Mitra in No 2343 of his *Notices*, but his copy does not correspond with this, either at the end, or in the colophon The codex under notice is without a beginning

End. श्रीईश्वर उवाच।

दक्षिणामूर्त्तिना तेन दृष्टा तत्वान् मुनेरमान् (?)।

कृतमुद्धारकोशाख्यं यत्र गोप्यतमं कुरु ॥ ४८ ॥

श्रीदेव्युवाच ।

श्रोतास्मि भवतानेन यथेनाई सुरेश्वर (?) ।

इत्युक्त्वा सा महाकुल कैलासाद्रेय जग्मतु ॥ ४९ ॥

उभौ सार्वविकादेवौ देवश्च चंद्रशेखर ॥ ५० ॥

Colophon. इति श्रीदक्षिणामूर्त्तिमुनिविरचिते उद्धारकोषे सकलागमसारे षोडशदेवी सनत्कुमारनवयकसमदर्शीपताह(?)देवीकोमध्यानिर्णयो नाम सप्तमकल्प ॥ सम्पूर्णम् ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्री ॥ श्री ॥ छ ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥

विवरणम्—नानादेवतामन्त्रोद्धारकथनपूर्व्वकध्यानादिविषयकोऽयं निबन्ध ।

Note—This has been recently recopied by the College authorities

---

No 6 उड्डीश । Uddîśah Substance country made white paper, 6 × 4 inches Folia, 71 *Lines* 7–8 *in a page* Character, Nagara Date ? Appearance, very old Prose and verse Generally correct. Complete

A Tântrika work noticed by Dr R. Mitra in No 989 of his *Notices* Dr Mitra places this work among the Kaula class of Tantras but it seems more properly to belong to the Âbhicarika class, for it treats of the acquisition of supernatural powers by means of mystic formulas and magic practices

A complete list of the subjects treated of in the work is given by Dr R. Mitra See also the India Office Catalogue, No 2630, p 919, part VI.

Beginning श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीनर्मदायै नम ॥

उड्डीशेन समाकीर्णे दक्षमाकुर्न (?) ।

प्रणम्य शिरसा देवी गौरी पृच्छति शंकर ॥ १ ॥

ईश्वर श्रोतुमिच्छामि लोकनाथ जगत्पते ।

प्रसादं कुरु देवेश बूहि धर्म्मार्थसाधनं ॥ २ ॥

वशीकरणमुच्चाटनमोहनस्तम्भन तथा ।

शान्तिक पौष्टिक चाथ करणानि विधानि च ॥ ३ ॥

चचुठानि (स्नानि ?) मनोठानि (ग्नानि ?) अुतिहानि (?) तथैव च ।

ज्ञानहानीद्रियाहानि (ज्ञानहानींद्रियहानि (?) किलक च तथा परम् ॥४॥

कार्य्येषु (?) सुरेशान गोपनं पुरतं तथा ।
संबन्धानविधिमेव तनुमर्मं वद मे प्रभो ॥ ५ ॥

End. सुघटतया मनोहरीकृता चमत्करसिंह (?) दुग्धकरतामानन्दनं (?) कामधे
जातवेदन्धे न दिवा तथा (?) ।

Colophon. इति चड्डीश समाप्ति (?) ॥ शीरस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्री ॥
श्री ॥ ० ॥ ८ ॥ ८ ॥ ८ ॥

विवरणम्—चड्डीशाभिधो वशीकरणोच्चाटनमोहनस्तम्भनमारणकपोटिकादिविषयकतान्त्रिक
निबन्धोऽयं ॥

No. 7. कक्षपुटं । Kaksaputam Substance, country made colour less paper, 8×3 inches. Folia, 67, (of which fol 1 is wanting) Lines, 7-10 in a page Character, Nigara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and writing destroyed in parts. Verse. Generally correct Incomplete,

Kakṣaputa or Siddhacāmunda is a Tantra on the attainment of supernatural powers and on the means of causing death by imprecation, &c, containing 1800 slokas, by Siddhanagarjuna, noticed by Dr R Mitra in No 256 of his *Notices* The codex under notice is less by one patala or chapter than his, but the codex noticed in the India Office Catalogue, No 2616, p 911, part IV, exactly *corresponds with this*

Beginning. नास्ति ।

End. दिव्येदमुनिकामेव चक्रकुम्भीतिमपेषिते ।
पुष्पभास्करयोगेन निर्मोहेन तु वेष्टयेत् ।
मूर्द्धस्थे खेचरत्वं स्याद्योजनानां शतावधि ।
एते सर्व्वे महायोगाः देवामेव सिद्धिदा (?) ॥

Colophon. इति श्रीसिद्धनागार्जुनविरचिते कक्षपुटे विंशतितमपटलः ॥ १८०० ॥
समाप्त (?) ॥ श्रीराम ॥ श्रीगोपाल श्री ॥

विवरणम्—श्रीसिद्धनागार्जुनविरचितसिद्धचामुण्डापरपर्य्याय कक्षपुटाभिधो मन्त्रसाधनवशी
करणादिविषयकतान्त्रिकनिबन्धविशेषः ।

No 8. कल्पसूत्रम् । Kalpasutram Substance, country made colourless paper, 10×4 inches Folia, 35 Lines, 5-11 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, worn out, and a folio torn Prose Generally correct. Complete

A manual for the performance of Dikṣā or religious initiation, and other religious rites and ceremonies, for Śakti worshippers, noticed by Dr R Mitra in No 1467 of his *Notices*, by the name of Vidyākalpasūtra. See also the India Office Catalogue, No 2586 p 880, part IV.

Beginning श्रीगणेशाय नम ॥ अथातो दीक्षां व्याख्यास्यामो भगवान् परमशिव भट्टारक श्रुत्वा ह्यष्टादशविद्या सर्व्वाणि दर्शनानि लीन(ला ?)या तत्तदवस्था पन्न प्रणीय स्वविमर्श्या भगवत्या भैरव्या स्वात्माभिमया पृष्ट पञ्चभिर्मुखै पञ्चा म्नायान् परमार्थसाररूपान् प्रणिनाय ।

End. य इमामष्टादशखंडीमहोपनिषदं महार्थेपुरासिद्धांतसर्व्वस्वभूतामधीते स सर्व्वेषु यज्ञेषु यष्टा भवति य य क्रतुमधिते (?) तेन तेनास्येष्ट भवतीति हि श्रूयत इत्युपनिषदिति शिवं ॥ १८ ॥ य एव वेदैतदुपनिषत् अर्हश्च यपि शान मासन' ओं शांति' शांति शांति' सहनाववतु शंभस्तनी माद्दासीत् ॥

Colophon. इति परशुरामकृतं कल्पसूत्र सपूर्ण ॥ श्रीरस्तु ॥ रामाय नम ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

विवरणम्—श्रीपरशुरामविरचितकल्पसूत्राभिधोऽयं निबन्ध ।

No. 9 कामधेनुतन्त्रम् । Kāmadhenutantram Substance, country made yellow paper, 18×3 inches. Folia, 33 Lines, 3-6 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, not fresh Verse Not correct. Complete

A Tāntrika work, complete in 24 paṭalas, treating of Mantras or Vijas, which are of fifty kinds, according to the fifty letters of the alphabet. Only a part of this work is noticed by Dr R. Mitra in No. 481 of his *Notices*

Beginning. ओं नमो गणेशाय ॥ ओं नम शिवाय ॥ श्रीदेव्युवाच ॥

कथयस्व महादेव सर्व्वागमविशारद ।

अधुना वद देवेश पञ्चाशद्वर्णमुत्तमम् ॥

तत्सर्वं महादेव कथयस्व दयानिधे ।
कृपया कथयेशान यद्यहं भवद्वल्लभा ॥

श्रीईश्वर उवाच ।

अधुना संप्रवक्ष्यामि (?) रहस्यमतिगोपनं ।
येन विज्ञानमात्रेण जीवन्मुक्तो भवेन्नर ।
अज्ञात्वा सर्वतन्त्राणि महाविद्यां जपेत्तु य ।
मन्त्रं तस्य वृथा देवि किमन्यत् जपपूजने ॥

End — एतत्ते कथितं मन्त्रं कामधेनोर्मतं प्रिये ।

Colophon. — इति श्रीकामधेनुतन्त्रे चतुर्विंशतिपटलः । श्रीरामतनुशर्म्मण स्वाक्षर (?) मेतत् ॥ श्रीगुरुचरणे मम भक्तिरस्तु ॥ श्रीमातृकाचरणे मम भक्तिरस्तु ॥ श्रावण ।

विवरणम्—मातृकावर्णमूलात्मकपञ्चाशद्बीजतत्त्वनिरूपकोऽयं कामधेनुतन्त्रनामको निबन्धः ।

No. 10. कामरत्नतन्त्रम् । Kāmaratnatantram Substance, country made yellowish paper, 10×4 inches, bound like an ordinary book Folia, 139 Lines, 11-13 in a page Character, Bengali Date, 1746 Śaka Appearance, very old, and worn out. Prose and verse. Generally correct Complete

A treatise, complete in 16 chapters, on sorcery and erotics, compiled from the Tantras by Śrīnatha Bhatta Noticed by Dr R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS, No 991 See also the India Office Catalogue, No 3634, p 921, part IV.

Colophon. — इति श्रीनाथभट्टविरचिते कामरत्ने रसादिमोचनं नाम षोडशोपदेशः ॥ ० ॥ श्रीकृष्णे मतिरस्तु । शाके चक्रयुगाद्रिचन्द्रगणिते चन्द्रे हि मार्गस्य च धारा वारयुगान्वितांशदिवसे रात्रौ तु यामार्द्धके ग्रन्थोऽलेखि सुयन्त्रमन्त्रसहित षट्कर्मयुक्त शुभ श्रीलश्रीयुतशास्त्रतत्त्वसुविदो लुईस नेमरथं ॥ १ ॥

साहेबस्य शुभध्यायी श्रीरामलोचनद्विज ।
पाठार्थमलिखत् ग्रन्थमनन्यगतिक सदा ॥ २ ॥
यदर्थं लिखितो ग्रन्थो मया शूद्रैकसूनुना ।
तद्धरिभक्तिं नित्य करोतु परमेश्वर ॥ ॥

विवरणम्—कामरत्नाभिधाचारिकतान्त्रिकनिबन्धोऽयम् ॥

No 11. **कामरत्नम्।** Kāmaratnam Substance, country made colourless paper, 8×3 inches Folia, 91 Lines, 5 9 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, and worn out Prose and verse Generally correct Incomplete

Another incomplete copy of the same work

विवरणमुक्तपूर्व्वम्।

No. 12. **कालीविलासतन्त्रम्।** Kālīvilāsatantram Substance, country made yellow and red paper, 18×3 inches Folia, 44 Lines, 3–6 in a page Character, *Nāgara.* *Date,* ? *Appearance, old* Verse Generally correct. Complete

A Tantrika work, treating of the usual Śākta Tāntrika rites and *ceremonies, complete in 20 patalas or chapters.* Noticed by Dr R. Mitra in No 2963 of his *Notices*

Beginning. श्री नमो गणेशाय।

देव्युवाच।

देवदेव महादेव संसारार्णवतारक।

पृच्छाम्येकं महाभाग कृपया कथय प्रभो॥

कलिकाले महाभाग जम्बुद्वीपे च भारते।

सर्व्वेषां सम्मतं तन्त्र कृपया वद साम्प्रतम्॥

सद्योजात उवाच।

साधु पृष्ट सुराराध्ये कथ्यामि प्राणवल्लभे।

यत्पीतं यत्प्रोक्तं (?) सम्मतन्त्वेषु अधुना कथयामि ते॥

End. न गुरोरधिकं विप्र नास्ति होम कली दिज।

अभिषेको नास्ति विप्र सर्व्वं नास्ति नास्ति वै॥

कली च विद्यते नित्यं त्रिविधं गुरुलक्षणं।

गुरौ सम्भावमात्रेण दुष्टमन्त्रोऽपि सिध्यति॥

विना गुरुप्रसादेन सिद्धविद्यापि खण्डिता ।
यत् गुप्तं शिवतन्त्रेषु तदद्य कथितं शुभे ॥
किं बहुना महाभाग गच्छामि शिवसन्निधिं ।
इत्युक्त्वा ययौ शीघ्रं कैलासं शिवनन्दन ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीकालीविलासतन्त्रे देवदेवीसम्बा(द ?)दे गणपमुनिकथने शिवभाषिते कालीविलासतन्त्रे चतुस्त्रिंशत्पटलेन समाप्तं ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ श्रीकालीचरणे मम भक्तिरस्तु ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

No 13. कुलकुलादिचक्रम् । Kulakulādicakram Substance, country made yellow paper, 18×2 inches Folia, 4 Lines, 7-8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, and worn out. Prose Generally correct Incomplete

A work treating of letters and their division into different classes according to the deities, &c.

Beginning. अथ कुलाकुलविभेदन्तु वक्ष्यामि मन्त्रिणामिह । अ आ ए क च ट त प य षा मारुता । इ ई ऐ ख छ ठ थ फ र क्षा आग्नेया । उ ऊ ओ ग ज ड द ब ल सा पार्थिवा । ऋ ॠ औ घ झ ढ ध भ व सा वारुणा । ऌ ॡ अं ङ ञ ण न म श हा नाभसा ॥ तथा निबन्धे ॥
वायुवह्निभूजलाकाशा पञ्चाशल्लिपयः क्रमात् ॥
पञ्च ह्रस्वा पञ्च दीर्घा बिन्दन्ता शाइसम्भवा ॥

End. एतद्रूपा षोड़शस्वरा अवर्ग । ककारादिटान्त टपर्यन्त कवर्ग । ठादि स्थान्त ठवर्ग । मादिक्षान्तो मवर्ग । एते ऋणपञ्चाशत्वर्णा ॥ र ॥

Colophon. नास्ति

विवरणम्—कुलकुलादितत्त्वाभिधीयमक्षरविषयकोऽयं निबन्धः ।

No 14. कुलार्णवतन्त्रम् । Kulārnavatantram. Substance, country made colourless paper, 10×5 inches. Folia, 74 Lines, 14 in a page Character, Nagara. Date, ? Appearance, very old worn out, and slightly effaced in parts Verse Generally correct. Incomplete

An original Tantra, attributed to Śiva, treating of creation and man, and of the advantages of the Kulacāra system of worship. *It contains also the praise of Urdhamnaja and other Tantras on the* subject, derivation of Mantras, &c. Noticed by Dr R. Mitra in Nos. 258 and 290 of his *Notices.* See also the Catalogue of the India Office, No. 2568, p. 879, part IV.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्री श्रीगुरुं गणपं दुर्गां वटुकं शिवमच्युतम् ।
ब्रह्माणं गिरिजां लक्ष्मीं वाणीं वन्दे विभूतये ॥ १ ॥
अनाद्याखिलनाथापि मायिने गतमायिने ।
अरूपाय सरूपाय शिवाय गुरवे नमः ॥ २ ॥
परप्रसादतेजोऽधनुमयचिदानन्दतेजसे ।
अखिलव्योमरूपाय साक्षिकाय नमोऽस्तु ते ॥ १ ॥
श्रीदेव्युवाच ।
भगवन् देवदेवेश पञ्चकृत्यविधायक ।
सर्वज्ञ भक्तिसुलभ शरणागतवत्सल ॥

End. नास्ति

Colophon. इति कुलार्णवरहस्ये काम्यकर्मकथनं नाम द्वितीयोल्लासः ।

विषयम्—कुलार्णवाभिधेऽस्मिन् तान्त्रिकनियमः ।

No. 15. कुलार्णवतन्त्रम् (कुलाचाररहस्यम्) । Kulārnavatantram (Kulācārarahasyam) Substance, country made red and white paper, 12×3 inches Folia, 61. Lines, 1-7 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, old Verse Generally correct. Complete

This codex contains only the second chapter of the Kulārnava Tantra, entitled Kulācārarahasya, treating of the rites and ceremonies observed by the Kaulas.

पुस्तकेऽस्मिन् कुलाचाररहस्य द्वितीयाध्यायमात्रम् वर्तते ।

No. 16. क्रमदीपिका । Kramadīpikā Substance, country made colourless paper, 8×2¼ inches Folia, 66, (of which fol 1 is wanting) Lines, 6–8 in a page Character, Nāgara. Date, 1598. Appearance, very old, worn out, and writing effaced in parts Prose and verse Generally correct. Complete (except the first folium)

A Tāntrika work of the Vaiṣṇava class, treating of the worship of Viṣṇu in the different forms of Kesava, Nārāyana, Gopāla, Govinda, &c, divided into eight chapters or paṭalas Noticed by *Dr R Mitra in No 1551 of his Notices*

Beginning. नास्ति

End.

जगदिदमनुविद्धं येन यस्मिन् प्रसूते
यदनु ततमशेषं याति यस्मिन् विलीनम् ।
यदनु मदनुदर्पि यो विधत्ते च गोपी ।
तमम्लतनुस्खमीयज्योतिर्नं नौमि कृष्णम् ।

Colophon. इति श्रीक्रमदीपिकायामष्टमः पटलः समाप्तः ॥ संवत् १५९८ समये कार्त्तिक वदि ५ सोमे महाराजाधिराजश्रीमंगलनाथभुज्यमानराज्ये पुण्यदनगरे क्रमदीपिकाख्यं ग्रन्थं जगन्नाथभट्टेनालिखितम् । षष्ठे श्रीवसुनन्दधराधविभु लिखे सभाविते कार्त्तिके पौषे कृष्णतमे मृगाङ्कदिवसे श्रीपंचमीसंयुते पृथ्वीं शासति पुण्यदामनगरे सदामराये भूपे ग्रन्थं श्रीक्रमदीपिकाख्य मलिखच्छ्रीजगन्नाथ (?) सुधी शममस्तु लेखकपाठकयोः ॥

विवरणम्—क्रमदीपिकाख्योऽयं विष्णुपूजाविषयको निबन्धः ।

No. 17. कौतुकरहस्यम् । Kautukarahasyam Substance, country made yellow paper, 14×6 inches Folia, 19 Lines, 9 in a page. Character, Bengali Date, ? Appearance, old, and worn out Verse and prose. Not correct. Incomplete

A Tāntrika work, treating of the acquisition of supernatural powers in stopping fire and bringing people under subjection by means of mystic formulas and magic practices entitled Kautukarahasya, by Pandita Cūdāmani. The codex under notice contains at the beginning two Mantras or enchantments in an unintelligible language

An original Tantra, attributed to *Śiva*, treating of creation and man, and of the advantages of the Kulācāra system of worship. It contains also the praise of Urdhāmnāya and other Tantras on the subject, derivation of Mantras, &c. Noticed by Dr. R. Mitra in Nos. 258 and 290 of his *Notices*. See also the Catalogue of the India Office, No. 2568, p. 879, part IV.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्री श्रीगुरुं गणपं दुर्गां बटुकं शिवमच्युतम् ।
ब्रह्माणं गिरिजां लक्ष्मीं वाणीं वन्दे विभूतये ॥ १ ॥
अनाद्याय अखिलाद्याय मायिने गतमायिने ।
अरूपाय स्वरूपाय शिवाय गुरवे नमः ॥ २ ॥
पराप्रसादसंबोधनचिदानन्दतेजसे ।
अधिष्ठानस्वरूपाय साक्षिकाय नमोऽस्तु ते ॥ ३ ॥
श्रीदेव्युवाच ।
भगवन् देवदेवेश पञ्चकृत्यविधायक ।
सर्वज्ञ भक्तिसुलभ शरणागतवत्सल ॥

End. नास्ति

Colophon. इति कुलार्णवरहस्ये आत्मकर्मकथनं नाम प्रथमोल्लासः ।

विवरणम्—कुलार्णवाभिधोऽयं तान्त्रिकनिबन्धः ।

No. 15. कुलार्णवतन्त्रम् (कुलाचाररहस्यम्) । Kulārnavatantram (Kulācārarahasyam) Substance, country made red and white paper, 12×3 inches. Folia, 61. Lines, 1-7 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, old. Verse. Generally correct. Complete.

This codex contains only the second chapter of the Kularnava Tantra, entitled Kulācārarahasya, treating of the rites and ceremonies observed by the Kaulas.

पुस्तकेऽस्मिन् कुलाचाररहस्य द्वितीयाध्यायमात्रम् वर्त्तते ।

केन प्रकारेण भो स्वामिन् देही ब्रह्ममयो भवेत् ।
तत् कृपां कुरु मे स्वामिन् नमामि चरणे तव ॥

श्रीभगवानुवाच ॥

यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ।
तस्य ते कथिता ह्यर्थाः प्रकाशन्ते महात्मन ॥
गुशब्दस्त्वन्धकारस्तु रुशब्दस्तन्निरोधक ।
अन्धकारविरोधित्वाद्गुरुरित्यभिधीयते ॥
तदङ्घ्रिकमलद्वन्द्व (?) तापत्रयनिवारणम् ।
तारक विपदां वन्दे श्रीगुरु प्रणमाम्यहम् ॥
लोकी उपकारकं (?) प्रश्न (?) न केनापि श्रुतं पुरा ।
दुर्लभं त्रिषु लोकेषु तत् शृणुष्व वदाम्यहम् ॥

End. संसारसागरसमुद्धरणे(?)क मन्द
* * जपित सिद्धमन्तं ।
दारिद्र्यदुःखं (?) भयशोकविनाशमन्तं (?)
वन्दे महाभयहरं गुरुराजमन्तं ॥
नत्वा श्रीचरणसङ्कटरणे भवाब्धितरणे
तत्त्वपरमानन्दे मिलतु सन्त ॥
गीता सुगीता (?) कर्त्तव्या किमन्यैः शास्त्रविस्तरे ।
या स्वयं पद्मनाभस्य (?) मुखपद्मात् विनिर्गता (?) ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मयामलतन्त्रे उमामहेश्वरसंवादे श्रीगुरुगीतास्तवराज समाप्त ॥
इति सन १२१५ साल ता ७ कार्त्तिक स वखर श्रीरामसुन्दर दास रजक
सा सिसुल्या जथा दिष्टं (?) तथा लिखितं लेखकदोष नास्ति ॥०॥०॥

विवरणम्—ब्रह्मयामलतन्त्रान्तर्गतगुरुगीताभिधे गुरुस्तवराजवर्णोऽयं निबन्ध ।

No. 19. गौरीदशकम् । Gaurīdaśakam Substance, country made colourless paper, 6×3 inches. Folia, 2 Lines, 8-10 in a page Character, Nagara. Date, ? Appearance, *very old*, and worn out. Verse Generally correct Complete

Ten verses containing a prayer to Goddess Gauri, entitled Gaurī Daśakam, by Śankarācāryya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ श्री साहायषा श्वाद्दा मह्मानदी टपु छाटि यीगिनि मध्यमायि इत्या भैरवनाथ वेटिनेयि शीतयथ कह इष्टदीष मयूख इष्ट ।ठ। एक समीपननयासि डाल्याच्छा षष्ठीच्छुच्छाय कपाल। धूल धूल महा धूल धूल केयी भावा ईश्वर पार्व्वती गौपाये पटक्षे घायल घायल। यीच्छि याधि चौडीये। ॐ ह्रीं ॥ काली बैल्य कमलिनी फूल। यीगीरामधी सरियुल।१॥ यार ७ पायी मनीषन पाये सधीतीम विवीषा(?)यर्थ मतारामा व्यसनकौतुकावलोकनेन कालयापने (?) कर्त्तव्य इत्युक्तवान् पण्डितचूडामणि। अथ कौतुकानि लिख्यते। तानि च कौतुकानि विविधानि। चर्य्यरूपाणि सहस्ररूपाणि शोभनवशीकरणवाजीकरणकनिबन्ध करणजनाद्यकरणमदोद्दादिभेदाद्बहुप्रकाराणी (?)

End नास्ति

Colophon. नास्ति

विवरणम्—कौतुकरहस्याभिधो बहुविधवशीकरणादिविषयकोऽयं तान्त्रिकनिबन्धः।

No 18. गुरुगीता। Gurugita Substance foolscap paper, 12×3 inches. Fol s, 6 Lines, 9-12 in a page Character Bengali. Date, 1215 Bengali era. Appearance old, and slightly worm-eaten in parts. Verse Not correct. Complete.

A *Tāntrika work treating of the attributes of a spiritual guide,* said to be an extract from the Brahma Yāmala. Noticed by Dr R. Mitra in his Notices of Sanskrit MSS., No 445

Beginning. श्रीगुरुः ॥

गुह्याद्गुह्यतरा विद्या गुरुगीता विशेषतः ।
न(न ?)सूतोवाचि चाखन (?) तत् सर्वे श्रृणु मे सुत ॥

सूत उवाच (?)

कैलासशिखरे रम्ये भक्तिसन्धाननायकम् ।
प्रणम्य पार्वती भक्त्या शङ्करं परिपृच्छति ।

ईश्वर उवाच ।

नमस्ते देवदेवेश मन्त्रिज्ञ जगद्गुरो ।
सदाशिव महादेव गुरुदीक्षां (?) प्रदेहि मे ।

तामभ्रामभ्रान्तपद्मागमनीयां
गौरीमित्यादि
यस्याः कुक्षौ लीनमखण्डं जगदण्डं
भूयो भूयः प्रादुरभूदुत्थितमेव ।
पत्या सार्द्धं तां रजताद्रौ विहरन्तीं
गौरीमित्यादि
नित्यः शुद्धो निष्कल एको जगदीशः
साक्षी यस्याः सर्गविधौ संहरणे च ।
विश्वत्राणक्रीडनलोलां शिवपत्नीं
गौरीमित्यादि
प्रातः काले भावविशुद्धिं विदधानो
भक्त्या नित्यं पठति गौरीदशकं यः ।
वाचां सिद्धिं सम्पदमग्र्यां शिवभक्तिं
तस्यावश्यं पर्वतपुत्री विदधाति ॥

Colophon. इति शंकराचार्यविरचितं गौरीदशकं सम्पूर्णम् ।

विषयः—श्रीशंकराचार्यविरचितगौरीदशकरूपोऽयं निबन्धः ।

No. 20 चतुःशतीटीका । Catuhśatiṭīkā Substance, country made colourless paper, 14×4 inches Folia, 36 Lines, 3-12 in a page Character Nāgara. Date, ? Appearance, old and worn out in parts. Prose Not correct Complete

A commentary on the Catuh'atī, which is an abstract of Bahurūpāṣṭaka a big Tantrika work treating of the worship of the Goddess Tripurāsundarī The commentary on it is called Artharatnāvali or Vāmakeśvara, by Vidyānanda, a pupil of Ratneśa.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । श्रीमदाशिवयोगीन्द्र (?) ज्ञानमुद्राधरायेनिखिलकलाये नमः ।

श्रीमन्मृडानीप्राणपादपंकेरुहद्वयं ।
योगीन्द्रमधुपव्रातसेवितं सर्वदा भजे ॥
चिदानंदमयं वंदे सदानंदप्रकाशितं ।
प्रपञ्चजनकाद्व्यातीतभेदभास्वरम् ॥

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

लीलारब्धस्थापितलुप्ताखिललोकां
लोकातीतैर्योगिभिरन्तश्चरमृग्यां ।
बालादित्यश्रेणिसमानद्युतिपुञ्जां
गौरीमम्बामम्बुरुहाक्षीमहमीडे ॥ १ ॥
आमावाम्भे अविनाशं विदधानां
पादांभोजध्यानपराणां पुरुषाणां ।
ईशामीशार्धांगहरां तामभिरामां
गौरीं इत्यादि
प्रत्याहारध्यानसमाधिस्थितिभाजां
नित्यं चित्ते निर्वृतिकाष्ठां कलयन्तीं
सत्यज्ञानानन्दमयीं तां तनुमध्यां
गौरीं इत्यादि
नानाकारैः शक्तिकदंबैर्भुवनानि व्याप्य
स्वैरं क्रीडन्तीयं स्वयमेका ।
कल्याणीं तां कल्पलतामानतिभाजां
चन्द्रक्रीडानंदितमन्दस्मितवक्त्रां
गौरीं इत्यादि
चंद्रापीडालंकृतनीलालकभारां ।
इन्द्रोपेन्द्राद्यर्चितपादाम्बुजयुग्मां
गौरीं इत्यादि

End मूलाधारादुत्थितवीथ्या विधिरन्ध्रं
सौरं चान्द्रं व्याप्य विहारोज्ज्वलितां ।
येयं सूक्ष्मात् सूक्ष्मतनु तां तनुमध्यां
गौरीं इत्यादि
आदिक्षान्तामक्षरमूर्त्या विलसन्तीं
भूते भूते भूतकदंबप्रसवित्रीं
शब्दब्रह्मानंदमयीं तां तनुमध्यां
गौरीं इत्यादि
यस्यामेतत् नीलमयीं सम्मिमानां
सूते यस्य ध्रुवपि चरं ब्रह्माप्यचरं च ।

No. 21. ज्वालापद्धति । Jvālāpaddhatih Substance, country made colourless paper, 10×5 inches Folia 29 Lines 3–9 in a page Character, Nāgara. Date, Samvat 1878 Appearance, very old, worn out, and partly worm eaten Prose Generally correct. Complete

A guide to the worship of Goddess Jvālāmukhi Anonymous

Beginning श्रीगणेशाय नमः । ओं नमो गुरवे परमशिवाय ॥ ओं प्रातः स्वर्गे शयनतलादुत्थाय करचरणौ प्रक्षाल्य निर्जने समुपविश्य निजशिरसि श्वेत वर्णसहस्रदलकमलकर्णिकान्तर्गतचन्द्रमण्डलोपरि मागुरु प्रकर्णगुणात्मकार भूषितसमासदर्शितासान सच्चिदानन्दविग्रहं चतुर्भुजं ज्ञानमुद्रापुस्तकवरदा भयकरं त्रिनयन प्रसन्नवदनस्वरूपं सर्वदेवदेवं वामाङ्गे वामहस्तधृतकमलया रक्तवसन (? ?) भरणया स्वप्रियया दक्षभुजेनालिङ्गित परमात्मस्वरूपं ध्यात्वा तच्चरणकमलविगलदमृतधारया स्वात्मानं शुद्धं विभाव्य मानसोपचारैराराध्य ओं प ह्रौ श्रीं ह स क्ष मं ह स रक्ष म ल व र यूं स ह क्ष म स ह क्ष म ल म ल व र यीं स्त्रीं स्त्रीं श्रीमच्छ्रीप्रकाशानन्दनाथ श्रीपादुकां श्रीदव्यथा श्रीपादुकां पूजयामि नमः इति दशधा विभाव्य दण्डप्रणामं मनसा कुर्यात् ॥

End. तत इत पूर्व्वं जायत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासु मनसा वाचा पञ्चान्दरेण शिश्ना प्राणदेहधर्माधिकारतो यदुक्तं यत् कृतं तत् सर्व्वं मा मदीयं श्रीज्वालामुखी चरणे समर्पणमस्तु ओं तत् सत् इति समर्प्य ब्रह्मैवाहं शिवो वाहं देवी रूपोऽहमिति मत्वा स (स्व ?) भक्ति सुखं विरह (हरे ?) दिति विधि ॥

Colophon. इति श्रीज्वालापद्धति सम्पूर्णम् (?) ॥ १ ॥ संवत् १८७८ ज्येष्ठ कृष्णपक्षे ११ लिखितं ब्राह्मण भीमराम (?) ॥ शुभमस्तु ॥ १ ॥ २ ॥ १ ॥

विवरणम्—श्रीज्वालामुख्युपासकदैनिककृत्यविषयकोऽयं निबन्धः ।

No. 22 काल्यूर्द्ध्वाम्नाय । Kalīurddhvamnayah Substance, country made colourless paper, 15×3 inches Folia 20 Lines 6–7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, and *worn out Verse Not correct Complete*

An original Tāntrika work on the mysteries of the universe or Tattwajñāna complete in five patalas As it was originally uttered by Śiva from the upper mouth, it was entitled ūrddhvān nāya

चार्य मिथुनमारभ्य स्वगुर्वन्तं क्रमश तु ।
वंदे गुर्व्वौघमौमान्या करुणातरचिन्मिया ॥
यत्पादाब्जसंभूतं रजोविमलयन्मन ।
प्रसादं तनुते मह्यं तं स्वं श्रगुरु भजे ॥
यन्मुखाम्नाय(?)मासाद्य विद्यासिद्धिरमूम्मम ।
महात्रिपुरसुन्दर्यास्त स्वं श्रगुरु भजे ॥
शिवं कामखरि (?) सिद्धान् विविधानपि दंपतीन् ।
कंकालप्रभतीन् वंदे गुरुन् कल्याणरोचिष ।
गणनाथमहं वंदे विश्वैर्देवैः प्रपूजितम् ॥
सर्व्वविघ्नौघनाशार्थं सर्व्वाभीष्टफलाप्तये ॥
वटुकं योगिनीश्च दंभैरवानमितौजस ।
प्रणमामीष्टसंपत्तिसंपादनसमुत्सुकान् ॥
संतमंडलवर्णाभरूपिणी करुणापरा ।
धामसं (?) विश्वरूपां तां वंदे त्रिपुरसुन्दरीम् ॥
संप्रदायान्वयश्रेण विमलस्वात्मशंभुना ॥
क्रियते टिप्पणं सम्यग्वामकेश्वरशास्त्रकम् ॥
अर्थरत्नावलीत्येषा ख्याताम् भुवनत्रये ।
भुवनेश्वरी त (?) भक्त्या क्रियते टिप्पणं यत ॥

मारीप्सितस्य ग्रन्थस्याविघ्नेन परिसमाप्त्यर्थं विशिष्टलाभाय च परमकारुणिको भगवान् लोकानुग्रहचिकीर्षुश्चतुष्पाष्टकं शास्त्रं सन्धिम्य चतु शतसंख्यापरिमितैर्वैसत्सारमुद्धर्त्तुंकामस्तच्छास्त्रप्रतिपाद्यां वर्णावयवां महात्रिपुरसुन्दरी भक्त्या महादेव प्रणमति ।

End. मल्लिकामालतीत्यादि श्वेतपुष्पैर्होम कार्यं । करवीरजपापुष्पाणि वश्यार्थं मिति कर्पूरादि सौभाग्यार्थं परे गुग्गुलमेतदपि वश्यार्थं पलं महामांसादि दधिमधुक्षीरलाजादि कालजिद्धोमार्थं होमं कुर्यादशमिनेत्यागम(?) ज्ञात्वा न बाध्यते रोगै कालमृत्युयमादिभिरस्तत स्तोकसमुदायकुंडलचहोमद्रव्यतः फलवचन ।

Colophon. इति श्रीविद्यानंदविरचिते चतुःशतीटिप्पणे अर्थरत्नावल्यां होमोपदेश प्रथम पटल ॥

विवरणम् — विद्यानन्दविरचितचतुःशतीटिप्पणरूपोऽयं निबन्ध ।

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीदेव्युवाच ।

सर्व्वानंदी (न्दि ?) वन्द्येशसुरेन्द्रपरिवारित ।
ज्ञानदेव कथाधीश किं त्वया जप्यते सदा ॥ १ ॥
अक्षमालेति किं नाम संज्ञा मे हृदि स्थित ।
शब्दातीतं परं ब्रह्म त्वमेव परमेश्वर ।
कथयानन्दनिष्यंद सांद्रमानसनिश्चयात् ।

ईश्वर उवाच ।

कथयामि वरारोहे यन्मया जप्यते सदा ॥ २ ॥
अकारादिक्षकारांता मातृकावर्णरूपिणी ।
चतुर्द्दशस्वरोपेतबिंदुद्वयविभूषिणी ॥ ३ ॥
अनुस्वारेण देवेशी बिंदुनैकेन मंडिता ॥
विसर्गेण च बिंदुभ्यां संपदाभ्यां विराजिता ॥ ४ ॥
कलामंडलमाख्यात शक्तिरूपं महेश्वरि ।
ककारादिक्षकारांतवर्णेषु मिश्ररूपिणी ॥
व्यंजनत्वात् सदानंदी नीवारसहिता यत ।
उच्चारसमभिन्ना सदा देवि न संशय ॥ ६ ॥
पञ्चाशद्वर्णरूपेण शब्दाख्य यत् सुमते ।
अकारः प्रथमो देवि क्षकारस्तु ततः परम् ।
अक्षमालेति विख्याता मातृकावर्णरूपिणी ।
शब्दब्रह्मस्वरूपेयं शब्दातीत तु जप्यते ॥ ८ ॥

End. खेचरी दर्शयेन्मुद्रां निवेद्यानंतरं ततः ।
सर्व्वसिद्धिप्रदे चक्रे त्रिकोणे सर्व्वकामदे ॥
परापररहस्याख्या योगिनी परिपूजयेत् ॥
पंच बाणान् समुच्चार्य कामकामेश्वरीमयान् ।
जृंभणाख्यं (?) महेशानि पूजयेद्वाग्देवता ॥
वर्णात्मक कामबीज द्वितीय त्वक्षरात्मक ।
कामेश्वर्यां मोहनाख्यां (?) पूजयेद्वाग्देवता ।
द्वितीयं भुवनेशानि पाशयुग्म वशंकर ।
कामेशस्य च कामेश्याद्यांकुश पूजयेत् क्रमात् ।
षडंगावरणाद्यो समीपे क्रमतो यजेत् ॥ १० ॥

Beginning श्रीं नमः परदेवतायै ॥

सर्वाधारमयी नित्या सर्वाधारमकृता ।

सर्वसिद्धिप्रदां देवीं नमामि (?) सदाशिवीम् ॥

श्रीदेव्युवाच ।

देवदेव महादेव परमेश पुरातन ।

प्रसीद गुरो मे ज्ञानं परम (?) प्रियत्व (ब ?) द ॥

अन्यशास्त्रेषु तन्त्रेषु गुप्तं यद्दर्शकन ।

तत् प्रकाशय मन्त्रेशो यदर्थं तव वल्लभा ।

श्रीशिव उवाच ।

अथ ते कथयिष्यामि गुप्तं यत्सुदुष्करा (?) शिवे ।

श्रीमहामाया नामानि सत्यमार्गं सुखप्रदम् ॥

देव्युवाच ।

कुम्भितार्थं भविष्यामि भावमात्रेति सम्पदा ॥

End. इयं नारायणी काली तारा मूलनिवासिनी ।

सुन्दरीरत्नकालीयं भैरवी महिषमर्दिनी ।

समस्ते (?) कल्पिता मूर्तिःश्रीरूपा परात्पर ।

परमात्मेव वामीऽयं महाविद्याभेदाश्रित ॥

निरञ्जनस्वरूपोयं ज्ञानदाया च भारती ।

आत्मप्रकाशमयी नित्या नित्यानन्दस्वरूपिणी ॥

Colophon. इति श्रीमहादेवेन वर्णितं कालीकर्ताभ्यां योग समाप्त ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—कालीकर्णाम्नायनामकोऽयं तान्त्रिकनिबन्धविशेष ।

No 23. ज्ञानार्णवतन्त्रम् । *Jñānārnavatantram* Substance, country made colourless paper, 9×3 inches Folia, 103 Lines, 5-7 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old and worn out Verse Generally correct Incomplete

An original Tantrika work, entitled Jñānarnava or the ocean of knowledge Noticed by Dr R Mitra in No 826 of his *Notices* See also the *India Office Catalogue, No 2352, page 864, part IV* The India Office MS appears to contain three patalas more than ours

लणो (?) भवतीति च तत्र कामकपपरमायाया ललितानित्याया त्रिपु मयत्व साधकानां तादात्म्य च प्रबंधवाराधनेनात्र सूचितमित्युपनिषत् (?)। पूज्यपादा ।

End नास्ति

Colophon. इति षोडशनित्यातंत्रेषु श्रीकादिमताख्यस्य पूर्णस्य तंत्रस्य प्रपञ्चसारसिंहराजप्रकाशाभिधानेन सुभगानन्दनाथेन रचिताया मनोरमाख्यायां व्याख्यायां षोडशनित्यानां मातृकाकालचक्राभिप्रकाशनपर पंचत्रिंशपटल परिपूर्ण परामृष्ट (?)

विवरणम्—श्रीसुभगानन्दनाथविरचितमनोरमाभिधतन्त्रराजटीकाग्रन्थोऽयं नितरां ।

No 25 तन्त्रराजटीका मनोरमा । Tantrarājatīkā Manoramā Substance country made colourless paper 1?×6 inches Fol a 251 Lines 12 15 in a page Character Nāgarī Date ? Appearance, very old worn out torn worm-eaten throughout and written by different hands Prose Generally correct Complete

A complete copy of the same work

End. समस्तमित्यादिभिर्द्विश इत्यतैस्त्रिभि श्लोकैर्मन्त्रार्थवदिन फलं तत्प्रदाने मन्त्र दानभूतस्य भजनीयस्य श्रीचिदम्बरीश्वरीपदिशति (? तत्र परमेश्वरीति दवी समुद्रि यत्र परास(?)ती भाव तत्रार्थविद इति अप च वयोरैकाम्यते चित्तत्वीरभेदस्वरूपो भवति तच्छब्देन तत्स्यानुभाव उच्यते तुरवधारणे कदाचन आपतत्स्वपोत्थ दभाय मिथ्याचाराय न च्छद्मानयशीलिने प्रच्छन्नायशीलिने वंति यावत् नाय चल नास्तिकाय चेति यावत्। विताय च्यार्थमिति यावत् श्रमाय लड्डाय भेदिने द्विध भावशीलाय तत्रमित्यादिना श्लोकेन यथाविधिप्राप्तशायवत फलमुपदिशति तत्र तत् नित्यनैमित्तादि मीत मनात् स भजनपर मदग्रक चित्स्वरूप ईश्वर इति यावत् ॥

Colophon इति ॥ श्री इति षोडश* * तत्र श्रीकादिमताख्यस्य परिपूर्णस्य तंत्रस्य प्रपञ्चसारसिंहराजप्रकाशाभिधानेन सुभगानन्दनाथेन विरचितायां मनोरमाख्यायां व्याख्यायां द्व्यादशिकमिथ्यप्रपञ्चादाना परमानन्दस्वरूपप्रकाशनपर षट्त्रिंशत्पटले परिपूर्णं परामृष्टं । षट्त्रिंशे पटल श्रेया शिवतत्त्वमये

पश्चिमादिक्रमणैव चतुर्दिक्षु प्रपूजयेत् ॥
कामेश्वरी वृद्धशक्तिमाद्यकृत्ते यावत ।
त्रिकोणपात् (?) योगिन्यो योगिनी सर्वे ब्राह्मणा विविधा मया ॥
पूजा हि परमशानि यदिच्छेत् सिद्धिमात्मन ॥

Colophon इति श्रीनाथावर्णे नित्यात्वे पवित्रारोपणविधिर्नामदशी (?) विंशतितम पटल ॥ भामेदास्थावधे मासि कृष्णे सौम्ये वारे शोभने योगयुक्ते श्रीना मायामायक स्वामिवर्ये मार्ग कृत्वा चालिनम् पुस्तक च यादृश पुस्तक दृष्टा (?) तादृश लिखितं मया। यदि शुद्धमशुद्ध वा मम दोषो न विद्यते ॥ लेखकपाठकयो शकरो प्र करोतु ॥ समाप्त ग्रन्थश्च ॥

विवरणम्—आमाधवामिधतन्त्रम् अत्र क्रमेण वामामविधि बालाध्यानकथन, बालापूजाविधि, श्रीत्रिपुरावाल ग्रन्थनविधि, पूर्वसिद्धासनविधि प्रभृत्यविषया आलोचिताश्चन्ति ।

No 24 तन्त्रराजटीका मनोरमा। Tantrarajatika Manoramā Substance country made white paper, 10×5 inches Folia 407 Lines, 9 11 in a page Character Nagari Date ? Appearance very old, worm-eaten worn out and written by different hands Prose. Not correct Incomplete

A commentary on the Tantraraja or Kadimatatantra entitled Manorama, by Subhaganandanatha surnamed Prapañcasarasimharaja-prakasa. Noticed by Dr R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS., No 2204 See also the Catalogue of the India Office No 2540, p 855 part IV

Beginning स्वस्ति श्रीगणेशाय नम ॥ आद्यश्लोकेन प्रवन्धकाव्यग्रन्थ विनायकस्तुति क्रियते। तत्र। अनाद्यन्त कालस्य आद्यन्तरहितत्वात् ॥ अपराधीन । इतरप्रयत्नाविधुर । स्वाधीनभुवनत्रय । स्वाधीनत्वात्स्वाज्ञावशीयाम भुवनत्रय । जयति सर्वा तस्मै (विशेष्यमिदं ?) मस्ति। कश्चित्तु कालस्य समन्यमानत्वात्। काल इति विशेषणस्य नाम विनायक । विघ्नेश्वरी विघ्ननायक इति च। एतदुक्तं भवति। एवमुक्त कालरूपो विनायक सर्वोत्कर्षो भवतीति। यथाविधी विघ्ननायक । कालो विश्वात्

तथा त्रैभुवने सर्वं कल्पे कल्पे विजृम्भते ।
अवसानेषु कल्पानां सा तै साईं व्रजेश सा ॥ ८ ॥
आद्ये महावस्तारादि द्वितीये नाथमण्डलम् ।
नित्योद्वारस्तृतीयेस्याल्ललितायं नयोर्दयो ॥ ९ ॥
नैमित्तिकं तथा काम्यं सर्व्वेस्त (?) षष्ठके भवेत् ।
कामेश्वरी सप्तमके परतो भगमालिनी ॥ १० ॥
नित्यक्लिन्ना तु नवमे भेरुण्डा दशमे स्मृता ।
एकादशे वह्निवासी (?) ह्यथ वज्रेश्वरी मता ॥ ११ ॥
त्रयोदशे भवेद् दूती त्वरिता सा चतुर्द्दशे ।

End.

नित्याचिंत्याद्याम्बप्रद्विक्ल्पमात्मवता सदा (?) ।
पूर्व्वोक्तद्वादशांतस्य मध्ये कृत्वा यथाविधि ।
योनिं तन्मध्यतो देवीं ललितां मध्यतो गुरून् ।
पार्श्वयोगगुधान्यष्टौ कोणेषु परित क्रमात् ॥
नैश्वर्य्यादिकासिद्ध न द्वि द्वादशस्यापि (?)
द्वादशाम्नायजैस्तत्र नित्याविद्याभिरेव च ।
तन्नामविद्या नियता पूजयेत् साध्यकल्पनम् ॥
सन्ध्यात्रयं पश्चिमध्या जपेत् तद्दिनविद्यया ॥
मार्ग (त् ?) कृत्य भवेत्तस्य नित्यनैमित्तिकादिक ।
तन्मध्ये नवयोनिं (?) वा विधातव्या च शक्तिभि ॥
पूजयेत् मार्गदुभयधकारार्द्दकयोगत ।
यावज्जीवं विधिह्येष तद्दिन सिद्धिकामपि (?) ।
सर्वदा धैनासौष्ठाम्भवातनून् (?) ॥
सम्यङ् मर्मेत्तत्तत्ते कथित परमेश्वरि (?) ।
यत् परामशतो भावत्वा (भावेत्वा ?) त्रयोर्वैकासप्तते ।
न दद्यात्तत्त्वमेतत्तु नाभक्ताय कदाचन ।
नास्तिक्याय न दंभाय न स्वज्ञानयशालिने ॥
तथाधिके नास्तिकाय न लुब्धाय न मानिने ।
न पापायरुचिताय न दम्भाय न भेदिने ॥
यत् संवर्गेतत् सकल नित्या विद्या तु षोडश ।
भक्त्या संगृह्य विधिवद्भजते समर्दयक' ॥

इत च षण्मुखमतपश्चिम व्याख्यायत्रशतद्वये ११६७ श्री । * * नायक
श्रीमत्कादिमताख्ये शताना नवकत्वेकत्रिंशता च समन्वितम् ९३१ मुक्ति
भुक्तिसमाधुर्यभाग्यगर्भेर्हसि । * * त् गुरवीरित्येकविंशत्परसंख्या ।
पंक्ति सु (?) ११७०११०९९३१४१९९०५४६४ कादि मते तवे व्याख्यान-
यथमंत्रा: सहस्त्राणां चादशकं न्यूनं पंचाशतेरिमम् ११६५० ॥ काश्मीर-
राजस्य गुरु श्रीकण्ठेशो द्विजेश्वर ॥ ह ॥

विवरणानुक्रमपूर्वम् ।

No. 26. तन्त्रराजः। Tantrarajah Substance, country made colourless paper, 12×6 inches Folia, 94 Lines, 14–17 in a page. Character, Nāgara Date, Samvat 1705 Appearance, very old, worn out, torn, and worm-eaten in parts. Verse Not correct Complete.

An original Tāntrika work, entitled Tantraraja or Kadimata Tantra, complete in 36 patalas or chapters See also the Catalogue of the India Office, No 2538, p 854, part IV.

Beginning. श्रीगणेशाय नम ॥ गुरुभ्यो नम ।

अनाद्यन्तो (?) पराधीश स्वाधीनभुवनत्रय ।
नयस्त्वपुरतो व्याप्तविश्व कान्तो विनायक ॥ १ ॥
भगवन् सर्व्वतन्त्राणि भवतोक्तानि मे पुरा ।
नित्यानि षोडशानि च नवसंख्यानि क्रमश ॥ २ ॥
तेषामन्योन्यसापेक्षात् जायते मतिविभ्रम ।
तस्मात्तु निरपेक्षं मे तंत्र तासां वद प्रभो ॥ ३ ॥
शृणु कादिमतं सर्व पूर्णमन्यानपेक्षया ।
गोप्य सर्व्वप्रयत्नेन गोपन तत्त्वतोऽदिमम् (?) ॥ ४ ॥
कथ कादिमतं नाम्ना तन्त्रे ब्रूहि महेश्वर ।
कालिकादिति मन्त्रोऽस्य पुरा तन्मताख्यया (?) ॥ ५ ॥
प्रोक्तो तंत्रे कादि कादि कालीमताख्येति (?) न नामत ।
अथ तत् सर्व्वतन्त्राणि सम्यानं सर्व्वसिद्धिदम् ॥ ६ ॥
कादिमत्त्वा भवद्रूपा सा शक्ति सर्व्वसिद्धये ।
मम मद्वत्र शृणुते नवनाथैरकल्पयत् ॥ ७ ॥

No. 28. तन्त्रसार: । Tantrasārah. Substance, country made yellow paper, 18×4 inches. Folia, 16. Lines, 7 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, old Verse and prose Generally correct. Incomplete

Another incomplete copy of the same work.

विवरणमूलपूर्ववत्

No. 29. तन्त्रसार: । Tantrasārah Substance, country made white paper, 10×4 inches, bound like an ordinary book Folia, 102. Lines, 5 11 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, and spoiled in parts. Prose and verse. Not correct. Incomplete

A third incomplete copy of the same work.

विवरणमूलपूर्ववत्

No 30. ताराविलासोदय । Tārāvilāsodayah Substance, country made reddish paper, 16×3 inches. Folia, 18 Lines, 4-9 in a page Character, Bengali Date, Śaka 1697 Appearance, very old, *worn out, and writing slightly effaced in parts.* Verse Generally correct. Complete

A Tāntrika work, compiled from Cinakramabandhavāridhi, by Vasudeva, complete in 10 chapters or ullasas. It treats of the worship of the Goddess Tāra

Beginning श्री नमो भवान्यै ।

यथाम्नाते मनोज्ञानी सद्मत्र विभाव्यते ।
यथाम्नाते न भवासत् तन्मद सदुपाश्रये ।
उद्धृत्य चीनक्रमबन्धवारिधे
श्रीकामलोनिर्म्मलरत्नसञ्चयम् ।
ताराविलासोदय एष उच्यते
श्रीवासुदेवेन गुरुपादभक्तित ।
कैलासशिखरासीन चन्द्रखण्डविभूषित ।

मिश्रमन्त्रमयी व्याप्तिरिति सम्यक् समीरिता ।
अत्यातिकालनाशिनी तत्र तत्त्वं स्वात्मनात् कृतम् ॥

Colophon. इति षोडशनित्यातन्त्रे कादिमते षट्त्रिंशत्पटले समाप्तं शुभं भवतु सम्वत्
१७०५ समये आषाढ वदि ११ शनौ समाप्तमिति

विवरणम्—यन्त्रराजापरपर्यायकादिमताख्य तन्त्रमिदम् ।

No 27. तन्त्रसार । Tantrasārah Substance, country made yellow paper, 21 x 5 inches Folia 272 Lines 5-11 in a page Character, Bengali Date 1740 Appearance, very old, and worn out Prose and verse Not correct Complete

A Tantrika compilation, entitled Tantrasāra by Kṛṣṇānanda, surnamed Āgamavāgīśa Noticed by Dr R. Mitra in his Notices of Sanskrit MSS, No 936 See also the Catalogue of the India Office No 2574 p 884, part IV

Beginning ओं नमः शिवाय ।

नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं ब्रह्मादिसुरवन्दितं ।
गुरुञ्च ज्ञानदातारं कृष्णानन्देन धीमता ।
तन्त्रसन्दर्भसारेण [illegible] च ।
लोकव्यावहारसिद्धार्थं [illegible] ॥

End. यद् यन्मया [illegible]
[illegible] गुह्यतमम् [illegible]
[illegible]
[illegible] (?) ॥

Colophon इति श्रीकृष्णानन्द[illegible]विरचितस्तन्त्रसारः समाप्तः ।
[illegible] १७४० [illegible]
[illegible]
[illegible]

विवरणम्—श्रीकृष्णानन्द[illegible]विरचित[illegible] ।

No. 28. तन्त्रसार । Tantrasārah Substance, country made yellow paper, 18×4 inches. Folia, 16. Lines, 7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Verse and prose. Generally correct. *Incomplete.*

Another incomplete copy of the same work.

विवरणमूलपूर्ब्बम्

No. 29. तन्त्रसार । Tantrasārah Substance, country made white paper 10×4 inches, bound like an ordinary book Folia, 102. Lines, 5-11 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, and spoiled in parts. Prose and verse. Not correct. Incomplete

A third incomplete copy of the same work.

विवरणमूलपूर्ब्बम्

No 30. ताराविलासोदय । Tārāvilāsodayah Substance, country made reddish paper, 16×3 inches. Folia, 18 Lines, 4-9 in a page Character, Bengali Date, Śaka 1697 Appearance, very old, worn out, and writing slightly effaced in parts. Verse Generally correct. Complete

A Tantrika work, compiled from Cinakramabandhavāridhi, by Vasudeva, complete in 10 chapters or ullāsas. It treats of the worship of the Goddess Tārā

Beginning ओं नमो भवान्यै ॥

यमाख्याते मनीषिणो मदनश्च विभाषते ।
यत्राख्याते न सरासत् तस्मात् समुपास्महे ॥
उद्धृत्य चीनक्रमसमन्वारिधे
श्रीकालकौनिर्मलरत्नसञ्चयम् ।
ताराविलासोदय एष उच्यते
श्रीवासुदेवेन गुरुपादभक्तित ॥
कैलासशिखरासीन चन्द्रखण्डविभूषित ।

वटस्थले समासीना पृच्छति स्म नगात्मजा ।
कथमीशान सर्व्वज्ञ भवतस्ते सबोधना ।
कां विद्यां प्राप्य कवयो भारतादीन् प्रचक्रिरे ॥
श्रुत्वा नगात्मजावाक्यं प्रहस्य परमेश्वर ।
प्राह प्रियां परिष्वज्य साधु साध्विति पूजयन् ॥
शृणु साधु महाविद्यामज्ञानेन्धनदाहिनीम् ।
यामवाप्य महात्मानो धर्म्मकामार्थमुक्तिषु ॥
मासाध्य मेनिरे किञ्चित् कवय शुद्धबुद्धय ।
वादे सदसि या वाक्सम्भनी प्रतिवादिन ॥
विद्याहानिकरी चैव विदुषां बलिदानत ।
दासा यथा सदस्यानां सहस्रमपि जल्पयेत ।
वादिनं वाथ राजानं तं पदीश वशं नयेत् ।
जिह्वायां न्यसनादेव मूकोपि सुकविर्भवेत् ।
ध्यानमात्रेण मन्त्रस्य जपात् सर्व्वज्ञता भवेत् ?
अव्याहता मति शास्त्रे विजयी वाक्पतेरिव ॥
भावनावशसम्पन्नो भवेद्योगी महाकवि ॥
जडोपि यदि मूक स्याद्भावनावशतत्पर ।
लभतेऽभिमतां वाणीं मन्त्रस्य लक्षजापत ॥
सुविमलसदन्तपाणिपादो
मुदितमना परदूषणे च मौनी ।
हरिहरकमलोद्भवाग्निभक्तो
भवति चिराय सरस्वतीनिवास ।
ततसुकृतसहस्रानेकजन्मप्रभावे
भवति यदि मनुष्यो गुर्व्वधीनश्चिराय ।
कथमपि मनुमेनं प्राप्य शिष्याय कस्मै
निजकुलतिलकाय ज्येष्ठपुत्राय दद्यात् ॥
मनुर्विमर्श दातव्यो ज्येष्ठाय हितकारिणे ।
पुत्राय किमुतान्यस्मै विनीताय सपौरुषम् ॥
मधुना विदिमादर्भाम् जिह्वायां न्यसनादमु ।
विना पाठेन मूर्खोऽपि पण्डित सोऽभिजायते ॥
सर्व्वदा गोपयेदेनं मनुं सद्गुरुमेव च ।
तेन वीर्य्यवती विद्या निर्वीर्य्या स्यात् प्रकाशत ॥

न पापमतये दद्यान्नाभक्ताय कदाचन ।
गुरुभक्ताय दान्ताय दद्यादभ्यर्थपूजकम् ।

End. श्री शिव श्री शिव श्री कल्पानि विविधानि कालिकाविदितानि च न लिखितानि श्री तत् सत् ।

यावच्छम्भुशिरोमणि शशिकला यावन्मुकुन्दे रमा
यावच्छेषमहीपतिश्च हिमवान् यावत् सदाष्टौनगा ।
तावत् सुकवितादिसिद्धिमधुपाम्बुजपङ्कजान्तियो
श्रीव्याघ्रीसुतवासुदेवसुकवेस्ताराविलासोदय ॥

Colophon. इति श्रीवासुदेवकविकङ्कणविरचिते ताराविलासोदये दशमोल्लास समाप्त ॥ श्रीनाथगुरवे नमो नम श्रीरस्तु लक्ष्मी मयि , शकाब्दा १६८० समुद्राङ्क रसेन्दवेऽलिखि पुस्तकमुत्तमं रघुनाथेन मिश्रेण श्रीमार्गवतितीर्थया ॥ ०॥ श्रीनाथचरणेऽम्बुजे मतिरस्तु सदा मम ॥

विवरणम्—श्रीवासुदेवविरचितताराविलासोदयाभिधतारोपासनाविषयकोऽयं तान्त्रिकनिबन्ध ।

No 31. ताराभक्तिसुधार्णव । Tārabhaktisudhārnavah Substance country made white paper, 12×3 inches Folia, 341 Lines, 2-9 in a page Character, Nāgari Date, ? Appearance, very old, and worn out Prose and verse Generally correct Complete.

A work on the same subject, compiled from several Tāntrika works, such as Rudrayāmala Tattvabodha, Tantracūdāmani Matsya sukta, Tārārnava &c by Mahāmahopadhyāya Nṛisimha Ṭhakkura, entitled Tarābhaktisudharṇava complete in 11 chapters or tarangas

Beginning. श्रीगणाधिपतये नमः ॥

सौन्दर्याम्बुमणिप्रदीपजलदश्यामाभिरामच्छवि
न्न्यस्तपीतपटद्वयैककपटप्रोद्यत्परागोज्ज्वलम् ।
धम्मीवादनकैतवप्रविलसद् गभीरधीरध्वनि
वन्दे किञ्चिदहं सदा मधुलिहं हृत्पद्ममध्यस्थितम् ॥ १ ॥
दाम्पत्याञ्चविराजमानकुसुमां वन्दीजराजत्फणा
सुधन्कुलकैतवप्रविलसन्मणिमालाकुला ।
स्याद्यदा रमणीयनूपुरकृता बालामयवामहं
काञ्चित् कल्पलता नमामि ललितां यैषाभिरामोदयताम् ॥

ललाटतटसंगमाद् भजति भालचन्द्राङ्कतां
शिरोरुहनिवेशनाद्भवति जाह्नवीरूपधृक् ।
विभाति यदि कौस्तुभाख्यकतया सुता च यदा
गुणोदयपरे भवे निरुपमाय तस्मै नमः ॥
नाना मन्त्राणि विज्ञाय गदाधरगुरोर्मुखात् ।
करोति नरसिंहोऽयं ताराभक्तिसुधार्णवम् ॥
प्रभुप्रणीतवचनानि विचित्रतोऽपि
संपुष्पमन्थजगतोऽपि विभाति किञ्चे ।
मध्येसमुद्रमुपजातमहामणीनां
न्यासो गुणेन गुणिनां किमु कौतुकाय ॥

End. पुष्पैर्नानाविधैर्देव्य रक्तोत्पलसमन्विते ।
रक्तपुष्पैर्महादेवि नागागधसमन्विते ।
बिल्वपत्रैस्तथागन्धैर्वा पुष्पैर्विशेषत ।
श्वेतरक्तपरागैश्च चंपकैः केतकैस्तथा ।
एभिः पुष्पैर्महादेवीं पूजयेच्छिवतारिणीम् ।
मालती * * पुष्पैश्च सदूर्वैरार्चयेत्सदा ।
करवीरैः श्वेतकुसुमैः कुङ्कुमैः काञ्चनैस्तथा ।
यत्र सम्पूजयित्वा तु एभिर्द्रव्यैर्महेश्वरि ।
लभते अपेक्षं च इच्छितार्थी जितेन्द्रिय ।

Colophon. इति तारिणीकल्पः समाप्तः । इति महामहोपाध्यायठक्कुरश्रीनृसिंहविरचिते ताराभक्तिसुधार्णवे एकादशस्तरङ्गः । श्रीमहेश्वरी जयतु (?) शुभमस्तु सर्वजगतां शिव शिव साम्ब साम्ब ।

विवरणम्—महामहोपाध्यायठक्कुरश्रीनृसिंहविरचितताराभक्तिसुधार्णवाख्यश्रीतारोपासनाविषयकोऽयं निबन्धः ।

No. 32. ताराभक्तिसुधार्णवः । *Tārābhaktisudhārṇavaḥ* *Substance*, country made white paper, 12×5 inches Folia 216 Lines, 7–12 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, writing effaced in parts, and written by different hands. Prose and verse *Generally correct* *Complete*

Another copy of the same work.

विवरणमूलपुस्तम् ।

No 33. ताराराहस्यविवृत्ति । *Tārārahasyavivṛtiḥ* Substance, country made colourless paper, 12×4 inches. Folia, 137 (of which the first three folia are entirely torn and illegible) Lines, 8 10 in a page Character Nāgara. *Date*, ? *Appearance*, very old, worn out torn, writing effaced in parts, and written by different hands Prose and verse Not correct. Complete

A Tāntrika compilation, in 15 paṭalas, entitled *Tārārahasyavṛtti*, by Śaṁkarācāryya son of Kamalākara and grandson of Lambodara, a resident of Gauda. See the Catalogue of the India Office, No 2603, p 903, part IV

Beginning. छिन्न ।

End. मंत्रज्ञात् कारितासिद्धि मध्यभावामयी भवेत् ।
वादादिषु च सर्व्वेव देवता विजयी भवेत् ।

सकलजननीप्रीमें

आनन्दमधयमनाहतनापिहंमी
दायामन * * रिप जनकपर्म्मे ।
चलमुंधेन मनसा परिपीयमानं
मंसंति नैवसलिले पुलकैव धन्दा ।
सपश्चामी न कर्त्तव्यो यदामात्वमुमीरितम् ।
विधेयमत्र मर्मान्धारामत्रीयमजमि ।
यत्रयैं कुचयो कुद्मलये
विपुल वर्च्चस विवृत निर्भरे ।
यदधायरस्य विमुर्च्चते (?)
अवधामामिवदाश्रिक * विमावधेय ।
* * * पुवेव बमसावरन्दुना ।
चर्नेषि मंत्रदवेव वासनादिवि * * *

Colophon. इति श्रीगौडदेशनिवासिमहामहोपाध्यायश्रीशंकराचार्य्यविरचितातारारहस्य

विपरीता (?) समाप्त (?)॥ श्रीरस्तु शुभं भवतु। कल्याणमस्तु॥ लिखित
ग्रन्थोऽयं * * * राजेन * * ।

विवरणम्—गौरीदमयाशिषीतदरायार्थविरचितताराहस्यविवृतिनामकताराहस्यटीकायाम्
निबन्धः।

No. 34. तोडलतन्त्रम्। Todalatantram Substance, country made yellow paper, 8×3 inches Folia, 27 Lines, 6 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old and writing slightly effaced in parts Verse. Not correct. Incomplete

An original Tantrika work on the ten Mahâvidyâs, entitled Todalatantra, a part whereof under the name of Baddhayonimahâmudra-kathana has been noticed by Dr. R. Mitra in his Notices of Sanskrit MSS, No 995.

Beginning. श्रीं नमो गणेशाय॥ देव्युवाच।

इति ते जगतां नाथ सर्व्वविद्यामय प्रभो।
महाविद्यासु सर्व्वासु गुह्यासु भुवनत्रये॥
एतासां दक्षिणे भागे नानारूपधराश्च के।
पृथक् पृथक् महादेव कथयस्व मयि प्रभो॥
श्रीशिव उवाच।
शृणु चार्व्वङ्गि सुभगे कालिकायास्तु भैरवम्।
महाकालं दक्षिणाया दक्षभागे प्रपूजयेत्॥
महाकालेन वै सार्द्धं दक्षिणा रमते सदा।
तारायाः दक्षिणभागे अक्षोभ्यं परिपूजयेत्॥
समुद्रमथने देवि कालकूटं समुत्थितं।
सर्व्वे देवाः सदाराश्च महाक्षोभमवाप्नुयुः।
क्षोभादिरहितं यस्मात् पीतं हालाहलं विषम्।
अतएव महेशानि अक्षोभ्यः परिकीर्त्तितः।
तेन सार्द्धं महामाया तारिणी रमते सदा॥
महात्रिपुरसुन्दर्य्या दक्षिणे पूजयेत् शिवं।
पञ्चवक्त्रं त्रिनेत्रञ्च प्रतिवक्त्रे सुरेश्वरि॥
तेन सार्द्धं महादेवी सदा कामकुतूहला॥

अतएव महेशानि दक्षिणेति प्रकीर्तिता ।
श्रीमन्मृत्युञ्जयस्तस्या दक्षिणे चास्य पश्चिम् ।
स्वर्गे मर्त्ये च पाताले या चाद्या भुवनेश्वरि ।
एतासु रमते देव त्र्यम्बकेन सगत ॥
सर्वसिद्ध समाख्यात सर्वतन्त्रप्रपूजित ।
भैरव्या दक्षिणे भागे दक्षिणामूर्तिपञ्चकम् ।
पूजयेत् परयत्नेन पञ्चवक्त्रं तमेव हि ।
छिन्नमस्ता दक्षिणाङ्गे कबन्धं पूजयेच्छिवं ।
कबन्धपूजनाद्देवि सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् ।
धूमावती महाविद्या विधवारूपधारिणी ।
बगलाया दक्षभागे एकवक्त्रं प्रपूजयेत् ॥
महारुद्रेति विख्यातं जगत्संहारकारकम् ।
मातङ्गी दक्षिणाङ्गे च मतङ्गं पूजयेच्छिवम् ॥
तमेव दक्षिणामूर्तिं जगदानन्दरूपकम् ॥
कमला दक्षिणाङ्गे (?) विष्णुरूपं सदाशिवम् ।
पूजयेत् परमेशानि संसिद्धो नात्र संशय ॥
पूजयेद्दक्षपूर्वांश दक्षिणाङ्गे (?) ब्रह्मरूपकम् ।
महामोक्षप्रदं देवं दशवक्त्रं महत्तरम् ॥
दुर्गायाः दक्षिणे देवि नारदं परिपूजयेत् ।
नाकारं खटिकायां च दकारं पालकं सदा ।
देवि सहारकरत्वात् नारदं परिकीर्तितं ॥
अन्यासु सर्वविद्यासु सर्वदेव (य ?) निगद्यते ।
स एव तस्य भर्ता च दक्षभागे प्रपूजयेत् ॥

End. नास्ति

Colophon. इति तोडलतन्त्रे दशमोऽध्यायः ॥

विषयः—तोडलाख्यतन्त्रमिदं महाविद्योपासनादिविषयकम् ।

No. 35. त्रिपुरासुन्दरीस्तोत्रम् । Tripurāsundarīstotram. Substance, country made white paper, 6×3 inches. *Folia*, 34 (of which foll 2-10 are wanting) Lines, 9 in a page. Character, Nagara. Date, ?

Appearance, very old, and writing slightly effaced in parts. Verse Not correct. Incomplete.

A collection of prayers and amulets of Goddess Tripurasundari, from Rudrayāmala, Śivapurāṇa, &c.

Beginning *of the Stavarāja*, श्रीमहाराजराज्ञिश्यै नमः ।

कल्याणवृन्दरापूर्णिकंदर्पमितसुप्रभा ।
कारुण्यसागराकारा कलिदोषैकहारिणी ॥ १ ॥
कमला वाक्पती देवी कामितार्थप्रदायिनी ।
कर्पूरीतिलकोल्लासिवदना कमलालया ॥ २ ॥
कदुकवी कलामौली करवीरसुपूजिता ।
एकानंदपराशक्तिरेकानंदप्रदायिनी ।
एकानेकजगन्माता चैकभक्त्या सुपूजिता ॥ ३ ।

End *of the Stavarāja*

आकाशे (शे ?) सुप्रकाशे सकलगुणमयीं सुन्दरीं रक्तनेत्रां
निन्यां पद्मासनस्थां तरुणरविनिभां रक्तचंद्रप्रभां च
आत्मानं सर्व्वभावे सकलगुणयुतां सर्व्वदा यो हि पश्येत्
साक्षादेव शिवो वा मदनदहनकृत् खेचरो जायते स ॥ १४८ ॥

Colophon इति श्रीरुद्रयामले शिवकृतं त्रिपुरासुन्दर्य्यास्तवराजं पूर्णं (?) ॥

Beginning *of the Kavaca (Amulet)*

त्रैलोक्यमोहनं चेति नामतः परिकीर्त्तितं ।
इदानीं श्रोतुमिच्छामि सर्व्वार्थं कवचस्य हि ।
ईश्वर उवाच ।
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि कवचं भुवनेश्वरी (?) ।
त्रैलोक्यमोहनं नाम महापातकनाशनम् ॥

End न शस्त्राघातमाप्नोति स चिरान्मृत्युमाप्नुयात् ।
तस्मात् सर्व्वप्रयत्नेन कवचं प्रपठेत् सुधी ॥

Colophon इति श्रीरुद्रयामले उमामहेश्वरसंवादे त्रैलोक्यमोहन कवच सम्पूर्णम् ॥ ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् त्रिपुरासुन्दर्य्यास्तोत्राणि स्तोत्राणि कवचञ्चैकं वर्त्तते ।

No. 36. दत्तात्रेयतन्त्रम् । Dattātreyatantram Substance, country made white paper, 15×5 inches Folia, 8 Lines, 13-14 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, and torn Verse Not correct Complete.

A Tāntrika work on mystic subjects, entitled Dattātreya tantra, composed by Śiva at the request of Dattātreya. Noticed by Dr R. Mitra in his Notices of Sanskrit MSS, No 1850.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुचरणाभ्यां नमः ।

श्रीदत्तात्रेय उवाच ।

कैलासशिखरासीनं देवदेवं महेश्वरं ।
दत्तात्रेयः पर्यपृच्छच्छंकरं लोकशंकरम् ॥ १ ॥
कृताञ्जलिपुटो भूत्वा पृच्छतो भक्तवत्सल ।
भक्तानां च हितार्थाय कल्पतन्त्रं कथ्यते ॥
कलौ सिद्धमहाकल्प तन्त्रविद्याविधानकम् ॥
कथयस्व महादेव देवदेव महेश्वर ।
सन्ति नानाविधा लोके यन्त्रमन्त्रविचारक (?) ।
आगमोक्ता (?) पुराणोक्तवेदोक्ता डामरे तथा ।
उड्डीशे चादितन्त्रे च कामधेश्वरे मते ।
रावणतन्त्रे च उच्छिष्टे रावणतन्त्रे महेश्वरे ।
तत् सर्व्वं कीलितं कलौ वीर्य्यविवर्ज्जिता ॥
ब्राह्मणो (?) कामक्रोधौ च तस्य कारणहेतवे ।
विना कीलनमन्त्राश्च तन्त्रविद्या कथं शिव ।
तन्त्रविद्या कथं सिद्धिक्रिया कुरु मम प्रभो ॥

ईश्वर उवाच ।

शृणु सिद्धिं महायोगिन् सर्व्वयोगविशारद ।
तन्त्रविद्या महागुह्यं देवानामपि दुर्लभम् ॥
तवाग्रे कथितं देव तन्त्रविद्याशिरोमणे ।
गुह्याद्गुह्यं महागुह्यं गुह्यं गुह्यं पुनः पुनः ।
गुरुभक्ताय दातव्यं अभक्ते न कदाचन ।
शिवभक्तैकमनसे दृढचित्ते समन्विते (?) ।
शिरो दद्यात् सुतं दद्यान्न दद्यात् तन्त्रकल्पकम् ॥
पक्षे पक्षे न दातव्य शाम्भवा शङ्करोदितम् ।

No. 38. दाशरथीयतन्त्रम् । Dâśarathîyatantram Substance, country made white paper, 14×4 inches. Folia, 384 Lines, 3-10 in a page Character, Nâgara. Date, ? Appearance, old. Verse Not correct. *Complete*

A Tântrika work based on Vedik principles, entitled *Dâśarathîya Tantra* or *Vedârtha saṁgraha*, *originally proclaimed by* Râma, the son of king Daśaratha, before Ṛiṣis, *Lokapâlas*, &c, who had gone *to Ayodhyâ to render homage to* Râma. *Afterwards Ṛiṣyaśṛinga* related it to a large assemblage of Ṛiṣis who occasionally met *at his Siddhyâśrama. It consists of two parts, Pûrva, the first, and* Uttara, the last. The former contains sixty chapters, and the latter forty. See the Catalogue of the India Office, Nos 2557 2558, p 866, part IV.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीदाशरथाय नमः ।

वाल्मीकाद्या मुनयश्च सर्व्वेयोगात्मपरमी ।
यशस्वा कृतकृत्या मुमुक्षमाणि च ज्ञानगम् ॥ १ ॥
श्रीमानकोशपादाद्यद्दक्षं जितेन्द्रियं ।
विभाण्डकसुतं शान्ताभर्त्तारं तपसान्विधिम् ॥ २ ॥
सिद्धाश्रमे समासीनमथय गमकल्पम् ।
उद्दालक उदंकश्च मौद्गल्यौ गालवस्तथा ॥ ३ ॥
गौतमस्य सुत शाण्डिल्यनामेदी महातपा ।
सौर्यायामामसङ्गेन सिद्धाश्रममुपागता ॥ ४ ॥
तव सिद्धाश्रमे पुण्यतीर्थे स्नात्वा तपस्विन ।
ऋष्यशृङ्गं समीराग्निमपश्यन् वीतकल्मषा ॥ ५ ॥
योगारूढ महात्मानं ज्वलन्तं तपसा मुनिं ।
दृष्ट्वा प्रणेमु साष्टाङ्गं कृताञ्जलिपुटा द्विजा ॥ ६ ॥
तान् दृष्ट्वा योगिवर्य्यौ(र्यो ?)ऽसौ शान्ताभर्त्ता महातपा ।
पृष्ट्वा कुशलमव्यग्रमासनेषूपवेशयत् ॥ ७ ॥
मौद्गल्योद्दालकौदिकश्यतामदादयो द्विजा ।
आसीना आसनेष्व(ख्वे ?)ते विभाण्डकसुतं विभुं ॥ ८ ॥
धर्म्मजिज्ञासया वाक्यमिदं प्रोचुस्तपोधना ।

ऋषय ऊचु ।

विभाण्डकसुत स्वामिन् सर्व्वज्ञ तपसान्विधे ॥ ९ ॥

यस्याभिर्वर्तपरतं सर्वं सप्तमस्य मे ।
अग्नीषोमौ तथा यस्य पितरौ च पितामहाः ॥ १० ॥
यस्याश्चाभिर्महाशक्ति सर्वं तत्पादवर्षनात् ।
यस्य धर्मा ह्यतीतानि च भवन्ति भवन्ति न ॥ ११ ॥
तत्पादभ(दाभी ?)दर्शनं पुष्करादिभिः ।
ब्रह्मग्न्यादिभिर्नित्यं नान्यथा तपसानिधे ॥ १२ ॥
राम एव परं ब्रह्म मुद्रो (?) विष्णुः प्रजापतिः ।
साध्यासाध्यप्रवीनर्ती वामनो नरकेश्वरौ ॥
तदुक्तमितत् परमं तत्त्व गुह्यतरं शुभं (?) ॥ १ ॥
श्राव्यमाचार्यवक्त्राच्च विदुषैव नियतात्मना ।
श्रुत्वा गुह्यतमं शास्त्रमिदं दाशरथेरितम् ॥ ११ ॥
देशिकं पूजयेद्देवैस्तैराभरणैरपि ।
देशिकं शास्त्रवक्तारमपूज्य विमूढधीः ॥ ११ ॥
क्रियाहानिमवाप्नोति कार्यसिद्धिं न विंदति ।
य पूजयति वक्तारं शास्त्रस्यास्य महात्मना ॥ ११ ॥
शाश्वतं पदमाप्नोति पुनरावृत्तिवर्जितं ।
कुटुंबवृद्धि धनधान्यवृद्धि सौभाग्यवृद्धि च सुखानि (?) नित्य ।
यवाप्य शास्त्रश्रवणेन पश्चात् परं पदं याति रमाधिवासं ॥ २१ ॥

अगस्त्य उवाच ।

इत्युक्तं गिरिजादस्यै शिवेन परमात्मना ॥ १२ ॥
चित्कलामनुमादाभासमारभ्येतद्रहस्यकं ।
पूर्वं नारायणेनोक्तमुत्तरं शंकरेरितं ॥ १६ ॥
तंच दाशरथेर्यस्तु वेदसारार्थसंग्रहे ।
श्लोकमपि चाध्यायमर्धमात्रपुर सरं ॥ २० ॥
पठेद्य मनुष्यादपि विमुक्त पापराशिभिः (?) ।
प्रयाति परमं धाम सनातनमनुत्तमम् ॥ १८ ॥
अध्यम मनुष्याभीशास्त्रमेतत् परमं य ।
मत्वात्मानं परं ब्रह्म रामं नारायणं विभुं ॥ १९ ॥
अध्याय सं समाभाष्य श्रुत्वा चतुरक्षयक ।
शतशस्त्राणतीमम् स्वात्मनात् सुदितात्मना ॥ ३० ॥
इदं तवे मनसतम तारकाद्यदिधा ।
जानकीपतिना प्रोक्त मन्दानन्दहेतुकम् ॥ ३१ ॥

Colophon. इति श्रीमद्गुरुरत्नखण्डे दामलीये तन्त्रे, वैदशास्त्रसंग्रहे सत्यलोके सोमाग्निदितीये राज्याश्रितरामाचार्य ग्रामरत्नखण्डे नाम पञ्चमा-दिशोऽध्यायः । ५ । ६ । ७ । ८ । ९ । १० ।

No. 39. **नारदपञ्चरात्रं (पौष्करसंहिता)।** Nāradapañcarātram (Pauṣkarasaṃhitā). Substance, country made white paper, 10×5 inches. *Folia, 1098 (of which fol 1 is wanting). Lines, 10-11 in a page.* Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old, worn out, and slightly worm eaten in parts. Verse. Not correct. Incomplete.

A Tāntrika work consisting of 43 adhyāyas in which Puṣkara is instructed by Bhagavat in sacrificial rites. See the Catalogue of the India Office, No. 2531, p. 846, part *IV*.

Beginning. नास्ति ।

End. नास्ति ।

Colophon. इति श्रीनारदपञ्चरात्रे पौष्करसंहितायां चतुर्विंशतितमोऽध्यायः ।

विवरणम्—नारदपञ्चरात्रान्तर्गत पौष्करसंहिताभिधतान्त्रिकग्रन्थविशेषः । पौष्करं प्रति भगवदुपदिष्टत्वात् पौष्करसंहितेति नामधेयमस्य ।

No. 40. **नारायणार्चारत्नमाला।** Nārāyaṇārcāratnamālā. Substance, country made white paper, 10×4 inches. Folia, 104. Lines, 5-7 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, partly torn, and worm-eaten throughout. Verse. Generally correct. Complete.

A guide to the worship of God Nārāyaṇa, entitled Nārāyaṇārcāratnamālā, by Bhagavanta Gosvāmin.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नारायणं परं धाम नौमि श्रीपद्मालये ।
पद्मामार्कादयो यमि मायामोहनमालिनीं ॥

प्रातः प्रबुध्य गुरुं देवं च नमस्कृत्य षट्चक्रोपदिष्टोत्थाय स्वस्तिकाद्यासने नाथविप्र मूलादिब्रह्मरंध्रांतं ज्योतिर्मयं देवं ध्यात्वा संप्रार्थ्याविघ्नकं निर्वर्त्य शौचं दंतधावनं च कृत्वा मूलमंत्रेण मुखं प्रक्षाल्याचम्य मंत्राभिषेकपूतदेह देवनिर्माल्यमपाकृत्य पुष्पादिनाभ्यर्च्य स्नायात्।

End.

अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते।
चन्द्रार्कयोर्ग्रहे तोर्थे शुचि पूर्व्वमुपोषित ॥
नद्यां समुद्रगामिन्यां नाभिमात्रे जले स्थित ।
ग्रासादिमोक्षपर्य्यंतं जपेन्मंत्र समाहित ॥
अनंतरं दशांशक्रमाद्धोमादिकं चरेत्।
तदंते मंत्रसिद्ध्यर्थं गुरु सपूज्य तोषयेत्।
ततश्च मंत्रसिद्धि स्याद्देवता च प्रसीदति।
अथवा देवतारूप गुरु भक्त्या प्रतोषयेत्।
पुरश्चरणहीनोऽपि मंत्री सिध्येन्न संशय ।
एवं साधितमंत्रस्तु काम्यकर्माण्याचरेदिति ॥

Colophon. इति श्रीभगवंतगोस्वामिना कृता नारायणार्चारत्नमाला सपूर्ण (?)। श्रीशिव परमात्मने नम श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥

विवरणम्—श्रीभगवतगोस्वामिकृतनारायणार्चारत्नमालानामकतान्त्रिकोक्तरीतिकरणकनारायण पूजापद्धतिरूपोऽयं प्रबन्ध ॥

No. 41. नारायणार्चारत्नमाला। Narāyanārcāratnamāla Substance, country made white paper, 16×7 inches Folia, 35 Lines, 5-12 in a page Character, Nagara Date, Samvat 1955 Appearance, fresh Verse Not correct Complete

Another copy of the same work

विवरणमुक्तपूर्व्वम्।

No. 42. निगमकल्पद्रुमः । Nigamakalpadrumah. Substance, country made yellow paper, 18×4 inches Folia, 32 Lines, 6 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old, and worn out Verse, Generally correct. Complete

A Tāntrika work on the Kaula system, entitled Nigamakalpadruma, spoken by Pārvatī at the request of Mahādeva, consisting of 13 chapters or paṭalas. It has been noticed by Dr. R. Mitra in his *Notices*, No 293

Beginning. श्री नमो कालिकायै ।

कैलासशिखरे रम्ये क्रीडन्तं जगन्निदानम् ।
यत्र प्रपन्न समये भगवान् महरीश्वरीम् ।
मातर्देवि महाभागे सर्वकल्याणकारिणि ।
रतिमात्रा त्वया पुष्पा श्रुतं बहुविधं मया ।
इदानीं सारभूतं यत् श्रुतं कार्य्यं तदुच्यताम् ।
तव प्रीतिकरं देवि सुगोप्यं परमं प्रिये ।
वद मे सर्वकल्याणि यदि स्नेहोऽस्ति मां प्रति ॥

श्रीदेव्युवाच ।

शृणु देव महाभाग तवैव कथयाम्यहम् ।
तव स्नेहेन वक्ष्यामि शृणु सत्यं न संशय ॥
न वक्तव्यं कदाचित्तु पशोरग्रे पुनः पुनः ।
प्रकाशात् सिद्धिहानिः स्यात् सत्यमेतद्ब्रवीमि ते ।
येन त्वं भ्रियसे शम्भो विष्णोर्विष्णुत्वमेव च ।
ब्रह्मत्वं ब्रह्मणश्चैव देवानाञ्चैव देवता ॥
तदुपायं वदिष्यामि स्वर्गे मर्त्ये रसातले ।
सिद्धान्तो सिद्धिदश्चैव कामिनां काममेव च ॥
शृणु त्वं वदतां श्रेष्ठ अतिगोप्यं वदाम्यहम् ।
सकारश्चैव निर्व्वाणी द्विधा भोक्ता प्रकीर्त्तितः ।
सकारं कालनादयुक्तं निर्व्वाणं बीजदं शिव ॥

End तव तद्दिवसे रात्रौ नारीयोगे कुलेश्वर ।
सहस्रं वा तदर्द्धं वा शतं वापि प्रयत्नतः ।
तथा सिद्धिमवाप्नोति सत्यमेव कुलेश्वर ।
इति ते कथितं देव मन्त्रसाधनमुत्तमं ।

भमार्थं यदि गन्धौषात्तदा नैव फलं लभेत् ।
एतत्तु क्रमयोगेन सर्वसिद्धि प्रजायते ।
तस्मिन् स्वर्णेन कवचं लत्वा कण्ठे विधारयेत् ।
तत्र प्रत्यक्षफलदौ सर्वो भवति शङ्कर ।
स्वयोविद्रूपमाविश्य च्छायायां मत्पदानये (?) ।
मां पश्यति साधकेन्द्र सर्वदैव कुलेश्वर ।

Colophon. इति निगमकल्पद्रुमे षष्ठीदश पटल ॥ ॥ श्रीगुरुचरणे मम भक्तिरस्तु ।

विवरणम्--निगमकल्पद्रुमाभिधोऽयं कौलाचारविषयकमान्त्रिकनिबन्धविशेष ।

No 43. निल्यापोडशिकाम्बुधि । Nityasodaśikāmbudhih Substance country made white paper, 10×5 inches Folia, 185 (of which the last fol is torn) Lines 4-10 in a page Character, Nâgara Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, worm-eaten throughout, and written by different hands Verse Not correct Complete

This work has been already noticed under the name of Tantra Râja, see No 26, and also noticed in the India Office Catalogue under the name of Kadimata tantra, No 2538, page 854, part IV.

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No. 44. निल्यापोडशिकाम्बुधिव्याख्यानम् । Nityāsodaśikāmbudhivyākhyanam Substance, country made colourless paper, 10×4 inches Folia, 83 Lines 13-19 in a page Character, Nagara. Date, ? Appearance, old, worn out, and written by different hands Prose Generally correct Incomplete

A commentary on the above mentioned work, entitled Setubandha, by Bhaskara, complete in eight chapters

Beginning. श्रीमद्गुरुज्ञानानन्दनाथचरणकमलेभ्यो नमः ॥

श्रीकौलविपश्चित पितुरम्बाय कोनमांबोदरे ।
विद्याद्यादशकस्य मर्मभिदम्बाय श्रीन्सिंहाद् गुरो ।
यस्य(य ?) त्रिरदलयक्षवरवै पूर्वाभिविक्तोऽभवत्

मगुरामनूत्रजालकमप्यमसम्मे मे हिमरीह ।
यथिविमोकधुरीण गुरुचरणाम्बरणहम मातोऽकर ॥ ५ ॥
भारमसकपर्यीवनमीढमदतीक्ष्णगानवस्थाये
गुरोर्दिविम्लु समभिवक्षसैराश्रितेह विश्रान्ति ॥ ६ ॥
येषु दीक्षागमसमीप्याभार्जोडीपराक्रमा ।
सामान्यथ क्रमोऽन्येषां क्रमश्च प्रतिपादिता ॥ ७ ॥
प्रतिपाद्येषु सुव्यक्तमतलान्यस यद्भवेत् ।
तत्सर्वं श्रीगुरुपीठे रचालीकाधिगम्यता ॥ ८ ॥
नान्योपकरणैर्यं गै प्रयुञ्जानस्य मे क्रमात् ।
श्रम (भ्रम ?) प्रमादस्खलितं समादधतु सद्विद ॥ ९ ॥
सुसंसूचितानुक्तविदग्धांगैरपि काश्यता ।
समानतरात् सम्प्रदायादप्युक्तेह क्वचित् क्वचित् ॥ १० ॥
इह क्रमाणां सर्वेषां श्रीक्रम प्रकृतिर्मत ।
श्रावस्थितेय तमन्यत्र विशेषस्तु निरूप्यते ॥ ११ ॥
श्रेयोऽर्थिन साधकस्य सारे श्रीसुन्दरीक्रमे ।
आवश्यकत्वात् प्रथम दीक्षाविधिरुदीर्यते ॥ १२ ॥

End नास्ति

Colophon. इति श्रीभासुरानन्दनाथचरविद (चरणारविन्द ?) सिलिन्दायमाननामधेनो-मानन्दनाथे (?) निर्मितेऽभिनवे कल्पसूत्रानुसारिणि (?) नित्योत्सवनिबंधे दीक्षाप्रकारप्रतिपादनोनामाप्रथमोल्लास प्रथम सम्पूर्ण ॥ श्री ॥

विवरणम्—नित्योत्सवाभिध कश्चित् तान्त्रिक निबन्धविशेष श्रीउमानन्दनाथविरचित ।

No. 47. पार्थिवलिङ्गपूजाविधि । Parthivalingapujâvidhih Substance, country made white paper, 12 × 4 inches. Folia, 3 Lines, 6-8 in a page Character, Nagara Date ? Appearance, old, and worn out Prose Generally correct Incomplete

A guide to the worship of the earthen image of God Śiva, compiled from Rudrayamala and other Tântrika works Anonymous

Beginning. श्रीगणेशाय नम । ओं नम शिवाय । अथ पार्थिवलिङ्गपूजाविधि लिख्यते । अथ श्रीपार्थिवेश्वरचिन्तामणिविद्यार्थकस्य निषद्यासुपमकर्त्ता

ब्रह्मा ऋषि कामदुघादेवता गायत्रीच्छंद श्रीप्रवरदस्वरूपिणी पार्थिवेश्वर चिन्तामणिर्देवता ओं ह्रीं बीजं ह्रीं शक्ति नम कीलकं ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोग ॥ ओं ह्रीं ह्रीं सर्व्वज्ञानाय शिवाय अङ्गुष्ठाभ्यां नम । ओं ह्रीं ह्रीं सम्बत्ताय शिवाय तर्ज्जनीभ्यां नम । ओं ह्रीं ह्रीं नित्यतृप्तशक्ति-शिवाय मध्यमाभ्यां नम । ओं ह्रीं ह्रीं सर्व्वज्ञानशक्तये अनामिकाभ्यां नम । ओं ह्रीं ह्रीं नित्यानन्दशक्तये कनिष्ठाकाभ्यां (?) नम ॥ ओं ह्रीं ह्रीं अनन्तशक्तिशिवाय करतलकरपृष्ठाभ्यां नम । एवं हृदयादिषडंग । कर्पूरगौरं करुणावतारं ससारसार भुजगेंद्रहार ॥ सदा रमत हृदयार विंद (न्दे ?) भव भवानीसमहं नमामि ॥ १ ॥

End. नास्ति

Colophon. नास्ति

विवरणम्– शिवपूजापद्धतिविषयोऽयं निबन्ध ।

No. 48. पुरश्चरणरसोल्लास । Puraścaranarasollāsah Substance, country made colourless paper, 18×4 inches Folia, 10 Lines, 11×13 in a page Character, Nāgara Date, Śaka 1686 Appearance, old, and worn out Verse Generally correct Complete

A Tantrika work, in the form of a dialogue between Pārvatī and Mahadeva, on acquiring proficiency in mantras and on the practice of Purascarana, which is a kind of worship entitled Purascaranollāsa. Noticed by Dr R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS, No. 453.

Beginning. ओं श्रीनाथगुरवे नम ॥

देव्युवाच ।

देवपूज्य महाबाहो ससारार्णवतारक ।

रहस्य देवदेवेश पुरश्चरणकर्म्मण ॥

अतिगोप्य महागुह्यं हृदये विद्यते तव ।

कृपया कथयेशान अनुग्राह्याप्यहं यदि ॥

श्रीदेव उवाच ।

अतिगुह्यं महत्पुण्यं सारात्सारं यदीच्छसि ।

सुषुम्नागर्भमध्यस्थ सर्व्वयोगमयं प्रिये ॥

भगुरामन्नमालवमग्रपमुरस्य मे विजसेह ।
यधिविमोकधुरीण गुरुचरणस्मरणैव मार्गोकर ॥ ५ ॥
भाषसरुणयौवनप्रौढस्वदतीमग्नानवस्थाधे
सुधीदिलैनु सम्भिदज्ञासैराग्नितेह विश्रान्ति ॥ ६ ॥
येषु दीक्षागमश्रीशामाकौडीयराक्रमा ।
सामान्यश्च क्रमोऽन्येषां क्रमश्च प्रतिपादिता ॥ ७ ॥
प्रतिपाद्येषु मुख्यत्वमगमान्यच यद्भवेत् ।
तत्सर्वं श्रीगुरुमौक्तं रत्नालीकैधिगम्यता ॥ ८ ॥
नान्योपसद्वतैरगै मगुजामस्य मे क्रमात ।
श्रम (भ्रम ?) प्रमादस्खलितं समादधतु तद्विद ॥ ९ ॥
सुमर्समूचितानुक्तविरुद्धांगीति क्षाम्यता ।
क्रमागतात् सम्प्रदायादपुत्तोह क्वचित् क्वचित् ॥ १० ॥
इह क्रमाणां सर्वेषां श्रीक्रम प्रकृतिर्मत ।
अतिदिश्य ततस्त्वन्य विशेषस्तु निरूप्यते ॥ ११ ॥
श्रेयोऽर्थिन साधकस्य सागे श्रीसुन्दरीक्रम ।
आवश्यकत्वात् प्रथमं दीक्षाविधिरुदीर्यते ॥ १२ ॥

End नास्ति

Colophon. इतिश्रीभासुरानंदनाथचरविद (चरणारविंद ?) मिलिंदायमानमानसैनो-मानदनाथे (?) निर्मिते,भिनवे कल्पसूत्रानुसारिणि (?) नित्योत्सवनिबंधे दीक्षासमारम्भनिरूपणोनामारम्भोल्लास प्रथम सम्पूर्ण ॥ श्री ॥

विवरणम्—नित्योत्सवाभिध कश्चित् तान्त्रिक निबन्धविशेष श्रीउमानन्दनाथविरचित ।

No. 47. पार्थिवलिङ्गपूजाविधि । *Parthivalingapujavidhih* Substance, country made white paper 12 × 4 inches Folia, 8 Lines, 6–8 in a page Character, Nāgara Date ? Appearance, old, and worn out Prose Generally correct Incomplete

A guide to the worship of the earthen image of God Śiva, compiled from Rudrayāmala and other Tantrika works. Anonymous

Beginning. श्रीगणेशाय नम । ओं नम शिवाय । अथ पार्थिवलिङ्गपूजाविधि लिख्यते । अथ श्रीपार्थिवेश्वरचिन्तामणिविधानतस्य नियतानुपदकर्ता

अस्य ऋषि कामदुघादेवता गायत्रीच्छन्द श्रीसरस्वतीदेवी …
विनायकविद्याया ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं ह्रि नम कीर्त्तये …
जपे विनियोग । ऐं ह्रीं श्रीं अन्नपूर्णाय विनाय चन्द्रभ्यां नम । ऐं
ह्रीं श्रीं सर्वबुद्धाय शिवाय तर्जनीभ्यां नम । ऐं ह्रीं श्रीं त्रिपुरसुन्दरि-
शिवाय मध्यमाभ्यां नम । ऐं ह्रीं श्रीं … अनामिकाभ्यां
नम । ऐं ह्रीं श्रीं निधानन्दशक्तये कनिष्ठकाभ्यां (?) नम । ऐं ह्रीं
श्रीं सर्वसम्पत्तिशिवाय करतलकरपृष्ठाभ्यां नम । एवं हृदयादिषडङ्गं ।
कर्पूरगौरं करुणावतारं संसारसारं भुजगेन्द्रहारं । सदा वसन्तं हृदया-
रविन्द (न्दे ?) भवं भवानीसहितं नमामि ॥ १ ॥

End. नास्ति

Colophon. नास्ति

विवरणम्– विद्युन्मालाविलसितीयं विषम ।

No 48. पुरश्चरणोल्लास । Puraścaraṇollāsaḥ Substance, country made colourless paper, 18×4 inches Folia, 19 Lines, 11/13 in a page Character, Nāgara Date, Śaka 16?? Appearance, old, and worn out Verse Generally correct Complete

A Tantrika work, in the form of a dialogue between Pārvatī and Mahādeva on acquiring proficiency in mantras and on the practice of Puraścaraṇa, which is a kind of worship entitled Puraścaraṇollāsa. Noticed by Dr R. Mitra in his Notices of Sanskrit MSS, No 403

Beginning. ऐं श्रीनाथगुरवे नम ।

देव्युवाच ।

देवपूज्य महाबाहो संसारार्णवतारक ।
सर्वस्य देवदेवेश पुरश्चरणवाञ्छ ॥
अविनीतापि महापुर्ख कथये विनये तव ।
कृपया कथयेशान मनुपारम्पाद्वं यदि ॥

श्रीईश्वर उवाच ।

अतिगुह्यं महागुह्यं सारात्सारं वरानने ।
मुमुक्षार्थमत्सर्व्वं सर्वसौभाग्य सिद्धि ॥

पुरश्चरणरहोल्लासं सर्वं मन्त्रमय सदा ।
यत्कृत्वा साधको याति दुर्लभं परमं पदम् ॥
अचिन्त्यमनघं तत्त्वं सदा हृदि मम स्थितम् ।
एतत्तत्त्वमविज्ञाय पुरश्चर्यां करोति य ।
स भ्रष्टः स च पापिष्ठः कथं सिद्धिमवाप्नुयात् ।
एतत्तत्त्वानुसारेण पुरश्चर्यां करोति य ।
स सिद्धः सगणः सोऽपि न च विघ्नं समश्नुते ॥
दिव्यं वीरं गुरुं नत्वा दीक्षां कृत्वा विचक्षण ।
ततः समाहितो भूत्वा पुरश्चर्यां करिष्यति ॥
किं तस्य ध्यानपूजाया तस्य सिद्धिरदूरतः ।
न च दीक्षापरं ज्ञानं न च दीक्षापरं तपः ॥
न च दीक्षासमः कामस्तस्माद्दीक्षा गरीयसी ।
दीक्षायां चञ्चलापाङ्गि न कालनियमः क्वचित् ॥
सद्गुरोर्दर्शनेनैव सुलग्नं समुपस्थितम् ॥
शिष्यमाहूय गुरुणा कृपया दीयते यदि ।
तदा मासादिकं भद्रे न विचार्यं न चान्यथा ॥
गुरोर्दर्शनमासाद्य दीक्षाकालं विचारयेत् ।
तत्पक्षायक्षमापाङ्गि स शिष्यः पातकी भवेत् ॥
अन्ते च चञ्चलापाङ्गि रौरवं नरकं व्रजेत् ।
गुरोराज्ञां मूर्ध्नि कृत्वा दीक्षां कुर्य्याद्विचक्षण ।
न तत्र कालनियमो न होमः श्राद्धमेव वा ॥
भुक्त्वा मनोरमान् भोगान् ततो मोक्षपदं व्रजेत् ।
नहि भोगं विना देवि जायते मोक्षमव्ययम् ।
अतएव महेशानि कृत्वा भोगं सदुज्ज्वलं ।
महामोक्षं ततो गत्वा शिवशक्तिमयो भवेत् ॥
शिवशक्तिमयं यत्तु महामोक्षं तदुच्यते ।
महामोक्षं विना देवि महाज्ञाने न युज्यते ॥
अनन्तशक्तिसंयुक्त महामोक्षं मयात्मजे ।
इच्छैवमुक्तो देवि यदाहं नगनन्दिनि ।
तदैवाहं वरारोहे भवामि सुरपूजिते ॥
तदैव सहसा देवि शिवोऽहं नान्यथा क्वचित् ।
यदा भवाम्यहं देवि रहितो दक्षचक्षुषा ।

सदैव सदसा भद्रे मायात्मारतरं सदा ।
कलाद्रूपेण सा देवी ईश्वरी रूपरूपिणी ।
यदि भाग्यवशाद्देवि तस्य विद्या च सिध्यति ॥
भोगस्य पूर्ववद्देवि किञ्चिद्भवति भारत ।
इति त कथितं सर्व्वं तव चेदाद्दरानने ।
न देयं कस्यचिद्दद्रे यदीच्छेदात्मनो हितम् ॥

Colophon. इति पुरश्चरणसोल्लासे देवदेवीसंवादे दशम पटल । समाप्तोऽयं ग्रन्थ ॥ श्रीरस्तु मयि लिखके सदा । शकाब्दा १६८६ ॥

विवरणम्—पुरश्चरणसोल्लासाभिध पुरश्चरणविषयकोऽयं निबन्ध ।

No. 49. प्रबोधमिहिरोदयः। Prabodhamihirodyah Substance foolscap paper, 12×4 inches Folia, 205 Lines, 2 7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not old, but written by different hands. Prose Not correct Complete

A treatise on knowledge, compiled from several Tantrika, Smārta, and Pauranika works, entitled Prabodhamihirodya by Ramesvara Tattwānanda, a Kayastha of the Mitra family Complete in eight chapters. In the first chapter, false knowledge (भ्रमज्ञान) is refuted The second chapter treats of cause, action and actor, the third dwells on Parabrahma, the fourth on the creation, existence, and destruction of the universe, the fifth on Jiva, the sixth on Brahmavidyā, the seventh on worship, and the eighth on Ācāra The authorities quoted in the book are Rudrayamala, Tattwayamala Visnupurana Gitā Uttaragitā, Kularnavatantra, Yogavasistha, &c

Beginning. श्रीगुरवे नम ॥

सच्चित्कमलसहस्रारिहंसपीठकृतासनं ।
ब्रह्मविष्णुशिवाकारं श्रीगुरु सततं भजे ॥

रुद्रयामले ।

सहस्रदलपङ्कजे सकलशीतरश्मिप्रभं ।
वराभयकराम्बुजं विमलगन्धपुष्पाम्बरं ।
प्रसन्नवदनेक्षणं सकलदेवतारूपिणं ।
स्मरेत् शिरसि हंसगं तदभिधानपूर्वं गुरुम् ।

ब्रह्मरन्ध्रसरसीरुहोदरे नित्यलग्नमवदातमद्भुतम् ।
कुण्डलीविवरकाण्डमण्डिते द्वादशार्णसरसीरुहे भजे ।
तस्य कन्दलितकर्णिकापुटे क्लृप्तरेखमकथादिरेखया ।
कोणलक्षितहलक्षमण्डलीभावलक्ष्यमबलालयं भजे ।
तत्पुटे पटुतडित्कडारिम
स्पर्द्धमानमणिपाटलप्रभ ।
चिन्तयामि हृदि चिन्मयं वपु
र्बिन्दुनादमणिपीठमण्डलम् ॥
ऊर्द्ध्वमस्य हुतभुक्शिखात्रयं
तद्विलासपरिबृंहणास्पदम् ।
विश्वघस्मरमहोच्चिदोत्कटं
व्यामृशामि युगमादिहंसयो ॥

तत्त्वयामले ।

गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वर ।
तस्मिन् तुष्टे तु सन्तुष्टा ब्रह्मविष्णुशिवादय ।
आचार्य्यं मां विजानीयान्नावमन्येत कर्हिचित् ।
न मर्त्यबुद्ध्याऽसूयेत सर्वदेवमयो गुरुः ॥

* * * *

अथ तन्त्राणामर्थं सकलशास्त्रार्थसाधा
रणार्थमहं प्रबोधमिहिरोदयं प्रकटीक्रियते ॥
संसारे विषयागारे लोभादिकण्टकावृते ।
अज्ञानतिमिराच्छन्ने कथं न स्यादमार्गग ॥
अतः प्रबुध्यते शास्त्रात् प्रबोधमिहिरोदय ।
यस्य प्रकाशमात्रेण (१) सन्मार्गदर्शनं भवेत् ॥
अवकाशाष्टकैः शास्त्रं प्रदीप्तं पूर्णतां भजेत् ।
तत्रावकाश प्रथम भ्रमज्ञाननिवारण ।
कारणस्य च कार्य्यस्य कर्तुर्येव विवेचनं ।
द्वितीय परमेशस्य निर्णयस्तु तृतीयक ।
ब्रह्माण्डजगदुत्पत्तिप्रकारस्या विनिर्णय ।
अवकाशश्चतुर्थोऽत्र पञ्चमो जीवसंस्थित ।
षष्ठावकाशकथन ब्रह्मविद्याविनिर्णय ।

अध्यात्मविधानञ्च सप्तमे परिकीर्त्तितं ।
आचारश्चाष्टमे प्रोक्तो भावेन परिनिष्ठितं ॥
अवशाश्चाष्टका प्रोक्ता प्रबोधमिहिरोदये ।
अज्ञानतिमिरध्वं साम्मुक्तिमार्गाभिव्यक्ती ।
* * शास्त्रारम्भ कृत्वा हृदये प्रतिज्ञामीते ।
यत्नोऽर्द्ध सर्व्वशास्त्राणां सिद्धान्तं ज्ञानकारणं ।
प्रमाणिकं मत साधं सिद्धान्तं सर्व्वसम्मतम् ॥

End. शके नागाङ्कबाणेन्दु (१५९० शक) विमितिवासरे ।
माघमासे द्वितीयेन संयद पूर्णतां गत ॥
कामदेवमीदृशाकोम् (?) कुलीन सर्व्वशास्त्रवित् ।
तत्पुत्रो नन्दन श्रीमान् कुलतन्त्रविशारद ।
रामेन्द्ररघुनाथाख्यौ (?) तत्सुतौ पुण्यभाजनौ ।
रघुनाथसुतश्रीमान् मिश्रो रामेश्वर स्वयं ।
समीक्ष्य मोहमग्नानां मनुष्याणां दुराशयं ॥
आत्मन प्रकृति चोक्ता हृतचेतस धावतां ।
सन्मार्गदर्शने तथा प्रबोधमिहिरोदयम् ॥
सारमाकृष्य शास्त्राणामकरोत् कृपया भुवि ॥

Colophon. इति तत्त्वानन्दभट्टकृते प्रबोधमिहिरोदये आचारविवरणं नामाष्टमप्रकाश ।
इति विन्ध्यपुरशालव्यसर्व्वविद्यामहामहोपाध्यायश्रीमत्तर्कवागीशभट्टाचार्य्य चरणानुगृहीत कायस्थमिश्ररामेश्वरात्मजतत्त्वानन्देन प्रकटितं सकलशास्त्र तात्पर्य्यमाधारयोर्यद तत्त्वज्ञानप्रदायक प्रबोधमिहिरोदयं समाप्तम् ॥ * ॥

विवरणम्—प्रबोधमिहिरोदयनामकश्रीरामेश्वरमिश्रतत्त्वानन्दविरचितोऽयं ज्ञानविषयकोऽयं प्रबन्ध ।

No 50 प्रपञ्चसारसंग्रह । Prapañcasārasaṃgrahah Substance, country made white paper, 11×5 inches Folio, 51 Lines, 10 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance very old, worn out, torn, and writing effaced in parts. Prose Not correct Incomplete

A digest of Tantrika religious duties by Girvanendra.

Beginning. श्रीगणेश य नम ।

नत्वा श्रीशङ्कराचार्यममरेन्द्रयतीश्वरम् ।
कुर्व्वे प्रपञ्चसारस्य सारसङ्ग्रहमुत्तमम् ॥

End. नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—तान्त्रिकपूजादिविषयकोऽयं निबन्धः ।

No. 51. भूतडामरतन्त्रम् । Bhutaḍāmaratantram Substance country made colourless paper 10×4 inches. Folia 16 Lines, 4-7 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, old, worn out, and torn in parts Verse Not correct. Incomplete

One of the sixty four original Tantras It has been very largely quoted by *Tāntrika compilers, but complete MSS of the work are exceedingly rare and its extent is unknown* The codex under notice contains the sixth patala only Noticed by Dr R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS, No 1598 See also the India Office Catalogue No 2531, p. 863, part IV.

Colophon. इति षष्ट (?) पटल ।

विवरणम्—भूतडामराभिधोऽयं सुप्रसिद्धतान्त्रिकनिबन्धः ।

No 52. पञ्चचक्रपूजनम् । Pañcacakrapujanam Substance, country made white paper, 4 x 2 inches Folia, 3. Lines, 5-7 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, old Verse Not correct. Incomplete.

A part of the Rudrayāmala on the worship of Cakras or circles, which are five in number, viz., Raja, Maha, Deva, Vira and Pasu

Beginning श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ पंचचक्र पूजेन विचार (?)

देवदेव जगन्नाथ सर्व्वविद्याविशारद ॥
कौलिकानां (?) हितायाय चक्रभेदं वद प्रभो ॥
ईश्वरोवाच ।
चक्र पंचविध प्रोक्तं श्रीतंत्रे रुद्रयामले ।
विधिना पूजयच्चक्र मोक्षमोक्षफलोदयं ॥

राजचक्रं महाचक्रं देवचक्रं तथापरं।
विद (?) चक्र चतुर्थं (?) स्यात् पद्मचक्रं च पंचमं ॥
पुजाद्व्यं राजचक्रे वदामि शृणु पार्व्वति।
चतुर्वर्णा षोडश वर्षा (?) सुरूपा सुमनोहरा ॥ ४ ॥
तदभावे कुमारी च या काचिद्विधिमार्चयेत्।
यवनि (?) योगिनी चैव रजकी स्वपची (?) तथा ॥ ५ ॥
कैवर्त्तकमनुत्पन्ना पंचशक्तिरुदाहृता ॥
एता (?) प्रगता सर्व्वासु साधकेन नियोजिता ॥ ६ ॥
ऋतुमत्यामियंकासु सर्व्वकामफलप्रदा।

End. नास्ति।

Colophon. नास्ति।

विवरणम्—पद्मचक्रपूजनविषयकोऽयं निबन्धः।

No. 53. भगवतीपूजाविधिः। Bhagavatīpujāvidhiḥ Substance, country made white paper, 8×5 inches, bound like an ordinary book. Folia, 42 Lines, 12-13 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, and worn out Prose Not correct Incomplete

A guide to the worship of the Goddess Durgā. Anonymous.

Beginning श्रीगुरुभ्यो नमः। अथ योगपीठपूजा। सामान्यार्घोदकेन श्रीचक्रमभ्युत्य स्ववामत. पीठोपरि ४ श्रीगुरुपादुकाविद्यानुज्ञाय श्रीमन्महागणपत्ये नमः। श्रीवटुकवंदनाय सर्व्वाध स्थादारभ्यादितश्चादिसप्तपातालभावनायोपर्य्युपरि ॥ ४ ॥ ४ ॥ मं मडुकाय नमः। ४। कां कालाग्निरुद्राय नमः। मूं मूलप्रकृत्यै नमः ॥ ४ ॥ कों कूर्म्माय नमः ॥ ४ ॥ अं अनंताय नमः ॥ ४ ॥ वं वराहाय नमः. तद्दंष्ट्राग्रे ४। पृ पृथिव्यै नमः पृथिव्यां।

End. नास्ति।

Colophon. नास्ति।

विवरणम्—श्रीभगवतीपूजाविषयकोऽयं निबन्धः।

No 54. महाशैवतन्त्रम् । Mahāśaivatantram Substance, country made colourless paper, 14 × 6 inches Folia, 48 Lines, 12–16 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, worn out, and writing effaced in parts Verse Not correct Incomplete (a part only)

A part of the Mahāśaivatantra, entitled *Ākāśabhairavakalpa*, on the greatness and worship of Goddess Śūlinī (Durgā), spoken by Śiva at the request of Nārada. *Complete in 20 chapters*

Beginning श्रीगणेशाय नमः । दक्षिणास्तिदय (दक्षिणामूर्त्तिदय ?) गुरुभ्यो नमः ॥

कैलासाद्रेस्तु शिखरे नानाश्चर्यमनोहरे ॥ १ ॥
नानापक्षिगणामोदे नानापक्षिविनादिते ।
नानाद्रुमकुले दिव्ये नानाजननिषेविते ॥ २ ॥
शङ्कारोडवोदशुष्पसरोवरसमन्विते ।
अमरप्रवरावासे सिद्धगन्धर्वसेविते ॥ ३ ॥
सवी * * प सिद्ध (सर्वौषधतप सिद्ध ?) मुनिवर्यनिषेविते ।
कल्पद्रुमसहाल्पीठासदस्पदस वै ।
नानारत्नविचित्राभिमूले काञ्चनविष्टरे ॥ ४ ॥
आस्य (?) तत् पुष्पमालाभिविस्तृते सत्कृते शुभे ।
आसीनं तु महादेवं देवदानवपूजितम् ॥ ५ ॥
उपास्यमानं मुनिभिर्भक्तिनम्रशिरोधरैः ।
कृपया परया युक्तं शासितं सचिव शङ्करं ॥ ६ ॥
प्रणम्य दण्डवद्भूमौ नारद प्राह तं वच ।
भगवन् श्रोतुमिच्छामि माहात्म्यं शूलिनीमनो ॥ ७ ॥
किं वर्णोऽस्य किमर्थं च किं रूपं मनितो ह्मनि ।
किं विधि किं फल किं च किमङ्गारं किमात्मकम् ।
सर्व्वेषामपि मन्त्राणां हृदयं देव शङ्कर ।
त्वत्त पुरा मया सर्व्वं यदगुह्यं तु सुगोपनम् ॥ ८ ॥
आस्तिकस्य भक्तस्य दूहि शङ्कर विस्तरात् ।

श्रीशङ्कर उवाच (?) ।

साधु पृष्टं त्वया ब्रह्मन् साधकानां हितैषिणे (?) ॥ १० ॥
यच्छ्रुत्वा दारिद्र्यभावतादर्थं फलमश्नुते ।
प्रतीकारत्रयकरं सर्वाकरमुत्तमम् ॥ ११ ॥
आवासयत्कर नित्यं सर्वव्याधिनाशं दृं ।

ज्वरभूतमहार्त्तिनिर्मूलनकरं परम् ॥ १२ ॥
ज्ञानमात्रेण सर्व्वेषां विनाशकरं शुभे ।
अज्ञात गुलिभि श्चैव दैवेनापि समाहिते ॥
शृणु सुश्रोणि * * पुनर्विंशस्य नाम च ।
अविचारेण मुद्गरीभिर्मन्त्रकजिवर्ज्जिते ॥ १३ ॥
अतिगुप्ततमं साधो समाहितमना शृणु ॥

End. एककाले समायाते लक्षमेकाभिधावत ।
आगता यदि तत् कार्य्यं मैत्रदृष्टेकतत्तथा ॥
शुभाशुभेषु सर्व्वेषु वायसा बहवस्तथा ॥
आगतास्तेन् तदैवैतत् फलमाप्नोत्यसंशय (?)
काकागमनत पूर्व्वमन्यपथि (?) समागत ।
अमर्षमिश्रितं तथा मामाप्रत्य दैविकं ?) ॥
जिघृक्षया वायसेन पथिवाम्ये समागता ।
यदि गच्छ ति तत् कार्य्यं सोपाधिकमितीरितम् ॥
आगत्य निवर्त्तते न गच्छ ति शिवाज्ञया ।
विघ्नसैस्त्व (?) तत् कार्य्यं न सिध्यति कदाचन ॥
यथाविराद् गोहीतं (?) तत् तथाकामैर्न सिध्यति ॥
एवमन्येष विविधैर्नानाकाकौतकमयैः ।
परीक्ष्य सकलं मन्त्री सर्व्वकार्य्याणि साधयेत् ॥
संग्रामे भीमभीष्मे रिपुगतविजये राजकार्य्येऽर्थलाभे
नानाकार्य्येष्वभीष्टे कलयतु मतिमान् वायसैः सूचितानि ॥
चित्राश्चार्य्याश्च शुभ शुभमशुभं येनदेवं सदैव
मिथ्याविकालमव्यग्रबहुगुणजनितं दैविकं भौतिकं च ॥

Colophon. इति श्रीमहामेरुतन्त्रे हरितरत्ने काकभैरवकल्पे भूतचक्रसिद्धिप्रदे उमा-
महेश्वरसंवादे दुर्गाविघ्नशमनविधाने शुभाशुभसूचकवायसबलिविधानं नाम
विंशोपदेशः ॥ श्रीगुरुदत्तविद्यापूर्णाय नमः ॥ शिव शिव ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् महामेरुतन्त्रस्थकाकभैरवकल्पाख्योऽविशेषो वर्त्तते ।

No. 55. महानिर्व्वाणतन्त्रम् । Mahānirvāṇatantram Substance, country made yellow paper, 16×4 inches Folia, 111 Lines, 3-7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Verse Generally correct. Incomplete

An original Tāntrika work and the most revered of all the Tantras attributed to Mahādeva. The codex under notice contains only the first half of the text in 14 chapters. Noticed by Dr. R Mitra in his Notices of Sanskrit MSS., No. 289

Beginning. ओं नम परदेवतायै ॥

गिरीन्द्रशिखरे रम्ये नानारत्नोपशोभिते ।
नानावृक्षलताकीर्णे नानापक्षिरवैर्युते ।
सर्व्वर्त्तुकुसुमामोदमुदिते सुमनोहरे ।
शैत्यसौगन्ध्यमान्द्याद्यमरुद्भिरुपवीजिते ।
अप्सरोगणसंगीतकलध्वनिनिनादिते ।
स्थिरच्छायाद्रुमच्छायाच्छादिते स्निग्धमञ्जुले ।
मत्तकोटिल (कोकिल ?) सन्दोहसंघुष्टविपिनान्तरे ।
सर्व्वदा स्वगणै सार्द्धं ऋतुराजनिषेविते ।
सिद्धचारणगन्धर्व्वगाणपत्यगणैर्वृते ।
तत्र मौनधर देवं चराचरजगद्गुरु ।
सदाशिव सदानन्दं करुणामृतसागरं ॥
कर्पूरकुन्दधवल शुद्धसत्त्वमयं विभुं ।
दिगम्बर दीननाथं योगीन्द्रं योगिवल्लभम् ।
*   *   *   *
सर्व्वेषां हितकर्त्तारं देवदेवं निरामयं ।
प्रसन्नवदनं वीक्ष्य लोकानां हितकाम्यया ।
विनयावनता देवी पार्व्वती शिवमब्रवीत् ,

श्रीपार्व्वत्युवाच ।

देवदेव जगन्नाथ मन्नाथ करुणानिधे ।
त्वदधीनास्मि देवेश त्वदाज्ञाकारिणी सदा ॥
विनाज्ञया मया किञ्चिद्भाषितुं नैव शक्यते ।
कृपावलेशो मयि चेत् स्नेहोऽस्ति यदि मां प्रति ।
तदा निवेद्यते किञ्चित् मनसा यद्विचारितम् ॥

तदस्य संशयस्यास्य कश्चिन्नोऽन्यो महेश्वर ।
छेत्ता भवितुमर्हो वा सर्व्वज्ञ सर्व्वशास्त्रवित् ॥

श्रीसदाशिव उवाच ।

किमुच्यते महाप्राज्ञे कथ्यतां प्राणवल्लभे ।
यदवाच्यं गणेशेऽपि स्कन्दे सेनापतावपि ॥
तथापि कथयिष्यामि सुगोप्यमपि यद्भवेत् ।
किमस्ति त्रिषु लोकेषु गोपनीयं तवाग्रत ॥
मम रूपासि देवि त्वं न भेदोऽस्ति त्वया मम ।
सर्व्वज्ञासि न जानासि अनभिज्ञेव पृच्छसि ।
इति देववचः श्रुत्वा पार्व्वती हृष्टमानसा ।
विनयावनता देवी परिपृच्छति (१) शङ्करम् ॥

श्रीआद्योवाच ।

भगवन् सर्व्वभूतेश सर्व्वधर्म्मविदांवर ।
कृपावता भगवता ब्रह्मान्तर्यामिना पुरा ॥
प्रकाशिताश्चतुर्व्वेदा सर्व्वधर्म्मोपबृंहिता ।
वर्णाश्रमादिनियमा यत्र वेदे प्रतिष्ठिता ।
तदुक्तयोगयागाद्यैः कर्म्मभिर्भूरि मानवा ।
देवान् पितॄन् प्रीणयन्तः पुण्यशीला कृते युगे ॥

* * * * * *

आयाते पापिनि कलौ सर्व्वधर्म्मविलोपिनि ।
दुराचारे दुष्प्रपञ्चे दुष्टकर्म्मप्रवर्त्तके ।
न वेदा प्रभवन्त्यत्र स्मृतीनां स्मरणं कुत ।
नानेतिहासयुक्तानां नानामार्गप्रदर्शिनां ।
बहुनानापुराणानां विनाशो भविता विभो ॥
तदा लोका भविष्यन्ति धर्म्मकर्म्मवहिर्मुखा ।
उच्छृङ्खला (१) मदोन्मत्ता पापकर्म्मरता सदा ॥
कामुका लोलुपा क्रूरा निष्ठुरा दुर्मुखा शठा ।
स्वल्पायुर्म्मन्दमतयो रोगशोकसमाकुला ।

* * * * *

युगधर्म्मप्रभावेन स्वभावेन कलौ नरा ।
भविष्यन्त्यतिदुर्वृत्ता सर्व्वथा पापकारिण ।

देशानुरूपं देवेश कृपया कथय प्रभो ॥
आयुरारोग्यवर्च्चस्वं बलवीर्य्यविवर्द्धनम् ।
विद्याबुद्धिप्रदं नृणामयत्नशुभङ्करम् ॥
येन लोका भविष्यन्ति महाबलपराक्रमाः ।
शुद्धचित्ताः परहिता मातापित्रोः प्रियङ्कराः ।
स्वदारनिरताः पुरुषाः परस्त्रीषु पराङ्मुखाः ।
देवतागुरुभक्ताश्च पुत्रस्वजनपोषकाः ।
ब्रह्मज्ञा ब्रह्मविद्याश्च ब्रह्मचिन्तनमानसाः ।
सिद्धार्थं लोकयात्रायाः कथयस्व हिताय यत् ।
कर्त्तव्यं यदकर्त्तव्यं वर्णाश्रमविभेदतः ।
विना त्वां सर्व्वलोकानां कस्त्राता भुवनत्रये ॥ ॥

End.

इति ते कथितं देवि सर्व्वधर्म्मविनिर्णयं ।
महानिर्व्वाणतन्त्रस्य पूर्व्वार्द्धं कौलपावनम् ॥

* * * * * *

परार्द्धमस्य यो वेत्ति स सर्व्वज्ञो न संशयः ।
परार्द्धसहितं यद्यमेन ज्ञानवरो भवेत् ॥
त्रिकालज्ञो त्रैलोक्यज्ञानी न कथितुं क्षम ।
सन्ति तन्त्राणि बहुधा शास्त्राणि विविधान्यपि ।
महानिर्व्वाणतन्त्रस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम् ।
महानिर्व्वाणतन्त्रस्य माहात्म्यं किं ब्रवीमि ते ।
विदित्वैतन्महातन्त्रं ब्रह्मनिर्व्वाणमाप्नुयात् ॥०॥

Colophon. इति श्रीमहानिर्व्वाणतन्त्रे सर्व्वतन्त्रोत्तमोत्तमे सर्व्वधर्म्मनिर्णयसारे श्रीमदाद्या सदाशिवसम्वादे पूर्व्वकाण्डे शिवलिङ्गस्थापनचतुर्व्विधावधूतविवरणकथनं नाम चतुर्द्दशोल्लासः ॥१४॥

विवरणम्—महानिर्व्वाणतन्त्र नाम खण्डद्वयविभागं वर्त्तते। अत्र पूर्व्वार्द्धमात्र वर्त्तते, तत्र च चतुर्द्दशोल्लासाः सन्ति। तत्र प्रथमोल्लासे कलिकालाघपतितजीवनिस्तारोपायविषयको भगवत्या महादेवं प्रति प्रश्न। २ये महादेवस्य परब्रह्मोपासनक्रमविषयकमुत्तरम्। ३ये परब्रह्मोपासनकथनम्। ४र्थे प्रकृतिसाधनोपक्रम। ५मे मन्त्रोद्धारसंस्कारादय। ६ष्ठे श्रीपात्रस्थापनहोमचक्रानुष्ठानकथन। ७मे कुलतत्त्वकथन। ८मे वर्णाश्रमाचारकथनं। ९मे कुशण्डिकादशविधसंस्कारविधिकथनं। १०मे वृद्धिश्राद्धादिपूर्णाभिषेककथनं। ११शे स्वपरानिष्टजनकपापप्रायश्चित्तकथनं। १२शे सनातनव्यवहार

कथनं १३शे वास्तुयज्ञयागजलाशयादिदेवगृहदानमठदेवप्रतिष्ठादिकथन, १४शे शिवलिङ्गस्थापन चतुर्विधावधूतविवरणकथनं। तत्समिदं बङ्गानुवादसहित सम्मुद्रितमभवत्।

No 56. मन्त्रमहोदधि। Mantramahodadhih Substance, country made white paper, 12×4 inches bound like an ordinary book Folia 181 Lines, 8 17 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old worn out, and slightly worm eaten throughout. Verse Not correct Complete

An exposition of Tāntrika worship, complete in 25 chapters or tarangas, by Mahidhara, son of Nattu Bhatta, and grandson of Ratnakara a commentator of the white Yayurveda, under the patronage of Raja Laksmi Nrsimha See the Catalogue of the India Office, Nos 2576, 2577, p 885, part IV Noticed by Dr R Mitra in his *Notices* No 1256

Beginning. श्रीगणेशाय नम ॥

प्रणम्य लक्ष्मीनृहरिं महागणपतिं गुरु ।
तन्त्राण्यनेकान्यालोक्य वक्ष्ये मन्त्रमहोदधि ॥ १ ॥
प्रातःकृत्याय शिरसि ध्यात्वा गुरुपदाम्बुजम् ।
आवश्यकं विनिर्वर्त्य स्नातुं यायात् सरित्तटे ॥ २ ॥
श्रौतेन विधिना स्नात्वा मन्त्रस्नान समाचरेत् ।
स्मार्तसन्ध्यां मंत्रसन्ध्यां कृत्वा देवं विचिंतयेत ॥
गृहद्वारमथागत्य द्वारपूजां समाचरेत् ।
द्वारं वस्त्राम्बुना प्रोक्ष्य गणेशं श्रीकृती यजेत् ॥ ४ ॥
महालक्ष्मीं दक्षभागे वामभागे सरस्वतीं ।
पुनर्देवि यजेद्विघ्नं क्षेत्राद्य यमुनामपि ॥ ५ ॥
पुनर्वाम पत्रपाले च सिंधुयमुने अपि ।
पुनर्दवे तु धातारं विधातारं च वामत ॥ ६ ॥
तद्विद्रिधीर्षं स्वपत्नी गतीऽर्घं देहारपालकान् ।
द्वारपूजा (?) विधायेत्थं प्रविश्यार्चनमंदिरम् ॥ ७ ॥
उपविश्यासने नत्वा गणेशगुरुदेवता ।
प्राणानायम्य तारेण पूरककुम्भकरेचकै ॥ ८ ॥

द्वात्रिंशता चतु चत्वा क्रमात् षोडशसंख्यया ।
देवाधीयोग्यताधाभि भूतशुद्धिं समाचरेत् ॥ ३ ॥
End.
द्वितीये नानामताणि प्रोक्तानि द्विजसत्तमै ।
समतैरनुसारेणाकार्य संचमचीदधिम् ॥ ४ ॥
भूतशुद्धिप्रकाराश्च प्रतिष्ठा न्यसन क्रिया ।
पुरश्चर्या होमविधिस्तर्पणाद्य ईरित (?) ॥ ५ ॥
द्वितीयोर्म्मौ मयैतस्य मन्त्रा सम्यक् समीरिता ।
काली काली भेदकीना (?) गुह्यकालीति तृतीयके ॥ ६ ॥
तारा तुरीये संप्रोक्ता ताराभेदास्तु पञ्चमे ।
षष्ठे तरंगे कथिता छिन्नमस्ता सभ्यपि ॥ ७ ॥
स्वयंवरा मधुमती प्रमोदा च प्रमोदया ।
सं * वेधनद्वारेति सप्तमे वरदायिनी ॥ ८ ॥
तथा भेदाच वाराही प्रोक्ता कर्णपिशाचिनी ।
स्वप्नेश्वरी च मातङ्गी वार्त्ताली मदनेश्वरी ॥ ९ ॥
अष्टमे विस्तरात् प्रोक्ता बाला बालाभिदा अपि ।
नवमे त्वन्नपूर्णोक्ता तद्भेदा मोहना द्विजा ॥ १० ॥
ज्येष्ठ लक्ष्मीरत्नसंधा उक्ता प्रत्यंगिरापि (?) ।
दशमे बगला प्रोक्ता वाराहीद्वितयं तथा ॥ १२ ॥
श्रीविद्यैकादशे प्रोक्ता द्वादशे तु तदाकृति ।
त्रयोदशे तु हनुमान् विस्तरात् प्रतिपादित ॥ १३ ॥
चतुर्दशे नारसिंही गोपालो गरुडोपि च ।
अथ पञ्चदशे सूर्यो भौमो जीव सितो शनि ॥ १४ ॥
षोडशोर्म्मौ महामृत्यु जयो रुद्रो धनेश्वर. ।
नाडयो गणपत्योति प्रोक्ता सप्तदशेऽर्जुन ॥ १५ ॥
अष्टादशे कालराधिर्चंडिकाया नवाक्षर ।
एकोनविंशे घरणायुध शास्त्रसमन्वित ॥ १६ ॥
वार्येतस्यंनकोमाशक्तिप्रशुतारम्बुरी लिपि ।
विंशे तरंगे देवापि स्वर्णाकर्षणभैरव ॥ १७ ॥
आभादिरन्तयोगात एकविंशेचर्मी लिपि ।
द्वाविंशे धर्म्ममारभ्य पूजन गदिता अपि ॥ १८ ॥
त्रयोविंशे तु दमनं पवित्रेच समर्पन ।
चतुर्विंशे चक्रभेदेमैक्षाणां परिशोधनम् ॥ १९ ॥

नरसिंहो महादेवे * * * विनाशन ।
सुदे वर्षे महाल्पया देवदार नतोऽस्मि मे ॥ २८ ॥
हर्षित छन्न गसमुद्रजो मा
समुद्रजन्नीपदद्ध निपप ।
समुद्रभोजी नमति सदाप्यात्
समुद्रभक्ताखिलसिद्धिदायी ॥ २९ ॥
राजा लक्ष्मीनृसिंहो जयति सुतवरं श्रीरामसिंह भजेय
दैत्याधीशा महान्तो मरुद्रा रुद्रविष्णु श्रीनृसिंहाय नौमि ।
सेव्यो लक्ष्मीनृसिंहादपर इह नहि श्रीनृसिंहस्य पादौ
सेवे लक्ष्मीनृसिंह वसतु मम मन श्रीनृसिंहा च भक्तम् ॥ ३०
विश्वेशो गिरिजा विंदुमाधवो मणिकर्णिका ।
भैरवी भाङ्गरी दुण्ढिराजिर्मे तन्वतां श्रियं ॥ ३१ ॥
अब्दे विक्रमतो याते बाणवेदतुरंगमिते ।
ज्येष्ठायां शिवरात्रे पूर्णमन्त्रमहोदधि ॥

Colophon. इति श्रीमहीधरविरचिते मंत्रमहोदधौ षट्कर्मनिरूपणनाम पंचविंश तरंग ॥ २५ ॥ संवत् १८६९ मिति वैशाष (ख) सुदी २ वार बुधको लिखावितं साधोपुरी गोसाइं मठ नाम सोमनाथसमिप काश्यां मध्ये सोधितं (?) ॥ छ छ छ छ छ छ छ ।

विवरणानुक्तपूर्व्वम् ।

No 58. मन्त्रमहोदधि ! Mantramahodadhih Substance country made colourless paper 10×2½ inches Folia 116 Lines 7 in a page Character, Nagara Date ? Appearance, very old, worn out, and torn in parts Verse Generally correct, Incomplete

Another copy of the same work

विवरणानुक्तपूर्व्वम्

No. 59. मन्त्रमहोदधिटीका । Mantramahodadhiṭīkā. Substance country made white paper, 14×5 inches Folia, 39 Lines, 13 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old Prose Not correct Incomplete

A commentary on the Mantramahodadhi by the author himself, entitled Naukā Both the text and the commentary were composed in Saṁvat 1645 (वर्षे सायकवेदषट्पतिमित) At the beginning of the codex is a śloka by one Maheśvara, who claims to be the author of the commentary, but a short examination of the work soon convinces one that it is identical with Mahidhara's Naukā

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् नौकाख्यमन्त्रमहोदधिटीकाऽसंपूर्णा वर्त्तते ।

No. 60. मन्त्रमहोदधि सटीक । Mantramahodadhiḥ saṭīkaḥ Substance, country made colourless paper 10×6 inches. Folia 191 Lines 10-13 in a page Character Nagara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and writing effaced in parts. Prose and verse Generally correct. Complete

This codex contains the text of the Mantramahodadhi with the author's own commentary, entitled Naukā in the margin

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् नौकाभिधटीकासहितो मन्त्रमहोदधिर्वर्त्तते ॥

No. 61. मन्त्रमुक्तावली । Mantramuktāvalī. Substance, country made yellow paper, 12×2 inches Folia, 10 Lines, 5-7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old. Prose Generally correct. Incomplete.

This codex contains only a part of the Mantramuktāvalī, viz, that on the daily rites

Beginning. प्रात कृत्य । ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय शुक्लस्वाप सहस्रदलकमलावस्थित श्वेत वर्णं द्विभुज वराभयकर श्वेतमाल्यानुलेपन स्वप्रकाशस्वरूप स्ववामस्थित सुरक्तशक्त्या स्वप्रकाशस्वरूपया सहित गुरु विभाव्य मानसोपचारैराराध्य मूलमनुध्यात्। मन्त्रमन्त्रलाकारमित्यादिना ।

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
ततो मूलादिब्रह्मरन्ध्रान्तं मूलविद्यां विभावयेत् ॥
अष्टादशकलीयुक्तां यावच्छ्वासं (*) दृढासनः ॥
अशेषाघौघशान्त्यर्थं समाहितमनाः शिव ।
तत्प्रभापटलव्याप्तं शरीरमपि चिन्तयेत् ।

अथ नित्यत्वमाह गौतमीये ।

इदानीं पूर्व्वकथितं प्रसङ्गात् कथयामि ते ।
यत्कृत्वाधिकारिता मन्त्री मन्त्रार्थमादिशु ।
येन विना न सिद्धिः स्यात्तरकस्य प्रपद्यते ॥

यामले च ।

प्रातःकृत्यमकृत्वा तु यो देवीं भक्तितो यजेत् ।
निष्फला तस्य पूजा स्यात् शौचहीना यथा क्रिया ॥

अथ स्नानविधिः ॥

End. अस्य मन्त्रस्याक्षोभ्य ऋषिर्बृहतीछन्दः महानीलसरस्वतीदेवता चतुर्वर्गसिद्धये विनियोगः । शिरसि अक्षोभ्यऋषये नमः मुखे बृहतीछन्दसे नमः हृदि महानीलसरस्वतीदेवतायै नमः । * * * * * ध्यानपूजादिकं पूर्व्ववत् पुरश्चरणं लक्षमेकं ध्यानं । ओं प्रत्यालीढपदार्पिताग्रिशवहृद्घोराट्टहासा परा । खड्गेन्दीवरकर्त्रिकर्परभुजा * * खर्व्वा नीलविशालपिङ्गलजटाजूटै कलापैर्युता नाभ्यमास्त (*) कपालके त्रिजगतां हन्त्युग्रतारा स्वयं ॥

Colophon. इति मन्त्रमुक्तावल्यां मन्त्र * * *

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् मन्त्रमुक्तावल्यामिष्टपूजादिविषयको प्रविशेषो वर्णितः ।

No 62 मन्त्रमुक्तावली । Mantramuktāvalī Substance, country made colourless paper, 14×6 inches Folia 78 Lines, 14-23 in a page Character, Nagara. Date, ? Appearance very old, worn out, torn in parts, and written by different hands Verse and prose *Not correct* Incomplete

An exposition of Tāntrika rites and formulas Anonymous. It has been quoted as an authority in *Mantraratnāvali* The codex

does not agree with that noticed in the India Office Catalogue, No 2392, p 887, part IV. The Tāntrika works mentioned in it are *Prapañcasāra, Yāmala, Yoginī, Bhairavī, Ḍamara, &c.*

Beginning. श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीनाथाय नम ॥

जयर्दति (?) जगधीशाधीश्वरी सा भवानी
गुणपद्मधिरुढा भूतमृकावली या
हिमकरविधोगादितया मङ्गरम्भा
वुजकुचरकलया (?) श्रीमती दयार्थां (?) ॥
विद्यापकजमधुबोधितमहापद्मपदासना
मुद्रामुद्रितलोचनाम्बुजयुगाद्योगमुद्रां (?) धरा ।
देहाग्नि (?) सितनीलनीरजविभाष्याधूतमञ्जोहम्
वाजा कापि मया पदे बल्लमयी मूर्त्ता समुज्जृम्भती (? ॥ १ ॥
मग्नायनैकाश्रममन्दिरायै
नेदृष्टिपाताद्दिविजृम्भमायै ।
निशेव (?) यावच्चिदुरमभायै
मुर्ध्नं मम श्रीभवबोधमुद्रे (? ॥
धरामि ताराधिपधाय (?) गौरं
समलसत्पन्नगभूषभूषम् ।
कपर्द्दिने सुदरनीलकण्ठ
मदीयमार्थे गिरिजासहाये (?) ॥ २ ॥
संसारमोववरीव वारयदारयोपि (?) ।
यत्प्रमदायसरपि करुणीकरोति (?) ॥ ४ ॥
थसाद्दशेषु भुवि शङ्करपूज्यपादान्
वदामहे गुरुपदस्य गुरुममस्था (मु ?) ॥
यश्रिता निकर च (?) कैरवसुहृद्बिम्बेसदमीलति
प्रौढानंदसुधाबुधौ मरुहलती सन्ततौ ॥
सौमे वतुस निदानमेतदखिले लोके जगन्मालक
श्रीकाशीनगरी मुनेरनुदिश तत्पादपद्म नम ॥
श्यदमलयश. (?) कासारेऽस्मिन् विभाति हरेत् पद (?)
सरमविसिनो सरसोविव सरसोरुहं ।
अपि च रुचिरं तारापक्ष समुस्वार (?) परा
सततमिह ते वाणीतोये गुरु समुपास्महे ॥

श्रीमत्प्रप (च) साराम्बुधे
रपर्ह्वगर्भाग्गर्भे जातमनुमुक्ताफलानां
सम्यग्विभूषार्थमुद्धरामि ताम् ।
क्वापि क्वापि महागमनिकराकरजानि मलरतानि ।
मत्प्रप्रदायगुर्फितानि नताभिः (?) प्राप्स्यति ॥

End नास्ति ।

Colophon. इति मुक्तावल्यां एकोनविंशतिपटलः ।

विवरणम्—पुस्तकमिदमसम्पूर्णं किञ्चिदधिकैकोनविंशपटलपर्य्यन्तं वर्त्तते । तत्र प्रथमे पटले गुरुशिष्यादिलक्षणनिर्देशपूर्वक दीक्षाविचारो वर्णते । द्वितीयपटले मन्त्राणामक्षरविचारः स्वरूप निर्देशश्च वर्णते । तृतीयपटले दीक्षाप्रकारो वर्णते । चतुर्थे प्राणायामादिविचारो वर्णते पञ्चमे देवताविशेषमन्त्रादिविचार एवमन्यत्र ज्ञेयम् ।

No. 63. **मन्त्रमुक्तावली ।** Mantramuktāvalī Substance, Country made colourless paper, *10×1 inches* *Folia*, 9 *Lines*, 5-7 *in a page* Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, and torn in parts Prose and verse Not correct Incomplete

This codex contains only a part of the Mantramuktāvalī with a Prakrita translation.

पुस्तकेऽस्मिन् प्राकृतानुवादसहितो मन्त्रमुक्तावल्या अंशविशेषो वर्त्तते ।

No. 64. **मन्त्राभिधानम् ।** Mantrābhidhānam Substance, country made yellow paper, *1[illegible]×1 inches* *Folia*, 13 *Lines*, 6-7 *in a* page. Character, Bengali Date, ? Appearance, old Verse Generally correct. Complete

A lexicon of letters used in Mantras or mystic words, entitled Mantrābhidhāna, compiled by Nandana Bhaṭṭācārya.

Beginning. श्रीश्रीदुर्गा । भैरव उवाच ।
निर्घण्टमातृका देवि कथयस्व प्रसादतः ।
यया विज्ञातया देवि सर्वज्ञत्वं प्रजायते ॥
यया जानामि देवेशि निर्घण्टं कथयस्व मे ॥

क्रोधाख्योऽस्त्र समुच्च प्रणादौ विपुमेऽत्रक ।
मैत्रयुक्त तथा वौषट् सकन्दिकसमय च ॥ वौषट् ।
अस्त्रादौ फट काटिका शादाश सुरवाचक ॥ फट् ॥

Colophon. इति मन्दनमहाचार्यविरचितं मन्त्राभिधानं समाप्तं ॥ ० ॥

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् मन्त्रव्यवहृतमातृकावर्णानामभिधानानि सन्ति ।

No 65 मातृकाकोष । Matṛkākoṣah Substance country made white paper 8 x 3 inches. Folio, 7 Lines 6 in a page. Character Nāgara. Date ? Appearance very old Verse Not correct. Complete.

Another work on the same subject. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नम ।

श्रीमत्सिद्धं गणशान भारतीमीश्वरं शिव ।
नत्वा वक्ष्य मातृकाया निघट बालबुद्धये ॥ १ ॥
भुवसारस्त्रिरुद्रश्च वेदादिशारकोऽव्यय ।
प्रणवश्च त्रिमात्रोऽपि ओंकारो ज्योतिरादिम ॥ २ ॥
अवगपो ऽर्थसिंहय इदवान्मुखसंस्थित ।
अनत परमात्मा च मधुकोऽखीतिम (?) क्रम ॥ ५३ ॥

End इति मातृकाकोश ।

अथ कादिमते प्रोक्ता शंकरेण प्रियां प्रति ।
अकारादिक्षकारान्ता वर्णमन्त्रा क्रमाद्गुरे ॥ १ ॥
धातो महसानिवद्विधराख्यात्मजपावित्र ।
विप्रु ऐ चचर शचौ (?) भुवन ख च ख्रियुक ॥ २ ॥
मायस्त्वजस्थिरावायुभुवांयुषापि भास्वका ।
कामम नादहामी च कृपायोन्यामर्तारच ॥ ३ ॥
त्रिस्रो गौरा तोयसूक्ष्मजगोद्गुलिशरपि सूक्ष्म ।
भूमीरसीनभश्चैव व्याम हाहो रसात्तु च ॥ ४ ॥
विषत्पयच इदच वडनप (?) स ॥
क्रमात्सूता (?) मातृकवर्णसंज्ञास्तु
तान् ज्ञात्वा चोदरेन्मनून् ।

कवेष्ट केवलमातृका १ श्रीं च श्रीं ल श्रीं च २ श्री च श्री च श्री च ३।
क्षी च क्षीं च ४ क्षीं क्षी च च लृ लृ च क्षी लृ लृ च च क्षी
क्षी च क्षीं क्षीं च च लृ लृ च ५ मूल च मूले च ।

Colophon नास्ति ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् मातृकावर्णानामभिधानं वर्त्तते ।

No 66 मन्त्ररत्नावली । Mantraratnavali Substance country made white paper 14 × 4 inches Folia, 360 Lines 7 10 in a page Character Nāgarī Date ? Appearance very old worn out torn, and writing effaced in parts Verse Not correct. Complete

An exposition of Tantrika rites and formulas complete in 45 chapters or ullāsas compiled by Bhāskara Miśra for king Kirti Simha * Noticed in the India Office Catalogue No. 2580 p 886, part IV The authorities quoted are Jnanarnava Jayadratha Yamala, Mantramuktavali, Tantraraja Pañcaratnatantra, Prapaucasara Saradatilaka, &c.

Beginning. नत्वा श्रीगुरुकमलनाथचरणौ सर्व्वार्थसिद्धिप्रदौ
विघ्नध्वान्तदिवाकरं गणपतिं देवीं च वाणीश्वरीं ।
यद्यपि गुरोपि च गुरुमुखाद्बुधा मुदे संविधां
सम्पदा क्रियते मया भनविधौ श्रीमंत्ररत्नावली ॥
अमलकमलनेत्रा पूर्णशीतांशुवक्त्रा (?)
दनुजमनुजदेवै पूजिता सिद्धसंघे ।
त्रिभिनरविनिजोभंडला रक्तकांति
दिशतु सकलसिद्धिं सुन्दरी साधकेभ्यः ॥ १ ॥
सौन्दर्य्ये कीर्तिसिंहो त्रिपुरजनयनमोहन कीर्तिसिंह
औदार्य्ये कीर्तिसिंहो विभवविवरणाडम्बरे कीर्तिसिंह ।
सत्कीर्त्तौ कीर्तिसिंह सुजनजनमनोवल्लभ कीर्तिसिंह
सद्विद्याकीर्तिसिंह त्रिभुवनभवने कीर्तिसिंहात् परं क ।

---

* In the colophon however, the work is attributed to Kirti Simha.

मिश्रश्रीभास्करेणेयं कीर्त्तिसिंहस्य चाज्ञया ।
मन्त्ररत्नावलीनाम क्रियते बालबोधिनी ॥ ४ ॥

End. अथ वक्ष्ये विद्या + + श्रीमद् प्रकारक्रमतस्तद अथ संख्या + + कौषि विद्यार्थे च कामिकश्रीधर्मस्पष्टर सद + + तथापि लिखितमिति

Colophon इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीमत्कीर्त्तिसिंहदेवविरचितायां मन्त्ररत्नावल्यां पंचचत्वारिंशोल्लास (?) । सम ....

विवरणम्—श्रीभास्करमिश्रविरचितमन्त्ररत्नावलीनामकोऽयं तान्त्रिकनिबन्धविशेष । *

No. 67. मन्त्ररत्नावली । Mantraratnāvalī Substance country made white paper, 14 × 7 inches. Folia, 145 Lines, 12-15 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance fresh Verse Not correct. Complete

Another copy of the same work recently copied by the order of Mahāmahopādhyāya Nilamani Nyāyālankāra, late principal of the College

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No. 68. मातृकानिर्घण्टु । Mātṛkānirghaṇṭuh Substance country made colourless paper, 12 × 4 inches Folia, 4 Lines, 8-9 in page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old worn out torn, and writing effaced in parts. Verse Not correct Complete

Another copy of the work noticed in No 64 of this vol

विवरणमुक्तपूर्वम् ।

No. 69. मेरुतन्त्रम् । Merutantram Substance, country m white paper, 18 × 6 inches Folia, 683 Lines, 9 in a page. Charact Nāgara. Date, ? Appearance very old worn out torn worm-eate and writing effaced in parts Verse Not correct Incomplete

A Tântrika work in a conversational form between Śiva and Pârvatî, in which its teachings and precepts are set forth before an assembly of Gods and Munis who had taken refuge in mount Meru. Complete in 30 chapters (prakâśas). It is so named because it is *supposed to overtop all other Tantras*. Noticed in the India Office Catalogue, No 2570, p 850, part IV, also by Dr R. Mitra in his Bik. Series, No. 596.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

यदा मत् सन्दिशामईन न च भाति कल्पि मत् (?मत् ?)।
इति (?) ध्यानेन मा भ ति तर्के तर्के मनो मम ॥ १ ॥
जम्बुद्वीप विजित्य सुरासुरनरोत्तिमे ।
मूलद्वीप मे सर्वे महेशं प्रणम्य नता ॥ २ ॥
+ + + मन्दराचिस समाधिनं विश्वेश्वरं ता ।
सार्थिता चार्चिता सैन्य वामदेवयमानिभ ।
च वा तदा वीचयुता भूत्वा तं समुपास्थितम् (?) ।
ध्यायंति विविधैर्ध्यानैस्त्वां ध्यायन्ति च दुम ।
मां वदंति प + + + वदंति परं शिवम् ॥
भावदीयपि किं धं ते तत्त्व मे कथय प्रभो ।
इति श्रुत्वा वचस्तस्या शिवा विविधस्वर ।
उपदेश्य विधौटाद्यैर् वाक्यं तद्वाच च ॥
सदाचारं परमं ब्रह्मेशु मे सा कृतं तत ।
+ + + + धार्मीमो दिनमानुष तच्छते ।
कथ्यते परमं तत्त्व साम्य कनिष्ठस्य तत् ।
धर्मार्थकामार्थसंपूर्णे चरणा तं प्रमाण्यत ।

End. इति श्री कथितं देवा दीपदानं महेश्वरि ।
अतः परं किं वक्तव्य तत् पृच्छ सुरेश्वरा ॥

Colophon. इति श्रीमहामायामहाकालानुमते मेरुतंत्रे शिवपार्वती संवादे ... नाम पंचत्रिंशत्प्रकाशः ।

देवी शिव प्रश्नोत्तरैः (?) देवदा महती कृते ।
देवभूते च संवादा महेशमुनिनिर्वद ॥

इति मेरुतंत्र समाप्त (?) ।

The concluding verse clearly indicates that the work is not complete There must be another chapter at least

विवरणम्—मेतत्तन्त्रमिदं भलभरविजयाभलर सुमेरुपर्वतनिलितानां देवानां पुरत पार्व्वतीं प्रति सदाशिवेन कथितम्। सुमेरुपर्वत कथितत्वात् सर्व्वतन्त्रश्रेष्ठत्वाच्चास्य मेरुतन्त्रमिति संज्ञाऽभवत्। षत्रात्मोचितविषया व्यवस्थाप्रकाश, सम्कार, दीक्षा होमविधि, आह्निककृत्य पुरश्चर्या, लिङ्ग स्थिरीकरणं, मुद्राखचनं, पार्थिवपूजाविधि, पुरश्चर्याकौलिकाचार इत्यादय।

No 70. योगिनीतन्त्रम् (कामरूपाधिकार)। Yoginitantram (Kāmarupādhikārah) Substance, country made white paper, 10 × 4 inches Folia, 35 Lines, 7–8 in a page Character Nāgara Date ? Appearance very old worn out, torn worm-eaten, and writing effaced in parts Verse Not correct Incomplete.

An original Tantra of the Śākta class in two parts The first part consists of 19 paṭalas while the second, entitled Kamarupadhikāra or Kāmarupanirnaya is complete in 14 chapters or patalas. The codex under notice contains the second part only The Yoginitantra is noticed in the India Office Catalogue No 2555 p 865 part IV, also by Dr R Mitra in his *Notices*, No 2213

Beginning श्रीगणेशाय नम ॥

प्रधानसाधारविकल्पसत्ता
स्वभावभावा भुवनत्रयस्य।
साविद्यया (यया ?) व्यक्तमपीह माया
ज्योतिस्वरं पातु जगंति नित्यम् ॥ १ ॥

श्रीदेव्युवाच।

उड्डियानादिकं पीठं ग्रताऽहं तारपीठकम्।
इदानीं श्रोतुमिच्छामि कामरूपस्य निर्णयम् ॥ २ ॥
यदुक्तं तस्त्वया नाथ घोरपापविनाशनम्।
कामाख्यारत्नकं पीठं प्रकाशं तु कसी गतम्॥
कस्मिन्पर्वप्रद्वाषो विभिसानां चिकित्सकम्।
भवज्ञं परमं देव किंरूपं कथ्यतां विभो ॥ ४ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ५ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ६ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ७ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ८ ॥

End [illegible]।

Colophon. इति श्रीयोगिनीतन्त्रे [illegible] कामरूपीय [illegible] (?) [illegible] द्वितीयभागे [illegible]।

विवरणम्—योगिनीतन्त्रमिदं [illegible]। [illegible] द्वितीयभागमात्रम्।

No. 71. भुवनेश्वरीपूजा। Bhuvaneśvarīpūjā. Substance, country made yellow paper. 10 × 3 inches. Folia, 18. Lines, 2-7 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, not very old. Prose. Generally correct. Complete.

A guide to the worship of the Goddess Bhuvaneśvarī, as also to the Puraścaraṇa ceremony to be performed at an eclipse. It contains also the Vījas of several gods in the concluding part.

पुस्तकेऽस्मिन् श्रीभुवनेश्वरीपूजनग्रहणपुरश्चरणादिदेवताबीजानि वर्तन्ते।

No. 72. योगिनीहृदयदीपिका। Yoginīhṛdayadīpikā. Substance, country made white paper, 10 × 4 inches. Folia, 116 (of which foll. 1 and 2 are wanting). Lines, 8-11 in a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1715. Appearance, very old, worn out, and written by different hands. Prose. Not correct. Incomplete.

End. श्रीशिव उवाच ।

अथात: संप्रवक्ष्यामि दुष्टसत्त्वात् प्रमोचनम् ।
यदरण्ये महादुर्गे दुष्टसत्त्वेन वेष्टितः ।
तदा मन्त्रं प्रकुर्व्वीत वामहस्ततलोपरि ।
निष्ठीवनेन क्रौङ्कारं लिखित्वा मनसार्च्चयन् ॥
अनामिकोद्भवरक्तेन चतुर्द्दिक्षु प्रदर्शयन् ।
तद्दर्शनान्मुच्यते मनुष्यो विपिनान्तरे ।
यद्यूर्क्कैर्व्वाधिभिर्व्याघ्रैर्नष्टैर्न संशयः ॥

Colophon इति शाक्ताधिकारे नवमपीठिकायां दुष्टसत्त्वविमोचनं नाम विंश पटलम् ॥०॥ ।०॥०।०। शके गते शरशी चन्द्र इति शाके मितेऽपि च मार्गशीर्षस्य संक्रान्तौ प्रभैरदिने लिपि लिखितेयं सुपर्वेण यत्नतिलामयि शम्भु ।* ओं श्रीगुरवे नमः ॥ श्रीशाक्तिको नाम महाधिकारः पूर्णं कृत सप्तमक सुधन्ता । पुरुषपमोधानि तु कीर्त्तितानि यत्नात् दामोदरपण्डितेन ॥ इति शाक्ताधिकार समाप्तायां ग्रन्थ ॥ श्रीदुर्गा जयतु । श्रीसदाशिवदेवशर्म्मण पुस्तक मिदं स्वाक्षरं ।

पुस्तकं हरते यस्तु कापी दुःखी भवेन्नर ।
अन्ते स्वर्गे न गच्छेत्तु पितरं नरकं नयेत् ॥

विवरणम्—श्रीदामोदरपण्डितविरचितसारस्वोच्चाटनवशीकरणविपत्तिमोचनादिबहुविषयकविषयको ग्रन्थपूरणपरिमाणं निबन्धोऽयम्।

---

(2) दक्षिणाचारविधि । Dakṣiṇācāravidhih Same paper Folia, 3 Lines, 5-7 in a page. Character Bengali Date 1691 Appearance very old Verse. Generally correct. Complete

A portion of the Kalirahasyatantra treating of both the Va na and Dakṣina ways of the worship of Goddess Kali

Beginning ॐ श्रीदुर्गा । अथ दक्षिणाचारविधि ।॰ गौरवसंहितायां ॥

अथात: सम्प्रवक्ष्यामि पुत्र्यै वै दक्षिणाविधिम् ।
सर्व्वसिद्धिप्रदं साध्यामहापातकनाशनम् ॥
एकलिङ्गे श्मशाने च शून्यागारे चतुष्पथे ।
शवोपरि चितायां वा मध्याह्ने मैथुने रत ।
परयोनौ योनिमध्ये पूजयन् परदेवताम् ।

End.

वामागमे मद्देशानि यथाश्रुतिविधानत ।
आमालकथिता पूर्व्वं या पूजा मातसुरक्ते ॥
भासुरी सा समाख्याता सा शैयान्यान्तसायिनाम् ।
यदि वामागमे देवि द्विजातीनां मनोरति ।
मधुवर्ज्जं सदा कार्य्या तव पूजा यथाश्रुति ॥
मद्यस्थाने महेशानि द्विजातिर्वीरभावत ।
तदा गुडार्द्रकं दद्यात् तक्रं वा गुडमिश्रितम् ॥
नारिकेलोदकं कांस्ये ताम्रे वा विद्यजन्मधु ॥
विधिरय समाख्यातं तव पूजाविधौ प्रिये ।
तत् कर्त्तव्यं सदा भक्त्या यस्य यत्र मनोरति ॥
इति ते कथितं देवि पशुभावमनुत्तमम् ।
गोपनीयं प्रयत्नेन न कदाचित् प्रकाशयेत् ॥

Colophon. इति कालीरहस्ये दक्षिणाविधिर्नाम चतुर्थ पटल ॥ ० ॥ ९ ॥ शकाब्दा १६९१ भाद्र आश्विन २८ रोज ॥

विवरणम्—श्रीकालीरहस्यान्तर्गतदक्षिणाचारविधिरूपोऽयं निबन्धविशेष ॥

:

---

(3) ताराहस्यवृत्ति । Tarārahasyavrittih Substance, same paper Folia 66 Lines, 8-9 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old Prose. Generally correct Incomplete

A commentary on the Tārarahasya, complete in 15 patalās or chapters It treats in the first chapter of Nityapūja, in the second of Dikṣāvidhi, in the third of Puraścaraṇa, in the fourth and fifth of Kāmya nirnaya, in the sixth of Rahasyanirṇaya in the seventh of Kumāri worship, in the eighth of Puraścaraṇarahasya, in the ninth of Mantra nirṇaya, Stotra, and so forth The authorities quoted are Nilatantra, Viratantra, Matsyasūkta, Bhairavitantra, Mahabhairavatantra, Vijñāne śvarasaṁhitā, Viśuddheśvaratantra, Kulacūdāmani Noticed in the India Office Catalogue, No 2603, p 903, part IV.

विवरणम्—तारारहस्याख्यतन्त्रटीकारूपोऽयं निबन्ध ।

---

(4) कुमारीहृदयम् । Kumārīhṛdayam Same paper Folia, 4 Lines, 8 in a page Character, Bengali. Date, Śaka 1691 Appearance, old. Verse Generally correct. Complete

An original Tāntrika work on the worship of Śakti, especially of Kumārī, revealed by Durgā to Nārada at the request of Śiva. Complete in five paṭalas

Beginning. ओं नमः परदेवतायै ॥

एकदोदधि श्रीशाय नारदो ब्रह्मनन्दन ।
श्रीमत्यार्थं समभ्यस्य स्वर्गलोकमगमत् द्रुतम् ।
तत्र यातु शिवो देवा सार्द्धं कौतुकभैरवै ।
समागता गौरदिश्च चक्रु सर्वे परस्परम् ॥
शिवे शिव इति सदा जगुरानन्दनिर्भरा ।
नारद परमं दृष्ट्वा हरकौतुकमद्भुतम् ।
हरगौरीसमंतोविशदेवगणैरपि च ॥
ननाम कमलनाथाय ननर्त च पुनः पुनः ।
स्तुतिं चक्रे महामायां महतुष्टो धरणौ तदा ।
शिवोऽपि परया हृष्ट्वा सर्वकारणविकौतुक ॥
प्रोवाच भगवान् शम्भुर्नारदमपि विस्मयम् ।
अहो नारद ब्रह्मर्षे कथं कोऽपि वदस मे ।
किमर्थं सुभक्ताय शैवाय वैष्णवाय च ॥
किमिच्छामि हि कथय यदाश्यात्मविग्रहये ।
श्रुत्वाऽथ नारदो वाक्यं नीलदेहसमुद्भव ॥
नारद परमप्रीतो गदर्भं च ममन्द च ॥
प्रणम्य भक्त्या ब्रह्मर्षि प्रोवाच स्तुतिं तत्र ॥
यस्या कटाक्षलभ्योऽपि जगत्पतिर्विस्तृणम्भि ।
सा मायाकृता देवी तस्या भर्त्ता त्वमेव हि ॥
केनैव च विधानेन तपांस्या जायते परा ।
शाश्वतिष्ठ यद् मत्र स्वरूपानेन शङ्कर ॥
सदसदस्य महादेव गुरो ब्रह्ममय प्रभो ।

End. पूजयित्वा सहस्रं हि जपात् पूजयेत् पुनः ।
तस्या कर्णपुटे सम्यक् स्तोत्राणि कवचानि च ।
पठेत्तां देवतामुद्रां प्रणम्य च पुनः पुनः ।

स्वापयेता सुगव्यायां मासमात्र यदा वशी।
बीजलेखक्रमेणैव जपेत् प्रयतमानस ॥
विशुद्धात् कथ्यते सर्व्वं सुमाष वा यदिष्यति ॥
सुतया च तया रात्रिर्शेषे यत् कथ्यतेऽबला।
तद्वाक्यश्रुतिमात्रेण देवीवाक्यश्रुतिर्भवेत् ॥
शुभाशुभं च विज्ञेय तेनैव नात्र संशय ॥
एवं य कुरुते भक्त सम्यक् सुस्थिरमानस ।
सद्देहे नियतीदेवी स शुद्ध शिव एव स ॥
सिद्धमन्त्री यत्र वाद्य मीलाल्या तु विवेचना।
इति ते कथित सम्यक सुगोप्यमिति निश्चितम् ॥

Colophon. इति कुमारीहृदये पञ्चम पटल ॥०।०॥०॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थ शकाब्दा १६९१ ॥ विधौ षड्डे षट्‌ठी चन्द्रे शाके परिमितेऽपि च। फाल्गुणस्य सिते पक्षे चयोदश्यां महानिशि कुमारीहृदय तन्त्र लिखितं भृगुवासरे। चाम्बिल्य श्रीगोकुलचन्द्रे धान्यरहनिवासिना लिखित तु प्रयत्नेन सदापूर्व्वं शिवेन हि ॥०॥०॥ ओं तत् सत् ॥ श्रीगुरो प्रसादादिष्टदेव्या सदा प्रसन्नास्तु ॥

विवरणम्—कुमारीहृदयाभिधतान्त्रिकनिबन्धोऽयं यत्र, कुमारीपूजनविधिर्वर्त्तते।

(5) **तारातन्त्रम्।** Tārātantram Same paper Folia, 7 Lines, 8 in a page Character, Bengali Date, 1691 Śaka Appearance, old Verse Generally correct Complete

A Tantrika work on the worship of Tārā, complete in six chapters or patalas

Beginning ओं नम परदेवतायै ॥

कैलासशिखरे रम्ये देवदेव सुरेश्वर।
पप्रच्छ भैरवी देवी शशमीयसुखोचिता ॥
पुरा यौ कथितौ देवशिष्टौ कुलभैरवौ।
केन मन्त्रेण देवेश सिद्धौ तौ वद मे प्रभो।
इति पृष्ट स देवेशो भैरवी वाक्यमब्रवीत्।

भैरव उवाच।

स एव परमो देवी शुद्धरूपी लताईन ॥
उग्रतारामहामन्त्र-पद्यार्थे परिजप्य च ॥
मृत्यादिकर्मकर्त्ता च अजरामरतां ययौ।
वशिष्ठोऽपिममाराध्य ब्रह्मलोकमागत ।
योगसिद्धीश्वरो भूत्वा चीनतन्त्रस्यापि वल्लभे ॥

End इति ते कथितं तत्त्वं समुच्चेय समासत ।
दशमाद्याम्नाय सुख नै परिशुश्रुते ॥
तारातन्त्रं चीनतन्त्रं कालीतन्त्रं गुरूदितम् ।
अन्यथा गोपनार्थेन शक्तिश्च स्वेऽर्पयेत् ॥
देयं शिष्याय शान्ताय साधकाय महात्मने ।
विलासिने स्वतन्त्राय गुरुभक्ताय सुव्रते ॥
अन्यदायोगमनापि तत् सर्वं गुरुवक्रत ।
विरहे वैदवादेऽपि श्रीमत्यं मान जगय ।

Colophon इति भैरवभैरवीसंवादे तारातन्त्रे षष्ठ पटल । समाप्तश्चायं तारातन्त्राख्यो ग्रन्थ ॥०॥०॥ शकाब्दा १६८१ चिन्तौ वेद खत्तविन्दौ शाके परिमिते निशि लिखितं तारिणीतन्त्रं श्रीसदाशिवशर्म्मणा ॥ चैत्रे मासि नवमदिवसे सोमवारेऽद्य रात्रौ पक्षे कृष्णे भवत्यां लिखितमिदमपूर्व्वं तारिणीतन्त्रकञ्च ।

विवरणम्—तारातन्त्राभिधतारापूजादिविषयकोऽयं निबन्धः ।

No. 77 रुद्रयामल (कालीपूजापद्धतिः) । Rudrayāmalam (Kalipujapaddhatih) Substance country made colourless paper, 5 × 8 inches. Folia 26 Lines, 5 9 in a page Character, Nāgara Date, Appearance old Prose Generally correct Complete

A portion of the Rudrayāmalatantra treating of the worship of Kali

Beginning अथ कालीपूजापद्धति ॥ श्रीब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय बद्धपद्मासन सुधी शिरस्थसहस्राराधोमुखपञ्चदलकमलकर्णिकान्तर्गतचन्द्रमण्डलस्थहंसपीठे निज गुरु शक्तयुतं प्रसन्नहारसुखितं । आनन्दसुन्दितमानसं वराभयकरं

वामे धृतं रक्तोत्पलया प्रियया शोभितं गुरु (?) दक्षिणहस्तेन धृतवाह कलेवरं शांतं हिमयमं सुगुरुधा संप्रदायक्रमनामपूर्व्वकं ध्यात्वा मानसैरुप चारैराराध्य श्रीं ह्रीं श्रीं हसस्फ्रें ह सहक्ष मल यूं सरफ्रें ॥ अमुकानंद-नाथश्रीपादुकां पूजयामि नमः ॥ इति दशधा विमृश्य दंडवत् प्रणामं भूमौ कुर्य्यात् ॥

End. अमुकदेवि चमसति संहारमुद्रया सहृदि देवीं समानीय तन्मनीभूत्वा निर्म्माल्येन ऐशान्यां दिशि चण्डेश्वर्यै नमः इति सपूज्य निर्म्माल्यादिकं विनि योज्य गुरु नमस्कृत्य यथासुखं विहरेत् । कुलस्योपैचानर्हेल प्रसंग ॥ उपोद्घातचिंता चिंताप्रकृतिसिद्धार्थामुपोद्घातं विदुर्बुधा हेतुत्व (?) कारणत्व श्रिप्यजिज्ञास्यनिडनिरवसर ॥ निर्व्वाहकत्व संपादकत्व एककार्य्यकत्व। कार्य्यकारणभाव ।

Colophon इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे महारहस्ये कालीपूजापद्धति समाप्त (?)।

विवरणम्—रुद्रयामलान्तर्गतकालीपूजापद्धतिरूपोऽयं निबन्धः ।

No 78 रुद्रयामलं (ज्वालाकवचं)। Rudrayamalam (Jvālā kavacam) Substance, country made white paper 12 × 5 inches Folia, 3 Lines 4-11 in a page Character, Nagara Date ? Appearance, old torn and writing effaced in parts Verse Generally correct. Complete

A portion of Rudrayamala on the Jvalamukhikavacha.

पुस्तकेऽस्मिन् रुद्रयामलान्तर्गत ज्वालामुखीकवचं वर्त्तते।

No 79 ज्वालामुखीस्तवराज। Jvalamukhistavarajah Substance, country made colourless paper, 14 × 5 inches. Folia, 2 Lines, 9 in a page Character, Nagara. Date, ? Appearance, old. Verse. Generally correct Complete

A portion of the Rudrayamala containing a prayer to the Goddess Jvālāmukhi

Beginning. ओं नमो ज्वालामुख्यै।

भैरव उवाच ।

श्रीं सारं श्री भजन कालवंजि तव सुधारुं ।
पारावारसुता निजं [illegible] वद देवि वरीन् ॥ १ ॥
मूर्ध्नि श्री [illegible] वामाक्षि संसेवितं ।
येदं विद्युत भवानि वरदे स्नात्वा भवेत् साधक ।
सुखस्यापि (?) सुरेंद्रसिंधुजलकटाक्षदेवता भारती ।
सदा पद्ममयी निरर्गलतरा मासमुखे तिष्ठसि ॥

End. इति श्रीपरमाख्यानतव पंचाङ्गमीरितं ।
परारहस्यक ब्रह्मास्त्रम् कुलसुंदरि ।
गोप्यं गुह्यतमं सारं शिवदं पुण्यवर्द्धनं ।
कोटिशफल प्राप्य कुलाचार्यैककारणं ।
स्वर्तं रोगापह दिव्यं सर्वैश्वर्यप्रदायकं ।
सर्वस्वभूतं देवेशि रहस्यं मम पार्वती ॥
परशिष्याय नीदेयं दत्वा हानिर्भवेध्रुवं ।
गुरुपूजां विधायादौ गुरु मतीय यवत ।
गृह्णीयात् परमेशानि ज्वालामुख्या यथाविधि ॥
पंचांगमखिलं दिव्यं रहस्यं परदेवते ।
इदं रहस्यं परमं भक्त्या मम मयोदितं ।
पंचांगमखिलं देवि गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥

Colophon. इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे ज्वालार्णव * ० ज्वालामुखीस्तवराज संपूर्णं ।

विवरणम्—रुद्रयामलान्तर्गतज्वालामुखीस्तवरूपोऽयं निबन्ध ।

No. 80. रुद्रयामलं ज्वालापटलम् । Rudrayāmalam Jvāla patalam Substance, country made colourless paper, 12×6 inches. Folia, 5 Lines, 10 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old The papers stick together and the writing is effaced. Usage, Common. Condition, Complete.

A portion of the Rudrayamala, being a guide to the worship of Jvālāmukhi.

पुस्तकेऽस्मिन् ज्वालामुखीपूजापद्धतिर्वर्त्तते ।

No. 81. रुद्रयामल ज्वालासहस्रनाम । Rudrayāmalām Jvālā sahasranāma Substance, country made colourless paper, 12 × 6 inches Folia 11 Lines, 2–9 in a page Character Nagara. Date, Samvat 1870 Appearance, very old, slightly worm-eaten, and torn Verse Generally correct. Complete

A portion of the Rudrayamala giving the thousand names of Goddess Jvālāmukhi

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीं नमो गुरवे सरस्वतीदपाय ।

भगवन् सर्व्वधर्मज्ञ भक्तानामभयंकर ।
पुरा मे यत्त्वया दत्तो वर कैलाश (स ?) मागत ।
कृपया परया नाथ तं मे दातु क्षम (?) भव ॥

भैरव उवाच ।

सत्यमेतत्त्वया प्रोक्त वरं वरय पार्व्वति ।
तं प्रयच्छामि संसिद्धैर मनस (?) यदभीप्सित ।

श्रीदेव्युवाच ।

ज्वालामुख्या त्वया देव सहस्राणि (?) तत्पर ।
प्रोक्तानि ब्रूहि मे भक्त्या यदि मे त्वत्कृपा भवेत् ॥

End. इदं धृत्वा सत्यवादी गत्वा रणधरां प्रति ।
निर्जित्य शत्रू (त्रु ?) संघातां प्रत्यायति गृह (?) ।
सार्द्ध (र ?) सर्व्वं पठन्नित्यं शत्रुनाशाय पार्व्वति ।
वारत्रय पठेद्यस्तु (स्तो ?) स्तुकौर तु प्रत्यहं पठेत् ।
वश्यार्थे दशधा नित्य मारणार्थे च विंशति ॥
स्तंभनार्थे पठेद्यस्तु सप्तसांशिको धम (?) ।
भुक्त्यर्थं त्रि प्रता द्वि पठन्नामसहस्रकं ।
प्रत्यहमेकवारेन मन्त्री मोक्षमवाप्नुयात् ।
अभक्ताय प्रदातव्यमतत्कल्पसमर्भक्तिषु ।
असत्याय कुलीनाय कुपुत्राय दुरात्मने ।
गुरुभक्तिविहीनाय दीक्षाहीनाय पार्व्वति ।
दत्त्वा कुष्ठी भवल्लोके परत्र नरकं व्रजेत् ।
शुद्धात्मकाय भक्ताय साधकाय महात्मने ।
सवराय कुलीनाय दत्त्वा मोक्षमवाप्नुयात् ॥

Colophon इति श्रीरुद्रयामले तंत्रे ज्वालासहस्रनामा (?) संपूर्णं सवत् १८७९ लिखितं ब्राह्मभीमराम मित्र कृष्णपक्षे १४ ।

विवरणम्—रुद्रयामलान्तर्गतज्वालासहस्रनामानि पुस्तकेऽस्मिन्नुदाहृतानि।

No. 82. रुद्रयामल सारोद्धार । Rudrayāmalam Sāroddhārah Substance, country made white paper, 15 x 5 inches. Folia 23 Lines 4–14 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1850 Appearance very old, worn out, torn, and slightly worm-eaten throughout Verse Not correct Complete as regards a part.

A portion of the Rudrayāmala on the different kinds of clouds and their actions under a dialogue between Umā and Maheśvara in 11 adhyayas

Beginning. श्रीगणेशाय नम ।

कैलासशिखरासीन भैरव परमेश्वर ।
गणकोटिसमाकीर्णं भसरोद्गीतकिन्नरे ॥ १ ॥
अर्द्धांगे ललितादेवी वामभागेन संस्थिता ।
ललाटे चंद्रमा चैव वासुकि कण्ठमाश्रित ।
तं दृष्टा सभयो देवि (?) पार्व्वती परिपृच्छति ।
ओं नमो वरदेवाय देवाधिपतय नम ॥

पार्व्वत्युवाच ।

देवाधिदेवता चैव अनादिपरमेश्वर ।
विख्यातस्त्रिषु लोकेषु सृष्टि (?) संहारकारक ॥
मेघास्तु कीदृशा देव कथं विद्युत् प्रजायते ।
कीदृशं वर्णरूपं तु शरीरं तस्य कीदृशं ॥

ईश्वरोवाच (?)

शृणु देवि परं गुह्यं मेघमाला यथाक्रमम् ।
[illegible]
मेघवर्णं प्रवक्ष्यामि सर्वशस्तु (?)
चतुर्वर्णानि मेघानि विशेषेणाधुना शृणु ।
पूर्व्वाह्णे जायते विप्र मध्याह्ने क्षत्रियस्तथा ।
अपराह्णे तथा वैश्य शूद्रश्चास्तमिते रवौ ॥

मेघयोडल (?) द्वपेण वर्त्ततेपि च गोचरं ।
ब्राह्मणं श्वेतवर्णं च क्षत्रियो रक्तवर्णकः ।
पीतवर्णो भवेद्वैश्यः शूद्रः कृष्ण उदाहृत (?) ।
मिश्रय सर्व्ववर्णानां (?) विप्रयाव्यालमुच्यते ।
मधुरी गर्ज्जति विप्र क्षत्रियो गुमगुमायते ।
वैश्यस्य गर्ज्जनं घोरं शूद्रष्टम्टमायते ॥

End. कृष्णपीता धूम्रं (?) विद्यात् मध्यमं चाधमं भवेत् ।
संघं च ब्राह्मणो विंद्यात् क्षत्रियस्य दिनत्रयं ।
सप्तरात्रेण वैश्यः शूद्रस्य दर्शनम तु (?) ॥

Colophon. इति श्रीरुद्रयामले मारोद्वारो (?) उमामहेश्वरसम्वादे मेघमाला मार्ध (?) काडि (?) काकरुद्रफलाध्यायो नामैकादशोध्याय ॥ १ ॥ संवत् १८५० कार्त्तिकशुक्ले १ सोमवासरे काशीमध्ये श्रीगंगातटे श्रीसोमेश्वराय नमः ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः लिख्यत भवांडी वखतराम श्रीरस्तु ॥

विवरणम् – रुद्रयामलान्तर्गतमेघप्रकारतत्फलादिविषयकोऽयं प्रबन्धः ।

No. 83. लिङ्गार्च्चनतन्त्रम् । Lingārcanatantram Substance, country made yellow paper, 15 × 3 inches. Folia, 40 Lines, 6–7 in a page Character Bengali Date, ? Appearance, not old Verse Not correct Complete

An original Tāntrika work on the worship of Śivalinga under a dialogue between Parvatī and Śiva, complete in 18 paṭalas It is called also Jñanaprakāsa

Beginning. ओं नमः शिवाय । श्रीदेव्युवाच ।

कामदर्पं समासीनं शङ्करं त्रिदशेश्वरं ।
पप्रच्छ सादरं देवी योगमाया जगन्मयी ॥
तपोधन महादेव सर्व्वेषामीश्वर प्रभो ।
पुरा यत् सूचितं देव शिवलिङ्गार्च्चनं प्रभो ॥
हृदये विद्यते देव मम शल्योपमं सदा ।
इदानीं परमेशान कृपया शल्यमुद्धर ॥
शिवलिङ्गार्च्चनं तस्य विधानं कथय प्रभो ॥

माड़ीशाखेन सहितं स्वच्छं पञ्च विंशति ॥
देवगन्धर्व्वमनुजा असुरा राक्षसाद यं ।
ते सर्व्वे शिवशिवायाभ्नि शिवलिङ्गार्च्चनात् प्रभो ॥
पूर्व्वं हि सूचितं देव वाक्यं मे वै महेश्वर । *
सर्व्वं हि कथयेशान यथाह तव वल्लभा (भा ?) ॥

ईश्वर उवाच ।

शृणु नगात्मजे प्रौढे सर्वकामगमन्विनि ।
पञ्चशाखा[illegible]महेशानि तत्त्वतुम्यं वरानने ॥

\+ + + + +

सर्व्वपूजासु देवेशि लिङ्गपूजापरं पदम् ।
लिङ्गपूजां विना देवि अन्यपूजां करोति य ॥
विफला तस्य पूजा स्यादन्ते नरकमाप्नुयात् ॥
कश्चित् ब्रह्मविद्यो देवि यदि लिङ्गं न पूजयेत् ।
तत्क्षणात् परमेशानि अयशपालता भवेत् ॥
शिवार्च्चनन्तु पूजासु यद्दच्च वर्जितं सदा ।
विष्ठागर्त्तसम देवि तदन्ते विद्धि पार्व्वति ॥
अन्न विष्ठा पयो मूत्र तस्य वेशनि कामिनि ।
शिवपूजां विना देवि अन्य पूजां करोति य ॥
सर्व्वं विष्ठासमं तस्य पुष्पनैवेद्यमेव च ॥

\+ + + + +

गीयते परमेशानि प्रथम शिवपूजनं ।
* शिवपूजां विना देवि नास्ति पूजा कदाचन ॥
शिवपूजां विना देवि अन्यपूजां करोति य ।
स एव रसनाहीन कुम्भीरो जायते ध्रुवे ॥

In the third patala, different kinds of lingas and their respective worshippers are thus enumerated

चतुर्धा पार्थिव लिङ्गं वर्णभेदेन पार्व्वति ।
शुक्लं रक्तं तथा पीतं कृष्णञ्च परमेश्वरि ।
शुक्लन्तु ब्राह्मणे प्रोक्तं क्षत्रिये रक्तमिष्यते ।
हरित वैश्यजाती तु कृष्णं शूद्रे प्रकीर्त्तितम् ॥

End.

आदौ सम्पूज्य देवेशि पार्थिवं लिङ्गमुत्तमं ।
ततोऽन्य पूजयेद्देवि अन्यथा निष्फलं भवेत् ॥
तवैव गुह्यं वक्ष्यामि पार्थिवस्य च पूजने ।
पार्थिवं पूजयेद् यस्तु मासि मासि वरानने ।
चतुर्द्दश्यां महेशानि शुक्लायां वरवर्णिनि ॥
कृष्णायाञ्च महेशानि अमावस्यां विशेषतः ।
निर्म्माय चतुर्द्दश्यां (?) लिङ्ग भक्त्या च पूजयत् ॥
सम्वत्सरे च देवेशि तस्य पूजा च या प्रिये ।
सर्व्वं फलमवाप्नोति नान्यथा तु कदाचन ।
अपरं कं महागुह्यं सारात्सारं परात्परं ॥
शृणु वक्ष्यामि चार्व्वङ्गि येन ब्रह्मसमो भवेत् ॥
एकहस्ते महेशानि निर्म्माय पार्थिवं शिवं ।
पूर्व्वोक्तविधिना देवि पूजयेदयन्तु पार्थिवम् ॥
दक्षिणे वामहस्ते वा निर्म्माय ये च पार्थिवं ।
तत्फलं परमेशानि स्वर्णलिङ्गसमो (? भवेत् ॥
पूजनाच्च च लिङ्गानां यत्फलं लभते नरः ।
तत्फलं परमेशानि नान्यथा तु कदाचन ॥
लिङ्गपूजासमं ध्यानं मम ज्ञाने न वर्त्तते ।
लिङ्गपूजा परं तत्त्वं लिङ्गपूजा परं तपः ।
लिङ्गपूजा परं ज्ञानं लिङ्गपूजा परात्परं ।
ब्रह्माण्डमण्डलं देवि सदा लिङ्गमयं प्रिये ।
अतएव महेशानि लिङ्गं यस्तु प्रपूजयेत् ।
ब्रह्माण्डं पूजयेत्तेन सततं परमेश्वरि । *
इदं लिङ्गार्च्चनं तन्त्रं ज्ञानसारं (?) परात्परं ।
अपूर्वं (?) परमेशानि सारात्सारं (?) शुचिस्मिते ।
एतत्तन्त्रं वरारोहे सततं मम मन्दिरे ।
अत्रैव धन्यो देवेशि अत्रैव श्रीसदाशिवः ।
कैलाससदृशाकारं पञ्चाम तस्य मन्दिरम् ॥ *

Colophon. इति श्रीलिङ्गार्च्चनतन्त्रे ज्ञानकाण्डे देवीश्वरसम्वादे अष्टादश पटलः ॥ * ॥ समाप्तोय (?) लिङ्गार्च्चनतन्त्रं समाप्तं ॥ श्रीश्रीशिवचरणे मम भक्तिरस्तु ॥ श्रीश्रीदुर्गा श्रीश्रीहरि शरणं श्रीश्रीदुर्गा श्रीश्रीकालि (?) चरणे मम भक्तिरस्तु ॥ श्रीश्रीनारायण । श्रीश्रीसरस्वत्यै देव्यै नमः । श्रीश्रीदुर्गा ।

विवरणम् लिङ्गार्चनाविध मूलतन्त्रम शिवलिङ्गाच नविधिर्लिङ्ग ।

No. 84. वीरेश्वरसंवाद । Vīreśvarasamvādah Substance, country made white and yellow paper, 10 x 3 inches. Folia, 4 Lines, 6-7 in a page Character, Bengali Date ? Appearance, very old, worn out, and the papers stick together Verse. Not correct Complete

A portion of the Kāśikhanda of the Skandapurāna on the worship etc. of Vīreśvara (God Śiva) as performed by women desirous of male children

पुत्रकेऽस्थितम् वीरेश्वरपूजनव्रतं वर्त्तते ।

No. 85. वरीवस्यारहस्य प्रकाशसहितम् । Varīvasyārahasyam prakāśasahitam Substance, country made white paper, 12 x 6 inches. Folia, 71 Lines 7-9 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, old, and written by different hands. Prose and verse Not correct. Incomplete.

Varivasyārahasya is a work on the mysteries of Tāntrika philosophy in verse by Bhāskara Rāya, surnamed Bhaskarananda Nātha The commentary on it entitled Rahasya is by the author himself The codex contains both the text and commentary mixed together The authorities quoted are Vāmakesvara Tantra, Yogini hridaya Virupāksa Pañcasika, Śambhavanandakalpalata, etc.

Beginning श्रीगुरुजयतितराम् ॥

विद्याना च मनुना मनुसंख्याता च विद्यानां रह ।
उपन्त्या जयतितरां नरसिंहनन्दनाथगुरु ॥
वरीवस्यारहस्याख्यो ग्रन्थो य स्तेन निर्मित ।
तत्र दुर्घटशब्दानामर्थ सङ्क्षिप्य कथ्यत ॥

तद्विज्ञानार्थं स गुरुमेवाभिगच्छेदाचार्यवान् पुरुषो वेदेत्यादिश्रुत्या गुरूपसदनस्य तत्त्वज्ञानजनकत्वात् प्रथम सकलसंवाविद्याधिदेवता स्व पर रूपं गुरुत्रयवरेष्य तद्वैतत नारसिंह च विद्याविधातायतु च तत्पदार्थ तदात्मैव प्रवर्त्तयति ।

The principle of creation is thus referred to:—

नैसर्गिकी स्फुरत्ता विमर्शरूपास्य वर्तते शक्तिः ।
तद्योगादेव शिवो जगदुत्पादयति संहरति ॥ ३ ॥
मायया विशेषा यत्परिणामादभूदेषा ।
अर्थमयी शब्दमयी च क्रममयी देहमय्यपि च सृष्टिः ॥ ४ ॥

End. नास्ति ।

Colophon. इति श्रीनृसिंहानंदनाथचरणाराधकेन भास्कररायनाम्ना भासुरानंदनाथेनी परिष्णी (?) वरीवस्यारहस्ये तत्प्रकाशे च प्रथमोऽंशः ॥ १ ॥

विवरणम्—वरीवस्यारहस्य नाम तान्त्रिकनिबन्धोऽयं श्रीभास्कररायापरनामकश्रीभासुरानन्द नाथविरचित असम्पूर्णत्वात् पुस्तकमिदं न सम्यगालोचनमर्हति ।

No. 86 मातृकाभेदतन्त्रम् । Mātrikābhedatantram Substance, country made yellow paper, 18 × 5 inches Folia, 22 Lines, 8–10 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old, and worn out Verse Generally correct. Complete.

An original Tāntrika work treating of the Śākta system as explained by Śiva at the request of Parvati. Complete in 14 paṭalas. It begins with the rules of preparing gold chemically, etc, thus —

Beginning. ओं नमो गणेशाय ।

कैलासशिखरे रम्ये नानारत्नोपशोभिते ।
पप्रच्छ परया भक्त्या भैरवं परमेश्वरं ॥
श्रीचण्डिकोवाच ।
त्रिपुरापूजनं नाम सर्व्वरत्नं विशेषतः ।
कलिकाले स्वर्णरत्नं दुर्लभाव तथा मयि ॥
केनोपायेन देवेश स्वर्णरत्नादि लभ्यते ॥
तद्वदस्व विशेषेण यथा रत्नादिकं भवेत् ।
यदीत सर्व्वतन्त्रेषु तद्वदस्व दयानिधे ॥
श्रीशङ्कर उवाच ।
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि यथा रत्नादिकं भवेत् ॥
स्वतेजसा पारदस्य किं रत्नं नहि लभ्यते ॥

The second patala begins with a description of how a child is born in the womb of its mother. At the request of Parvati, God Śiva says :—

मणिपूरे महापद्मे सुषुम्नामध्यसंस्थिते ।
तथानामेन देवेशि नाभिपद्म मनोहर ।
रत्नवर्णसमायुक्तं सदाशुकविभूषितं ।
ऊर्ध्वभागे सहस्रारे चन्द्र शुक्लविभूषितं ।
तस्मादेव गलच्चन्द्र वर्द्धमान दिने दिने ।
मध्यकाले सुसुम्नाख्य ब्रह्मकार सुशीतल ।
भावीन्दयमधोभागे सदानन्दमयं शिवे ।
नाभिपद्मस्तु यद्रूपं तत्स्वरूप समाहिता ।
बिन्दुस्थानं मध्यदेशे सदापद्मविराजितं ।
शाखादेशे चाष्टपत्र चतुरस्र तदपि ॥
चतुर्द्वारसमायुक्तं सुवर्णाभं सलक्षणम् ।
तत्पत्रेण भवेत् पुष्पत्रयसंयुक्तं त्रिपत्रकम् ॥
प्रफुल्ले तु त्रिपत्रारे चाहो रुधिरदर्शनम् ॥
याते शुक्रे प्रथमध्ये स्वल्पतिलेन जायते ॥

In the fourth patala drinking is thus recommended by Śiva :—

महापातकयुक्तेन कारणं पीयते यदा ।
पानान्मुक्तिर्भवेत् तस्य जातिभेदादिक नहि ॥
कारणं देवदेवेशि मोक्षदं सर्वजातिषु ॥

End. शृणु देवि प्रवक्ष्यामि साधिकायाः लक्षणं ।
दिव्यशक्तिर्वीरशक्तिर्गुरुशक्तिस्तथापरा ॥
कुलशक्तिः कामिनी च नरशक्तिः कुमारिका ।
योगिनं पूजयेद्यत्र सदेहदत्तपूर्वकं ।
अन्यथा तु स्वदेहस्य निग्रहो जायते ध्रुवम् ।
सप्तजन्मनि सा देवि पुंश्चलिर्जायते ध्रुवम् ।

Colophon. इति मातृकाभेदतन्त्रे चतुर्दश पटलः ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—अनुष्ठानविषयको मातृकाभेदतन्त्राभिधोऽयं निबन्धः ॥

No. 87. बालाकवचम् । Bālākavacam Substance, country made yellow paper, 10 × 5 inches Folia, 19 Lines, 8–9 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old Not correct Incomplete

A guide to the worship of Bālātripurasundarī, containing the formula of a kavaca or amulet in her name

Beginning. श्रीरस्तु ॥ श्रीं श्रीबालायै नमः । अस्य श्रीबालापरमेश्वरीकवचमंत्रस्य दीद्रसिणा मूर्त्ति (?) ऋषि । क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं क्रः पंक्तिछंद ॥ ऐं क्लीं सौ श्रीबालापरमेश्वरीदेवता ऐं बीज ॥ सौ शक्ति ॥ क्लीं कीलकं मम चतुर्व्वर्गफलप्राप्तार्थे सर्व्वविघ्ननिवारणार्थे विनियोग ।

End नास्ति ।

Colophon. नास्ति ।

विवरणम्—पुस्तकेऽस्मिन् बालात्रिपुरसुन्दर्य्या कवच पूजापद्धतिश्च विद्यते ॥

No 88. परानन्दतन्त्रम् । Paranamdatantram Substance, country made colourless paper, 9 × 3 inches Folia 11 Lines, 4–7 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, and writing slightly effaced in parts Verse Not correct. Incomplete

This codex contains only a portion of the second chapter or pāda of the Paramandatantra on Dīkṣā.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशारदायै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीत्रिपुरसुन्दर्य्यै नमः ॥ अथ दीक्षां प्रवक्ष्यामि (?) देवि सावधानतः शृणु (सचेपत. शृणु ?)

वेदाभ्यासनिरत देवीभक्तिसमन्वितं । १

एव प्रकाशित (?) शिष्य (?) प्रपश्येद्गुरुपुङ्गव ॥

End. सन्ध्यासनकाले तु उच्छिष्ट देवि दीयताम् ।

श्रीपादविद्गुरुं दृष्ट्वा स्वात्मपादेन पूरयेत् ॥ ५३ ॥

पूर्णाभिषकसिद्ध्यर्थं दीपेन सह दीयतां ॥ ५४ ॥

Colophon. इति श्रीपरानन्दतन्त्रे सपादलक्षग्रंथे मंत्रखंडे द्वितीयपादे दाक्षिण्यदीक्षाप्रकारो नाम पञ्चमाङ्कः (?) संपूर्णं (?) ॥ श्रीगुरुदेवतार्पणमस्तु ॥ श्रीसाम्बशिवार्पणमस्तु ॥ छ ॥

No. 93. महाविद्या । Mahāvidyā Substance, country made colourless paper, 10×5 inches Folia, 25 Lines, 5-13 in a page Character, Nāgarī. Date, ? Appearance, very old, and worn out. Prose Generally correct Complete.

A guide to the worship of Mahavidyā, a goddess of a dark complexion and having five heads and ten hands, etc, as described in this work in her Dhyāna or meditation.

देष्ट्राकरालवदनां पञ्चवक्त्रां त्रिलोचनाम् ।
महाविद्यां दशभुजां सेवोष्ठीमरुणाङ्गकीम् ।
खड्गं च मुसलं शूलं भालकं भल्लकं (?) बाणमेव च ।
शस्त्राण्येतानि बिभ्राणा दक्षिणाभ्यां क्रमात् (?) ।
वामोर्ध्वहस्तमारभ्यधनु पाशं च बिभ्रतीम् ।
डमरु खेटकं चैव कपाल सिद्धगामिनीं ।
त्रिखंडमुद्रां बध्वा तु नमस्कारं च कारयेत् ॥

The goddess is worshipped for a charm to hold ferocious animals etc spellbound (Stambhana), as we find at the beginning —

ओं अस्य श्रीमहाविद्यावनदुर्गात्रिपुरसुंदरीमंत्रराजमंत्रस्य परमा ईश्वर ऋषि अनुष्टुप्छंद श्रीअंतर्यामी नारायणी किरातरूपधारी श्रीमहाविद्यावनदुर्गा देवी देवता दुं बीजं ह्रीं शक्ति स्वाहा कीलकं मम विरोधिसर्वदुष्ट स्तम्भनार्थे श्रीमहाविद्यावनदुर्गात्रिपुरसुंदरीप्रसादसिद्ध्यर्थं मंत्रजपे विनियोग ॥

End. अर्हेत्रिप्रियमंत्रं मे शीघ्रायवमयसिद्धिदा विदु । अत्र सामानि यजूंषि साक्षि श्रीरमनायका संतत शोरस्तु ॥ समस्त मंगलानि भवंतु ।

Colophon. इति श्रीमहाविद्या समाप्त (?) ॥ श्री ॥

विवरणम्—महाविद्यापाठमात्रविषयकार्य निबन्ध ।

No. 94. शक्तिरत्नाकर । Saktiratnākarah Substance, country made yellow paper, 16×3½ inches Folia, 31 Lines, 5-8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Prose and verse, Generally correct Complete

A work treating of Śakti, compiled from several Paurāṇika and Tāntrika works, such as Devīpurāṇa Kālīpurāṇa, Kurmapurāṇa,

Candipurana, Vrihaddharmapurāṇa, Mārkandeyapurana Skanda purana, Kulacudamani, Śaktiyāmala, Mantrakosa, Jnanārnava, Śaivagama, Vijamuktavali, Śivarahasya, Radhatantra, etc, consisting of five ullāsas or chapters, of which the first chapter is called Brahma nirūpana, the second Durgasvarupanirūpana the third Durgā mahatmyanirūpana, the fourth Durgāpūjāmāhatmya, and the fifth Dasavidya (nirupana ?), by Rājakisora.

Beginning. ॐ नमोगणेशाय ॥

या शक्तिर्गिरिजस्य चतुरधिका हृदि परा शाम्भवी
काली गौ भवप रमा च रमणामय रमैकात्मिका
प्राण चापि च गन्धिका किमपरं मायात्मिका मानसि ।
वन्दे तां त्रिगुणैकवन्दितपदां भुक्तापवर्गप्रदाम् ॥
सद्व सृष्टिमयी करस्य नितरां स पालयित्री परा
संहन्त्री कल्पैककारणमहो नित्यापि त्वं सन्ना
यत् त्वं वेदविनपरात्मकमयी (?) ब्रह्मेति करमको
ब्रह्मब्रह्ममयी त्वमेव परमाऽनुपायांकप ऽप्यसौ ॥
ब्रह्माणी हरिरीश्वरानुगतारिद्रोऽभवत् केशवा
ब्रह्माणी गणनायक करिमुखसत्पादसेवापरा (?) ।
सत्य ते किम शाश्वतोमतिरहो वैकुण्ठेव रमा
गौरीत्यागमिर्गं विना न (?) कुशल स्यात् सदा मातरि ॥
गैवायां त्रिवर्गदिनीय ममसा पञ्चनि विद्यात्मिका
सव विष्णुपरायणाय परम ब्रह्म ति यीगिनज्ञा
कैविविश्वनिदानशक्तिमपरे वन्दैकमति जना
मन्द मर्मंमतनृपिणाय नियतं मात्मनि विनाशनाम् ॥
तस्या किंचिदहं ममस भन्ता सारैकमन्तं त्रियामु
नानागमपुराणपुस्तकवरादाहृत्य चामोदत
कुम्प पुमवरस्य रचनं (?) श्रीमज्जिरनाकरं
सत्या धारयपादपद्मविभा श्रीराम कैशीरम् (?) ॥

End श्रीभैरव उवाच ।

विद्यामनुत्पी यौगा दुर्गाया मम भाविनि ।
तां विहाय कथ तारा यौगा मन्मनं प्रिय ॥

श्रीदेव्युवाच ।

साधु पृष्टं त्वया भद्र सत्यमार्गहिते रत ।
यथा तारा तथा दुर्गा विशेषो नास्ति यद्यपि ।
तथापि लोकप्रकाशाय मया कथ्यते यद् यदि ।
शृणु वत्स महादेव गदतः दुर्गामनुत्तमाम् ।
परमा भगवानन्द परमेष्ठी प्रभोदय ।
कृष्ण काम भामलाया दिलीपा भैरवोदित (?) ।
नारद काश्यप मधुमाधव कुलकौशिक ।
एते पञ्च महादेव सिद्धौघा परिकीर्तिता ।
बद्धानन्द समानन्द परमानन्दमुख ।
कुलाधीश शक्तिधरो मालानन्द प्रभाकर ।
हरिश्चन्द्रा विष्णुभक्ता दत्तात्रेय शिवाख्यद ।
पूजिता शाकिनी देवी चन्द्रनाथ प्रकीर्तित ।

तथाच विश्वसारे

जमदग्निर्भरद्वाजो भृगुर्गौतमकाश्यपा ।
विश्वामित्र शिवो नन्दी काहली वशिष्ठस्तथा ।
एते च ऋषय प्रोक्ता दुर्गामन्त्रस्य पार्वति ।
भाग्येन लभते विद्या सर्वसम्पत्प्रदायिनी ।
नास्ति परतरा विद्या तीर्थं नास्ति ययात्परम् ।
विद्या चूडामणिर्देवि कथिता पञ्चयोनिना ।
काश्यप काश्यपिदेव शिवानन्दोऽपि गौतम ।
च्यवन शुक्रमङ्गौ च पुलस्त्य पुलह क्रतु ।
वशिष्ठदेव दुर्वास शान्तनु सनक जय ।
सर्वे दैवाय ब्राह्मण (१) सर्वतत्त्वसमन्विता ।
नहि शक्ति विना देवि प्रकाशं उपलभ्यते ।
ये शाक्तास्ते महात्मान सर्वधर्मपरायणा ।
ते शैवा वैष्णवा सुखे सर्वे शिवपूजका ।
तस्मैव शिववदेव विचरन्ति महीतले ।
तेषां सन्तान देवेशि न क्वापि गर्हीतये ।
देवकूटात्मिका विद्या कथिता पञ्चयोनिना ॥

Colophon. इति श्रीशक्तिरत्नाकरे पञ्चमोल्लास समाप्त ॥ ० ॥ ० ॥

विवरणम्—भक्तिरत्नाकरो नाम विविधपुराणतन्त्रशास्त्रसंगृहीत भक्तिस्वरूपादिविषयकतान्त्रिक निबन्धोऽयम्। पुस्तकेऽस्मिन् पञ्चोल्लासा वर्त्तन्ते। तत्र प्रथमोल्लासे ब्रह्मनिरूपणं। द्वितीये दुर्गास्वरूपनिरूपणं। तृतीये दुर्गामाहात्म्यनिरूपणं। चतुर्थे दुर्गापूजामाहात्म्यं। पञ्चमे च दशविद्यानिरूपणमस्ति ॥

No. 95. शब्दार्थचिन्तामणिः। Śabdārthacintāmaṇih Substance, country made white paper, 16 x 7 inches Folia, 351 Lines, 11–12 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1957 Appearance, fresh, and written by different hands. *Prose. Not correct* Complete

A commentary on the Śaradātilaka by Premanidhi Pantha.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

यदीयाभिर्दृग्भिर्भुजगपतीशीर्षविधृता
दधि श्रीमन् स्तम्भंटिति गतमान्या अपि जनाः।
चर्म्म मालिन्यात्मा पतिसमस्तमथादिजनने
सदा वंदे वंदे कमपि करुणाब्धिं जननीम् ॥ १ ॥
न सानुपर्यन्नीहं गिरिशवचनाः नापि च दशा
न चाप मंदेहं गमयति सुदूरं झटिति य
तथाप्येतत्साधुनिधितरवे मे चपलता
कृपाभिः श्रीमत्तुर्नाह मदुपाय भवतु (?) ॥ २ ॥
शब्दार्थचिंतामणिरेव नाम्नी
थंदोऽभवत् प्रेमनिधीर्विजाधिपात्।
न तत्र चित्र करुणार्द्रनंदन
प्रसादलभ्यं किमिहास्ति निश्चितं ॥ ३ ॥
शारदातिलकमर्मनिबंधी
न्यप्यथापि बहुश मवर्तते।
तावतापि न परिश्रमशीलं
सार्थकीकुरुत शारदीयाः ॥ ४ ॥

End. श्रार्थ प्रेमनिधिर्यदापि धनिभी (?) पंथी मतीन कथा
कृतार्थी पर्वततार्थविसर्पीहृदयार्थंभुका ॥
यस्य धीमती मती गुणवती मातापितीमांयति (•)

नाम प्रेमनिधीति पथकृन्मू कुर्मांचलीयस्य ।
कृपाढ्य ज्ञानबोधजाम्बुनद वाराणसीवासा
तन्त्रे पूर्णिमगादिषु विविध (?) २५ पटल सन्दर्भचितामणौ
अमल (?) १८४० वैशाखशुक्लचतुर्थी समाप्तोऽयं ।

विवरणम्—कुर्मांचलीयप्रेमनिधिपार्थविरचितस्तार्पिनामनिबन्धसंदर्भ शारदातिलक
सिद्धान्तिकनिबन्धटिप्पणिदीपस्य ।

No. 96. शाक्तानन्दतरङ्गिणी । Śāktānandataraṅgiṇī. Substance, country made paper of several colours, 10 × 3 inches. Folia, 110. Lines, 6–7 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, very old, worn out, and torn in parts. Prose. Generally correct. Complete.

A Tāntrika work on Śāktism, compiled from several Tāntrika and Paurāṇika works, such as Sāradātilaka, Yāmala, Sammohatantra, Ūrdhvāmnāya, Mahātantra, Pūjāpradīpa, Bhaviṣyapurāṇa, Kulārṇava, Samayātantra, Rudrayāmala, Viṣṇudharmottara, Mārkaṇḍeyapurāṇa, Skandapurāṇa, Liṅgapurāṇa, Kālikāpurāṇa, Yoginīhṛdaya, Śrīkrama,

सत्त्वं रजस्तम इति गुणत्रयमुदाहृतं ।
साम्यावस्थेति चैतेषामव्यक्ता प्रकृतिं विदुः ॥
सा एव मूला प्रकृतिः प्रधान् पुरुषोऽपि च ॥

End. दुर्गैका परमा देवी दुर्गैका परमं पदम् ।
दुर्गैका परमं ज्ञानं दुर्गैका ज्ञानमेव च ॥
दुर्गैका परमं सत्यं दुर्गैका परमा गतिः ।
दुर्गैका परमं दैवं दुर्गैका परमौषधं ॥
दुर्गैका सुखमत्यन्तं दुर्गैका निर्वृतिः परा ॥
दुर्गैका परमा तुष्टिर्दुर्गैका परमं यशः ।
दुर्गैका परमं तत्त्वं दुर्गामिश्रमिदं जगत् ॥

इति भविष्यपुराणवचनेभ्यः —
प्राणप्रयाणपाथेयं संसारव्याधिभेषजं ।
दुःखार्णवपरित्राणं दुर्गानामाचरद्वयम् ।

Colophon. इति शक्तानन्दतरङ्गिण्यां श्रीमन्निर्णयोऽष्टादशोल्लासः समाप्तः ॥ ० ॥ समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥ श्रीदुर्गा जयति ।

विवरणम्—श्रीब्रह्मानन्दविरचितशाक्तानन्दतरङ्गिणीनामकः सुप्रसिद्धतान्त्रिकनिबन्धोऽयम् ।

No. 97. शारदातिलकम् । Sāradatilakam Substance, country made colourless paper, 12 × 4 inches Folia, 164 Lines, 6–11 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, worn out, and written by different hands Verse Not correct. Complete

A compiled Tantrika work of great repute in Bengal, complete in 25 patalas or chapters, by Laksmana Desikendra, son of Śrikrisna and grandson of Vijayacarya This work has been noticed by Dr R Mitra in his *Notices*, No 733, and also in the India Office Catalogue, Nos 2542, 2543, 2544, page 857, part IV.

Beginning. श्रीदुर्गायै नमः ।
नित्यानंदवपुर्निरंतरगलत्पंचाशदर्णैः क्रमात्
व्याप्तं येन चराचरात्मकमिदं शब्दार्थरूपं जगत् ।
शब्दब्रह्म यदूचिरे सुकृतिनश्चैतन्यमन्तर्गतम्
तद्वोऽव्यादनिशं शशांकसदनं वाचामधीशं महः ॥ १ ॥

अन्तर्यतीव्रसितमिन्दुकलाधरस्य
मिन्दीवरोदरसहोदरनेत्रशोभि ।
वपुस्त्रिलोकविभवस्य नवेंदुमौलि
रम पुरं दिशतु मंगलमादरात् ॥ - ॥
मंसारसिंधीतरवैकशिदूर्
वंदे गुरून् गूढं शिवस्वरूपान् ।
रजांसि येषां पदपङ्कजानां
ति (तौ ?)र्थाभिषेकश्रियमावहंति ॥ २ ॥
सार वक्ष्यामि तन्त्राणां शारदातिलक शुभम् ।
धर्म्मार्थकाममोक्षाणां प्राप्तेः प्रथमकारणं ।
शब्दार्थसृष्टिर्मुनिभिश्छन्दोभिर्देवतैः सह ।
त्रिविध मंत्रयन्त्राणां सभेदमिहमभिधीयते ॥ ५ ॥

End.

तस्मादभूदखिलदेशिकसारवेन्द्र
षट्कर्मसागरविहारविनोदशील ।
यस्य त्रिलोकविदितं विजयाभिधान
माचार्यपण्डित इति प्रथयन्ति सन्त ॥
तस्यन्दनो दशिकदेशिकौमु
र्श्रीकृष्ण इत्यभ्युदितप्रभाव ।
यत्पादकारुण्यसुधाभिषेका
च्छ्रीं परामनुवते कृतार्था ॥
आचार्यविद्याविभवस्य तस्य
जात,,प्रभीश्वपददेशिकेंद्र ।
विद्यास्वशेषासु कलासु सर्व्वा
स्वपि प्रथां यो महतीं प्रपेदे ॥
आदाय सारमखिलं निखिलागमेभ्य
श्रीशारदातिलकनाम चकार तन्त्रं ।
यास्य स एव पटलैरिह तत्वसंख्यै
प्रीतिप्रदानविषये विदुषां चिराय ॥
यदस्यता शंभोवपुषि कलितार्द्धेन वपुषा
जगद्रूप गन्धन् सृजति महनीयामपि गिरं ।

सदर्पा शब्दार्थं (?) मानभरनता शंकरवधू
र्भवतूल्वैभूयादवजनितदु चौघमभनो ॥

Colophon. इति श्रीशारदातिलके पंचविंश पटल ॥

विवरणम्—शारदातिलकनामधेयतान्त्रिकनिबन्धविशेष सुप्रसिद्ध एव ।

No. 98. शारदातिलकटीका । Sāradatilakatīkā Substance, country made white paper, 12 × 5 inches Folia, 181 Lines, 9-10 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, and written by different hands Prose Not correct Incomplete

A commentary on the Śaradatilaka, entitled Padārthadarśa by Rāghava

Beginning. श्रीगणेशाय नम ॥

श्रीकण्ठं निशताब्जवनत (?) मौद्दामभोदादरं
पश्यत्यद्दतुक (?) द्रुतपिया (?) समातभाव मुह्ञ ।
मन्दान्दोलितदुग्धसिन्धुलहरीलीलालस लोचन
प्रान्तालोकममातनोतु भवतां भूतिं भवान्या शुभम् ॥ १ ॥
संसेव्यमानमृषिभि सनकादिमुख्यै
र्योगिकगम्यमविनश्वरमादि मूर्तं ।
संसारदुर्विगममारविचारसारं
शैवं महो मनसि मे सुदधातु (सुदमादधातु ?) ॥ २ ॥
भद्राय भवतां भूयाद्भारती भक्तिभाविता ।
भूतैरनूभ्यते यस्या वाग्विलासिलि (?) दुर्लभा ॥
शारदातिलके सर्वे गुरुवात्सुपदेशत ।
पदार्थादर्शटीकेयं राघवेण विरच्यते ॥
सम्प्रदायागत किञ्चिच्छृणितागमसम्मतं ।
यदुक्तमत्र तत् सन्तो विचारयितुमर्हथ ॥ ५ ॥

End. नास्ति

Colophon. इति शारदातिलकटीकायां चतुर्विंश पटल ।

विवरणम्—राघवकृतशारदातिलकटीकाख्योऽय निबन्ध ।

No 99. श्यामारहस्यम् । *Śyāmārahasyam* Substance, country made white paper, 10 × 4 inches Folia, 31 Lines, 2-9 in a page. Character, Nāgara Date, ? Appearance, rather old Prose Not correct Incomplete

Śyāmārahasya is a compendium of Tantrika worship, complete in 22 chapters (prakāśas), compiled from various sources, by *Pūrṇānanda Paramahaṁsa* Noticed in the India Office Catalogue, No 2597, page 898, part IV, also by Dr R. Mitra in his *Notices*, vol II, page 43

पुस्तकेऽस्मिन् श्यामारहस्यस्य प्रथमपरिच्छेदोऽप्यसपूर्णो वर्त्तते।

No. 100. श्यामारहस्यं । *Śyāmārahasyam* Substance, country made yellow paper, 18 × 4 inches Folia, 114 Lines 2-7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Prose Not correct. Complete

A complete copy of the same work, complete in 22 prakāśas or chapters The first chapter treats of the Nyāsavivarana, the second of Antaryajanavivarana, the third of pūjāparyāya, the fourth consists of several prayers and formulas of amulets, among which the most famous prayer, Karpurādi, is quoted from the Umātantra, the fifth treats of Puraścaraṇa and so on The authorities quoted are *Kālītantra, Viratantra, Kumārikalpa, Bhairavitantra, Matsyasūkta, etc.*

Beginning. ओं नमः परमदेवतायै ।

देवीं दानवदैत्यदर्पनिवहाञ्जूम्भयन्तीं श्रिवां
ब्रह्मानन्तमहेशमौलिमणिभिः संसेवितांघ्रिद्वयां ।
नत्वा श्रीगुरुपादपद्मपरमामोदामतज्ञाविन ।
पूर्णानन्दयतिस्तनोति विमलां श्यामारहस्याभिधाम् ॥
स्वतन्त्र वीरतन्त्रञ्च तन्त्र फेत्कारिणीं तथा ।
कालिकाकुलसर्वस्वं कालीतन्त्रञ्च यामलम् ॥
कुलचूडामणिञ्चैव कुमारीतन्त्रमेव च ।
कुलार्णवं तथा कालीकल्प भैरवतन्त्रकं ।
कालिकाकुलसद्भाव तथा वीरतन्त्रकं ।

गुरवाद मतं ज्ञाला साधकानां तदा मतम् ।
मुहुर्हुडिममावार्थे वच्यामि मोचकारिणीम् ॥

Virâsana is thus defined in the first chapter —

एक पादमथैकस्मिन् विन्यस्योरौ च संस्थित ।
इतरस्मिंस्तथा चोरुं वीरासनमितीरितम् ॥

Fol 10

Sacrificial objects are thus enumerated in the third chapter —

कुमारीकल्पेपि

मरामहागामयामेषामहिषा गजगामधा ।
एतेषाचैव बकानि देयानि परमेश्वरीति ॥

गुरुमालायाञ्च

दैयद्रव्य दुग्ध घृतेमात्रं निशायां दिवसेऽपि ।
बलिन्द्याद्विजपेश कृष्णपक्षे यमे दिने ॥
छागे दत्ते भवेद्वाग्मी मेषे दत्ते कविर्भवेत् ।
महिषे धनवृद्धि स्यान्मृगे मोक्षफलं भवेत् ॥
पक्षिदत्ते (?) महर्द्धि स्याद्गोधिकायां महाफलम् ।
नरे दत्ते महर्द्धि स्यादष्टसिद्धिरनुत्तमा ॥
ललाटहस्तहृदये शिरो भ्रूमध्यदेशत ।
स्वदेहरुधिरे दत्ते यद्देह देहापर ।
चण्डालबलिदानेन महासिद्धि प्रजायते ॥

नरबलिम् विशेष न विधेय । तदुक्तं यामले—

राजा नरबलिन्दद्याद्राज्योपि परन्दर ।
सिंहव्याघ्रनरान् दत्त्वा ब्राह्मणो याल्पधीन्तम् ॥

The famous Bhairavîcakra is thus described in the same chapter

ततः सामयिकान् सर्वान् समाहूय निवशयेत् ।

अथ सामयिके सह पानादिकं कुर्यात् । यथा चक्राकारेण पङ्क्त्याकारेण वा भिन्नभिन्नासने कुशपत्रासने प्रतियुग्मके न सुन्दुमकनकोपविशत् । साधक सामयिकललाटे चन्दनाक्षतं दत्त्वा शिवशक्तिधिया पुष्पञ्च दद्यात् । ततो गुरुर्यदि तत्र तिष्ठति तदादौ गन्धपुष्पादिना त प्रपूज्य तस्याग्रे दत्त्वा प्रदर्शित् । गुरोरभावे तत पार्श्वे जल क्षिपत् । तत प्रतिपात्रं

Colophon इति पूर्णानन्दपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये द्वाविंशतितम प्रकाश ।०। समाप्तमिद (?) ग्रन्थ ॥ * ॥ श्रीहरि श्रीदुर्गा श्रीराम ।०॥

विवरणमनुपूर्व्वम् ।

No 101. श्यामापूजाव्यवस्था । Śyāmapujāvyavastha Substance, country made reddish coloured paper, 22 x 4 inches. Folia, 2 Lines, 8-9 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old Prose Generally correct Complete.

A little work showing the authorities as to when and how the worship of the Goddess Śyāmā is to be performed, with discussions. Anonymous

Beginning. ओं नमो गणेशाय ॥ अथ श्यामापूजाकालव्यवस्था ।० यामले

कार्त्तिके मासि अमायां पञ्चदश्यां महानिशि ।
पूजयेद्दीतिथवेन काली विद्या प्रसीदति ॥
मृण्मयीं प्रतिमां कृत्वा महाकालीं प्रपूजयेत् ॥

व्योमकेशसंहितायां

तुलार्के कृष्णमावस्यां निशार्द्धे घोरदक्षिणां ।
पूजयेद्विधिवद्भक्त्या सर्व्वसिद्धीश्वरो भवेत् ।

एवञ्चार्द्धरात्र पूजायां मुख्यकाल । स च काली यदि उभयदिने तदा पूर्व्वदिने पूजा । यथा मत्स्ये

तथोभयदिने प्राप्तकाले न्मयुता यदि ।
उमामाहेश्वरी सा च तिथि सिद्धिप्रदा सताम् ।

गुह्यसाधनतन्त्रे

निशा तु परमेशानि सूर्य्ये चास्तमुपागते ।
प्रहरे च गते रात्रौ घटिके द्वे परे च यै ।
महानिशा समाख्याता तत्रातिमहानिशा ॥

End. तथाच तुलार्कनियतामावस्यायां निशीथे काली पूजयेदिति पर्य्यवसितं । तुलार्के नैव सहयदित्यम तुलार्कपदञ्च तुलार्कोपलक्षितामावास्यापूजापरं । एकत्वयाश्चे तु कार्त्तिके मासि इत्युक्तेर्न्न । न तु राद्धान्तोऽपि गौण

चन्द्रेषु विधानात्। केचित्तु उपलक्षणतयाऽमावस्यायामव्ययतात्पर्य्या तुलाराशिस्थे भास्करे दर्शुशेष्वमिति भास्करपदोपरसमस्या उपलक्षणत्व तत्कालव्यवस्थौपनसामर्थ्यादिति वदन्ति ॥ ० ॥

Colophon. समाप्तैषा श्यामापूजाकालव्यवस्था ॥ ० ॥

विवरणम्—श्रीश्यामापूजाकालनिर्णयविषयकोऽयं निबन्धः ।

No. 102. सौभाग्यरत्नाकरः। Saubhāgyaratnākarah Substance, country made colourless paper, 10 × 5 inches Folia, 258 (of which foll 2, 3, 241, and 245 are wanting) Lines, 8-11 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and worm eaten in parts Prose and verse Not correct Incomplete

Saubhagyaratnākara-is a Tantrika treatise on mystic worship, complete in thirty-six taramgas, by Vidyānanda Natha, pupil of Saccidānanda Natha Noticed by Dr. R. Mitra in his Bikaneer series, No. 1328, page 610.

Colophon. इति श्रीविद्यानन्दनाथेन शिवो प्रियसुता (?) कृते सौभाग्यरत्नाकरे तरंग षष्ठमीगमत् (?) ॥ इति श्रीमच्चिदानन्दनाथचरणारविन्द धाते (?) वासिना श्रीश्रीविद्यानंदनाथेन विरचिते श्रीसौभाग्यरत्नाकरे षष्ठस्तरंग । विक्रम नाम संवत्सर अधिक आश्विन शुद्धद्वादशी शुक्रवार प्रताप अपयाविवाद्दा-रिकनाम गुरुनाम ब्रह्मानन्द ब्रह्मणा भारस्य गोत्र तस्य समिपे (?) लिखितं सौभाग्यरत्नाकरं विद्यापद्धतिपुस्तक विश्वनाथभट्टेन लिखित्वा इदं कल्याण भट्ट निवासि ब्राह्मणाय च पौत्र कल्याणभट्टनिर्व्वाणिचि श्रीललिताये नमः ॥ श्रीशुभमस्तु श्रीकृष्णार्पणमस्तु । लेखक विजय भगस (?)। वाचकविजय भव (?) श्रीललितार्पणमस्तु ॥

विवरणम्—श्रीविद्यानन्दनाथविरचितसौभाग्यरत्नाकराभिधोऽयं तान्त्रिकनिबन्धः । असपूर्णं त्वाद्यालोचनार्हः ।

No. 103. सौभाग्यरत्नाकरः । Saubhāgyaratnākaraḥ Substance, country made colourless paper, 14 x 6 inches Folia, 123 Lines, 6–8 in a page Character, Nagara Date, ? Appearance, very old, worn out, and torn in parts. Prose and verse. Not correct Incomplete

This codex contains only the latter part of the same work.

पुस्तकेऽस्मिन् सौभाग्यरत्नाकरस्य षड्विंशतरङ्गस्यान्तिमांशमात्रं वर्त्तते ।

No. 104. सन्ध्यादि । Sandhyādi Substance, country made red and white paper, 15 x 3 inches Folia, 6 Lines, 8–11 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, worn out, and slightly torn in parts Prose and verse Generally correct Complete

This codex contains Tāntrika Sandhyā or daily prayer, and is a guide to the worship of Rāma, with a prayer to him.

पुस्तकेऽस्मिन् तान्त्रिकसन्ध्या श्रीरामपूजा, स्तुतिश्च विद्यते ।

No. 105. मातृकायन्त्रम् । Mātṛkāyantram Substance, country-made white paper, 10 x 5 inches. Folia, 4 Lines, 8–10 in a page Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, and torn throughout Verse, Not correct Complete

This codex contains a figure of fifty little squares each containing a letter of the alphabet, called Mātṛkāyantra, as well as fifty Sanskrit ślokas showing what good or evil fortune might follow from the use of any particular letter

Beginning
अकारे विजयं विद्यादैश्वर्यमेव च ।
आरोग्यं पुं * * * समय ॥ १ ॥
आकारे शोकसन्तापं विदेशे गड यांबरे ।
* * * * सार्थनाशं (?) तथैव च ॥ २ ॥
इकारेण प्रियं (प्रीत्या ?) पुत्रलाभस्तथैव च ।
धेनुं चैवतु आरोग्यं अर्थलाभं (?) तथैव च ॥ ३ ॥

ईकारे सर्व्वकार्य्याणि शोभनानि तथैव च ।
क्षेमं चैव तु चारोग्यं शोभनं च पुनः पुनः ॥ ४ ॥
उकारे लभते स्थानं मित्रलाभं तु शोभनं ।
सर्व्वकार्य्याणि (कर्म्माणि ?) सिद्धिं तु लभते नात्र संशयः ॥ ५ ॥
ऊकारे शोकसन्तापं पार्थिवानां महद्भयं ।
प्राप्यते च महादुःखं चौरेभ्योऽपि न संशयः ॥ ६ ॥
ऋकारे धर्म्मसम्पत्तिं कार्य्यसिद्धिस्तथैव च । ७
प्रतिष्ठा समवाप्नोति लभते मान पूजित ॥ ७ ॥

End. षकारे विषमं भीषम् शासनं (?) दृश्यते सदा ।
क्षेमञ्चायुष्य लाभं (?) च कल्याणं च पुनः पुनः ॥ ५० ॥

Colophon. इति मातृकायन्त्रफलावलि (?) समाप्ता ॥ श्री नन्दु (नमस्तु (?)) शुभमस्तु ॥

The Mātṛkāyantra is given below —

मातृकायन्त्रम् ।

अ १	आ २	इ ३	ई ४	उ ५	ऊ ६	ऋ ७	ॠ ८	ऌ ९	ॡ १०
ए ११	ऐ १२	ओ १३	औ १४	अं १५	अः १६	क १७	ख १८	ग १९	घ २०
ङ २१	च २२	छ २३	ज २४	झ २५	ञ २६	ट २७	ठ २८	ड २९	ढ ३०
ण ३१	त ३२	थ ३३	द ३४	ध ३५	न ३६	प ३७	फ ३८	ब ३९	भ ४०
म ४१	य ४२	र ४३	ल ४४	व ४५	श ४६	ष ४७	स ४८	ह ४९	क्ष ५०

विवरणम्- मातृकायन्त्रविषयकोऽयं निबन्धः ।

No. 106. श्यामापूजाव्यवस्था । Śyamapujāvyavasthā. Substance, country made white paper, 14 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 5-9 in a page. Character, Bengali. Date, ? Appearance, very old, worn out, and *torn in parts*. Prose. *Generally correct*. Complete.

Another work treating of the same subject as that noticed before in No 101.

पुस्तकेऽस्मिन् श्यामापूजायामयकाण्डस्य वर्णते।

No. 107. श्यामास्तोत्रम्। Syāmāstotram. Substance, country made colourless paper, 16 × 3 inches. Folia, 1 Lines, 9 in a page Character, Bengali. Date, ? Appearance, very old Verse Generally correct. Complete.

This contains the most famous prayer to Goddess Kālī, known by the name of Karpūrādistotra, by Śiva.

पुस्तकेऽस्मिन् कर्पूरादिस्तोत्रमात्र वर्त्तते।

No 108. श्यामास्तोत्रटीका। Syāmāstotraṭīkā Substance, country made yellow paper, 18 × 3 inches Folia, 2 Lines, 11-12 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, worn out and torn. Prose, Generally correct. Complete.

A commentary on the above stotra. Anonymous

पुस्तकेऽस्मिन् कर्पूरादिस्तोत्रस्य काचित् टीका वर्त्तते।

No. 109. संक्षेपतान्त्रिकहोमपद्धति। Saṃkshepatāntrikahomapaddhatiḥ Substance, country made colourless paper, 18 × 2 inches. Folia, 5 Lines, 7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and writing effaced in parts Prose Generally correct. Complete.

This codex contains, beside a short guide to the Tāntrikahoma, a guide to the purification of a Yantra, a kind of mystic diagram in which a devotee worships his own God, and also a guide to the Puraścarana as performed at an eclipse.

पुस्तकेऽस्मिन् संक्षेपतान्त्रिकहोमपद्धति यन्त्रसंस्कारपद्धतिर्ग्रहणकालीनपुरश्चरणपद्धतिश्च वर्त्तन्ते।

No. 110. सुन्दरीलहरीटीका। Sundarilaharitikā Substance, country made yellow paper, 18 x 4 inches Folia 5 Lines, 7 in a page Character, *Bengali* *Date,* ? *Appearance, very old, and worn out.* Prose Generally correct. Incomplete

A commentary on the Sundarilahari or a prayer to Tripurā sundari Anonymous

*पुस्तकेऽस्मिन्नपूर्णा सुन्दरी लहरी टीका वर्त्तते।

No. 111. वरीवस्यारहस्यम्। Varivasyārahasyam. Substance country made white paper, 12 x 10 inches Folia, 16 Lines, 5 20 in a page Character, Nāgara Date, Samvat 1796 Appearance, very old, and worn out. Prose. Generally correct. Incomplete.

Another copy of the work noticed in No 85

विवरणन्तूकपूर्णम्।

No. 112. सुदर्शनेत्रपटलम्। Sudarśanetrapatalam Substance, country made yellow and white paper, 10 x 4 inches Folia 45 Lines, 9 in a page Character, Nāgara Date, ? Appearance, old Prose Not correct Incomplete

A commentary on the Tantrarāja by Pranamanjari, the third wife of Premanidhi, a well known Tantrika author Noticed in page 97.

Beginning श्री राजराजेश्वराय नमः।

अनीशोपि श्रीश्रीत्रिभुवनतिपुर्सा गतिकरी
ऽपवर्गार्थं यस्मात् फलमसमनूते(?)ऽपि विमल।
असद्धेतुनाशाविमलिरपि सत्यार्थमतिद
सहाय कोप्येषोऽस्तु भवतु मे हैहयपति ॥ १ ॥
श्रीकार्त्तवीर्यपदराजिह योगलब्धा।
स्वीयष्टदेवमिव केवलयोगयुक्ता।
तत्कृतिमप्यभिवदत्यत स्वयमीय ।
श्रीसुन्दरीभजनकल्पविवेचने मे ॥ २ ॥

श्रीरामराजेश्वरकम्मुक्षा
हीरमकश्रिममुचयमनी ।
श्रीशीतराजार्यसुदर्शनेन
तत्त्वविकल्प विमुञ्चोनि किंचित् ॥ ३ ॥
न तथार्थं ज्ञाने न च भवति तदा तत्त्वविभ्रमा-
र्थवोधाशा दूरे तत पतन्ती विपुलमुकपा ।
तथाप्येषा सिद्धिं व्रजति यदि नहि भुवनसो
सुगश्चित्प्रेमामरकरविकासे सकलय. ॥ ४ ॥
याति सुभिपदं सुदर्शनसुतस्सामामिदीमये
पूर्वश्रीमत्सुदर्शनराजतरस्य श्रिमेमनाघामराज
विश्वमानसराजहंसमपरं श्रीमन्नृपालिर्यमत
श्रीतत्वार्थसुदर्शनं नवमहं कुर्वे स्वराज्ञीमय ॥ ५ ॥
यस्याः कोपि न दर्शदेवविवुधलात पद. श्रीमती
ज्ञाता वर्धमतीति नितः (?) कुमारश्री अनभू
विश्वनृपे मनिमेलतीर्थविता श्रीशुभमङ्गलं
कुर्वे नीतितत्वराजविषयार्थत्यामनाय स्फुटम् ॥ ६ ॥

End. सतत् पदार्थस्य सम्यक् ज्ञानेन तत् तत् तत्त्वं स्वाधीनं भवति एवं सर्व-तत्त्वेषु स्वाधीनेषु तेषु ज्ञातेषु मुक्ति करतलामलकीभूतैवेत्यभिप्रायेणैकपटल-समाप्तिप्रदर्शने तदधीनफलप्रदर्शनं च करोति भूदित्यादिना अत्र पंचचतुष्क पतितं अत्र पतित यत्र पुस्तके पदोर्दो (?) ॥ ७ ॥

Colophon. श्रावास्त्रीयविकामवीर्यकदया कण्वदमोघनृपन्ने (?)
विद्वत्प्रमे मनिधिप्रसिद्धविषयारामप्रियामभवे ।
चन्द्रर्षाभिधतत्त्वराजविषमालोकार्थसदर्शना
न्यर्थान्यानसुदर्शनेऽत्र पटल (?) पूर्णोऽप्यपूर्वोगतः ॥

विवरणम्—श्रीमेमनिधिपण्डितशलीयवनिताविरचितसुदर्शनाभिधश्रीतत्त्वराजव्याख्यारूपोऽयं निबन्धः ।

No. 113 अपराजितास्तोत्रम् । Aparajitāstotram This codex consists only of one folio of colourless paper, but, *the writing being effaced* in parts, is not legible

पुस्तकमिदं लुप्ताक्षरत्वादालोचन नार्हति ।

No. 114. वटुकस्तोत्रम् । Vatukastotram Consisting of one folio of illegible writing

इदमपि पुस्तकं लुप्ताक्षरम् ।

No. 115. ग्रहणपुरश्चरणम् । Grahanapuraścaranam This codex *also consists of one folio and is a guide to the Puraścarana ceremony to be* performed at an eclipse

पुस्तकेऽस्मिन् ग्रहणकालीनपुरश्चरणपुस्तकस्य पत्रमेकं वर्त्तते ।

No. 116. अक्षयकवचम् । Akṣayakavacam This codex too consists of one folio, containing the most celebrated Akṣayakavaca, generally believed to be very efficacious in promoting continuance of progeny

पुस्तकेऽस्मिन्नक्षयकवचं वर्त्तते ।

No 117. रुद्रचण्डी । Rudracandī Substance, country made yellow paper, 14 x 2½ inches Folia, 4 Lines, 1-7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, and worn out Verse Generally correct Complete

A portion of the Rudrayāmala containing a prayer to Goddess Candī by Śiva, known as Rudracandī

Beginning. ओँ नमो गणेशाय ॥ अथ रुद्रचण्डिका ॥ श्रीश्वर उवाच ॥

No. 121. शाक्तानन्दतरङ्गिणी। *Saktānandatarangiṇī* Substance, country made yellow paper, 18 × 4 inches Folia, 10 Lines, 6-8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, old. Prose and verse Generally correct. Incomplete

Another copy of the work noticed in No 96.

विवरणमत्रपूर्ववत्।

No. 122. तन्त्रामृतम्। Tantrāmṛtam Substance, country made colourless paper, 12 × 3 inches Folia, 26 Lines, 4-5 in a page Character, Bengali Date, Bengal Era 1243 Appearance, old Prose. Not correct. Complete

A Tantrika work treating of the ten Mahavidyas, their worship, puraścaraṇa, etc. *The authorities quoted are Cāmuṇḍātantra, Mālinī*vijaya, Rudrayāmala, Tantracūḍāmaṇi, &c Anonymous.

Beginning. श्री नमो दुर्गायै।

प्रणम्य गौरीं जगदेकमातर

तथा गिरीशं जगदेकबन्धुं।

कुर्म कृतेप्यागमशास्त्रसार

तन्त्रामृत नाम सुमुग्धसारम्॥

तत्रादौ महाविद्यानिरूपणं चामुण्डातन्त्रे।

काली तारा महाविद्या षोडशी भुवनेश्वरी।

भैरवी छिन्नमस्ता च विद्या धूमावती तथा।

बगला सिद्धविद्या च मातङ्गी कमलात्मिका।

एता दश महादेवि महाविद्याः प्रकीर्तिताः॥

नात्र सिद्धाद्यपेक्षास्ति न बलादिविचारणा।

कालादिशोधनं नास्ति न च मित्रादिदूषणं

(न च मित्रादिदूषणं ?)॥

मालिनीविजये।

कालीनीला महादुर्गा त्वरिता छिन्नमस्तका।

वाग्वादिनी चान्नपूर्णा तथा प्रत्यङ्गिरा पुनः॥

कामाचावासिनीबाला मातङ्गी शैलवासिनी ।
इत्याद्या सकला विद्या कलौ पूर्णफलप्रदा ॥
सिद्धविद्यतथा नात्र युगसेवापरिश्रम ।
तथा चैतामहाविद्या कलिदोषान्न बाधिता ॥
इत्यादिवचनेषु विचारो नास्तीति कश्चित् वस्तुत इदं प्रशमापर किन्तु सर्व्वत्र विचारस्यावश्यकत्व। अन्यथा दुरदृष्टवशात् कदाचित् स्वप्रादौ वैरिमन्त्रस्य प्राप्तौ तत्र दौष्य दृष्टत्वादिति साम्प्रदायिका ।

End. नाचतैरर्च्चयेद्विष्णु न तुलस्या विनायक ।
न दुर्व्वया जपेद्दुर्गा बिल्वपत्रैर्दिवाकरम् ॥

दुर्व्वा निषिद्धेति यदुक्त तत् श्वेतदुर्व्वापर तथाचोक्त यामले—
रक्तमाल्यं श्वेतदुर्व्वां नीलकण्ठ कुरुण्टक ।
न दद्यात्त महादेव्यै यदीच्छेच्छुभमात्मन ॥
जवाभावे च मन्त्राढ्यं दुर्व्वा वा श्रीफल दलम् ।
विना वै दुर्व्वया देवि पूजा नास्ति च कर्हिचित् ॥
तस्माद्दुर्व्वा ग्रहीतव्या सर्व्वपुष्पमयी हि सा ।
देवेभ्य सर्व्वमन्त्राढ्य अभावे तुलसीदल ॥
तुलस्या पूजयद्देवीमत्र कार्या विचारणा ।
विना तुलस्या सानाद्ं याइ यस्या (?) द्विज पिये ॥
न सपूर्णफलं प्राहु सर्व्वथैव विनिश्चित (?) ।
दुर्व्वा वा तुलसी तस्माद्ग्रहीतव्या च साधकै ॥
सुन्दरी भैरवी काली ब्रह्मविष्णुशिवस्तता ।
विना तुलस्या या पूजा सा पूजा निष्फल (?) भवेत ॥

शक्तियामले ।

सावित्रीच भवानिच (?) दुर्गादेवि सरस्वती ।
योऽर्चयेत् (?) तुलसीपत्रै सर्व्वकामै समेधते ॥

यामले ।

रात्रौ रहस्यपूजायां तुलसीं वर्ज्जयेत सदा ।
तुलसीघ्राणमात्रेण क्रीडा (?) भवति देवता ॥

यामले—

स्नानं कृत्वा तु ये केचिद्(त् ?)पुष्पं छिन्दन्ति वै द्विजा ।
देवतास्तन्न गृह्णन्ति न चापि पितरस्तथा ॥

पतत् मध्याह्नकालतः । तथो
भ्राता मध्याह्नमध्ये न कियात् कुशलं बुध ।
तत् पूर्वापरयोरेहि विनिमयि (?) परिवर्जते ॥
न पूर्वाह्णे दर्श कुर्यादेवार्थे वामदक्षत ।
न दयालेन देवस्य संध्याय वामदक्षत ॥ ० ० ॥

Colophon. नास्ति ।

श्रीहरमोहनदेवशर्म्मण स्वाक्षरमिदं श्री वाजपुर इति सन १२४२ तारिख ४ चैत्र ।

विवरणम्—तत्तत्तत्ताभिधेयं तान्त्रिकनियमविशेष —

No 123. गुरुगीतास्तोत्रम् । Gurugītāstotram Substance, foolscap paper, 14 x 4 inches Folia, 9 Lines, 4-7 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, not fresh Verse Generally correct Complete

A part of the Brahmayāmala in praise of the Guru, entitled *Gurugītā*

पुस्तकेऽस्मिन् ब्रह्मयामलान्तर्गतगुरुगीता वर्त्तते ।

No. 124. ईशानसंहिता । Iśānasaṁhitā Substance, Bāli paper of yellow colour, 16 x 5 inches. Folia, 10 Lines, 5 8 in a page Character, Bengali Date, ? Appearance, fresh Verse Not correct *Complete*

A work on Vaiṣṇavism in the form of a dialogue between Nārada and Gautama, entitled Iśānasaṁhitā, because Nārada chiefly quotes the words of Mahādeva as addressed to Pārvatī

Beginning. श्री नमो (?) श्रीकृष्णचैतन्याय । श्रीगौतमोवाच (?) ॥
देवर्षे सर्व्वधर्म्मज्ञ सर्व्वदर्शिन् दयानिधे ।
वैष्णवाचारधर्म्माय योगधर्म्मस्तथा गुरो ॥ १ ॥
कर्म्मधर्म्मौ मोक्षधर्म्म साधनानि च सर्व्वश ।
सर्व्वं श्रुतमधिगतं त्वत्प्रसादान्महामुने ॥ २ ॥

किन्तु नाथ कृपासिन्धो मन्मनस्मरलायते ।
ब्राह्मणा मानवा धन्यास्तेषु धन्या द्विजातयः ॥ ३ ॥
तेषु वै ब्राह्मणा धन्यास्तेषु श्रौतविचेष्टिता ।
तेषु सदाचारनिरतास्तेषां मध्ये तु वैष्णवाः ॥ ४ ॥
न वैष्णवसमा देवा ब्रह्मविष्णुमहेशादपि (?) ।
त्रिजगत् वैष्णवाधीनं देवा वैष्णवपालिता (?) ॥ ५ ॥
देवैरपि प्रपूज्यन्ते वैष्णवाः सु(?)संदारुणे ।
इति मे संशयं नाथ छेत्तुमर्हसि साम्प्रतं ॥ ६ ॥

श्रीनारद उवाच ।

शृणु वत्स तव श्रेय श्रोतुं योग्योऽसि गौतम ।
दोषाश्लाघे वैष्णवानां ग्रहाणे (?) मम मानसं ॥ ७ ॥

In this work the identity of Gaurāṅga with Kṛṣṇa is thus mentioned —

श्रीपार्व्वत्युवाच ।

भगवन् सर्व्वधर्म्मज्ञ गुरुवर्ग च मे पुरा ।
कथितो गौरचन्द्रो यस्तत्र मे संशयो महान् ॥ ७४ ॥
कृष्णभक्तो गौरचन्द्र मानवेति श्रुतं मया ।
चतुर्व्वर्गप्रदो देवस्त्वयाऽसौ परिकीर्त्तितः ॥ ७५ ॥
यदीश्वरो हि गौराङ्गश्चतुर्व्वर्गप्रदायक ।
तदा कथं स कृतवान् सन्न्यासादिकधारणं ॥ ७६ ॥

श्रीमहेश्वर उवाच ।

शृणु पार्व्वति प्रभोर्यत् प्राक् (पूर्व्व ?) गोपितं वच ।
सर्व्वास्मिषु दर्शय नाथ ते कथयाम्यहम् ॥ ७७ ॥
द्विधाविभक्तरूपश्च कृष्ण पूर्णफलप्रद ।
एकएव हि गौराङ्ग कृष्णो पूर्णफलप्रद ॥ ७८ ॥
यो वै कृष्ण स गौराङ्गस्तयोर्भेदो न विद्यते ।
तथापि भक्तिमार्गेषु गौर (?) पूर्णतयाऽधिक ॥ ७९ ॥
शिक्षार्थे साधकानाञ्च स्वयं साधकरूपधृक् ।
शिक्षागुरु प्रभोर्गुप्त पूर्णब्रह्म न संशय ॥ ८० ॥
कस्मै तत्साधका ये तु ते देवा न तु मानुषा ।
तेषां न पापलेशोऽस्ति मम ज्ञान महेश्वरि ॥ ८१ ॥

देवेन यत्र कृत कर्म्म तत्तच्छीघ्रैकसाधन ।
यस्मिन् देशे गौरभक्तो नास्ति भूमिविभूषण ॥ ८२ ॥
तस्मिन् देशे न तिष्ठेत् सर्व्व श्रीगवितिष्ठित ।
यत्र देशे गौरभक्त (?) स देश परमो मत ॥ ८३ ॥

After this Gauranga mantras are thus spoken of by Siva —

तस्य मन्त्रान् प्रवक्ष्यामि कल्पद्रुमानिव प्रिये ।
यान् श्रुत्वा मानवी नून भाक्तमन्तं समीहते ॥ ९१ ॥
प्रणवं पूर्व्वमुद्दिश्य (मुद्धृत्य) ततो गौरं समुद्धरेत् ।
चन्द्रशो मनुरयं ऽयं गौराङ्गस्य क्षरं (षडक्षर ?) ॥ ९२॥

ओं गौरचन्द्राय नम ॥१॥ क्लीं गौरचन्द्राय क्लीं ॥ २ ॥ क्लीं श्री गौरचन्द्राय नम । ओं क्लीं गौराङ्गाय नम ॥ ४ ॥ ओं श्री गौरचन्द्राय नमो श्री ॥५॥

The worship of Gaurânga is thus mentioned —

कल्पवृक्षदिवो देवि सपर्य्याविधिरुत्तम ॥ १०० ॥
विशेषं कथयाम्यत्र यत्तु देवि सियन्दरे ।
प्रातःस्नात्वा सन्ध्याय धौतवस्त्रं विधारयेत् ॥ १०१ ॥
गोपीचन्दनतोयाभ्यां तिलकं कारयेत् सुधी ।
आचम्य पूर्व्वादिवक्र सन्ध्यातर्पणकर्म्मणि (कर्म्माणि ?) ॥ १०२ ॥
निष्पाद्य भक्तियोगेन गौराङ्गं पूजयेत् प्रिये ।
शुक्लचन्दनपुष्पाणि दक्षभागे निधापयेत् ॥ १०३ ॥
वामभागे तु नैवेद्य स्थापयेद्वैष्णवापणी ।
तम्रादिपात्रपुरत सितचन्दनलपिते (?) ॥ १०४ ॥
यन्त्रं कथयद्राग्लिख्य पूजयन् पीठदेवता ॥ ५ ॥

अथ ध्यानं ।

द्विभुजं सुन्दरं स्वच्छं वराभयकरं विभुं ।
सुहास्य पुण्डरीकाक्ष दधान (?) पीतवाससम् ॥
कृष्ण कृष्णेति भाषन्तं सुस्वरं सुमनोहरं ।
पतितप्रभवं सौम्यं वनमालाविभूषितं ॥
तारयन्त जगान् सर्व्वान् महाश्रीवैदयानिधि ।
ध्यानानेन यथाशक्त्या पूजयेत् गौरसुन्दरम् ।
श्रीसचन्दनसंयुक्तं तुलसीदलसुत्तमम् ॥ १०७ ॥

प्रदद्यात् श्रद्धया युक्तस्तुलसीमञ्जरी तथा।
सा पूजा विफला प्रिया या तुलस्या विना कृता ॥ १०८ ॥
तुलसी धारयेन्नित्यं कर्णरन्ध्रे तु वैष्णव ।
प्रसूतीये वारिपात्रे तुलसीं स्थापयेत सदा ॥ १०९ ॥
माल्यञ्च तुलसीकाष्ठसम्भव धारयेत् प्रिये।
अथवा धारयेन्माला तुलसीपत्रसम्भवां ॥ ११० ॥
अधृत्वा वैष्णवी माला यत् कर्म समुपाचरेत्।
न तत् फलाय भवति रचोयज्ञादिभिर्हतम् ॥ १११ ॥

\+ \+ \+ \+ \+ \+

इत्थं सम्पूज्य गौराङ्गं दत्त्वा पुष्पाञ्जलित्रयम् ॥ ११६ ॥
सहस्रं प्रजपेन्मन्त्रं शत वाष्टाधिकं प्रिये।
समर्प्य तत् फलं तस्मै स्तोत्रैर्भक्त्या च तोषयेत् ॥ ११७ ॥
उपास्य देवतास्तोत्र कवचञ्च महेश्वरि।
न पठेद् वैष्णवो यस्तु तस्य पूजा वृथा भवेत् ॥ ११८ ॥
तस्माद्वक्ष्यामि गौरस्य स्तोत्र सर्व्वार्थसाधनं।
गौरभक्तिप्रदं श्रीमन्नामाष्टशतकं शृणु ॥ ११९ ॥
अथ् तोऽथ् तमहाकराकारामसयात्मभू ।
इन्द्रवज्र श्रेष्ठदाता ईश्वरर्ये श्वराक्षक ॥ १२० ॥

In the stotra one hundred and eight names of Gaura are enumerated the names being generally identical with those of Kṛṣṇa. We quote the *kavaca* below —

गौराङ्गकवचस्यास्य ऋषिरङ्गिरस स्मृत ।
तुष्टुप्छन्दो देवता च नररूपो महाप्रभु ॥ १०८ ॥
श्री बीजमस्य शक्तिश्च क्लीं शिखा कीलक तथा।
चतुर्वर्गार्थसंसिद्धौ (द्दी ?) विनियोग प्रकीर्त्तित ॥ १२९ ॥
प्राच्यां रक्षतु मां नित्यं ब्रह्मबीजमनुत्तमं।
गौराय इति तथा याम्यां प्रतीच्यान्तु नम पदम् ॥ १४० ॥
स्वमन्त्रदुत्तरस्यां (?) नित्य मां परिरक्षतु।
सायाद्या गौरचन्द्रो मां जले रक्षतु सर्व्वदा ॥ १४१ ॥
मायादिकस्तदनाथ रक्षमां काननान्तरे।
पापाद्रक्षतु (न्तु ?) मां नित्य सद्धमन्त्रा सनातना ॥ १४२ ॥

विशाखेरन् मा गौरी तु शर्मोऽ स्मीह्गम ।
वशाऽहं गौरवर्णी मां तु सर्वं गौरसुन्दर ॥ १४४ ॥
इति श्रुत्वे तदा गार्गी स्थिरीदीर्घ पदी मटी (?) ।
गौराङ्गी (१ सर्वदा पातु गौरचन्द्रा नमोस्तु च ॥ १४५ ॥
यथाविधीने यत् स्थानं यदादृश्यमथाऽदर्शं ।
नद्युक्तं देवदेवेश गौरदेह (?) महाभाग ॥ १४६ ॥
यन्मेतत् कथयं गौरचन्द्र प्रतिकीर्तितं ।
भक्तं भक्तिभावेन पठितव्यं नरैः सदा ॥ १४६ ॥

We find also the following amusing conversation between Hara and Parvati Parvati asked her lord Mahâdeva, that while it was a general rule that sons resembled their fathers in all respects, why it was that there was a remarkable exception in his case While he had five heads, his son Kârtika had six, and she begged of her lord to explain the reason thereof. Mahâdeva replied there was no inconsistency, for he also had six heads, five outwards, and one hidden.

पञ्चाननस्तु देवेश पञ्चवक्त्रोऽप्रमेय ।
किन्तु बन्धाननं देव पुत्रं कैऽपि न संशय ॥ २५ ॥
चतुर्वक्त्र षडाननस्तु पञ्चमर्शीर्ष वक्त्रक ॥ २६ ॥
ईशानस्तु गुणग्र तत्पुरुषं महेश्वरि ।
तथापि षड्वक्त्र धार्यमस्माकमत्र हि कुत्रचित् ॥ २० ॥
षड्वक्त्रार्थं न देवि पञ्चवक्त्र प्रकाशितं ।
षष्ठो मम मुखो ज्ञाप, पञ्चवक्त्र सदानन ॥ २८ ॥

End. धिनु संसारत् यान्ती नरो मौनविकीर्तय ।
वैशाखसंहितामेतामसाध्य भक्तिमाश्रवत् ॥ १४१ ॥
संपूज्य विधिवद्देवं राधानाथं सदाक्षरम् ।
यनिर्श इदि भक्तिश्च फलदाश्रुतिर्धि विष्णु ।
विष्णुना यान्ति सर्वस्मात् सर्वशो परमं पदम् ॥ १४२ ॥

Colophon. इति श्रीनारदपाञ्चरात्रे कृष्णार्जुनसंवादे वैशाखसंहिता समाप्ता ॥

विवरणम्—वैशाखसंहिताविधौ वैष्णवतत्वमहत्वादिकविषयनिर्णय ।

No. 125. कालीपूजापद्धति । Kalīpujapaddhatih Substance, country made yellow paper, 12 × 4 inches Folia, 66 Lines, 8 in a page Character, Bengali Date, 1759 Śaka Appearance, not much old Prose Generally correct Complete

A guide to the worship of Goddess Śyamā, entitled Śyāmarcana kramadipika, by Kasinātha Turkapañcanana

Beginning श्रीमद्दक्षिणकालिकायै नमः ॥ ० ॥

श्रीकालीपादपद्मं निजहृदिकमले चिन्तयित्वा नितान्त
श्रीकालीप्रीतिहेतोः क्रमविधिमधुना पूजने कालिकायाः ।
श्रीकालीतन्त्रदृष्ट्या गुरुपदकृपया साधकानां हितैषी
श्रीकालीभक्तदासः प्रकटयति मुदा श्रीलकाश्यादिनाथः ॥

अथ कालीपूजापद्धतिर्लिख्यते ।

End एवं पशुभावस्थितः साधकः दक्षिणाचारसम्पन्नः श्रीगुरोराज्ञानुसारेण पूर्णाभिषेकसंस्कारसंस्कृतः सन् वीरभावस्थितो वामाचारमाश्रयेत् ॥ ० ॥

शाके रन्ध्रमनोजवाणमुनिभूमान सुधांशोर्दिने
माघे मासि समुद्रनेत्रगणिते पक्षे सिते सात्त्विकी ।
जातेयं क्रमदीपिका शुभकरी श्यामासपर्याविधौ
पूजानन्दविधायिनी विजयतां सर्व्वार्थसंसाधिनी ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीकाशीनाथतर्कपञ्चाननकृता श्यामार्च्चनक्रमदीपिकानाम्नी श्रीश्यामापूजापद्धतिः समाप्ता ॥ ० ॥ ओँ तत् सत् ॥ ० ॥

विवरणम्—श्रीकाशीनाथतर्कपञ्चाननविरचितश्यामार्च्चनक्रमदीपिकाभिधानश्रीश्यामापूजापद्धतिरूपोऽयं निबन्धः ।

***No. 126* कालीतन्त्रम् ।** *Kālītantram Substance, country made* white paper 15 × 6 inches Folia, 11 Lines, 8-11 in a page Character, Bengali Date, 1306 Bengal Era Appearance, fresh. Verse. Generally correct Complete

An original Tantrika work treating of Goddess Kāli, entitled Kālitantra, complete in eleven paṭalas or chapters The first paṭala consists of the rules of the worship, the second treats of Puraścarana, the third of *naimittika* or occasional worship, etc, the fourth, entitled

Kamyapatala, treats of Kamya worship etc the fifth treats of Siddhi, the sixth of Virasadhana, the seventh of Purascaranarahasya and so on The Kalitantra is quoted as an authority in several Tantrika works.

Beginning. श्री नमः शिवाय ॥

कैलासशिखरासीनं देवदेवं जगद्गुरुं
पप्रच्छ परया भक्त्या पार्व्वती परमेश्वरं ॥
देवदेव महादेव सृष्टिस्थित्यन्तकारक ।
किन्तु प्रसन्नं जगच्छ्रोतुमिच्छामि तत्त्वत ॥
कालिकाया महादेव्या पूजाश्चैव विशेषत ॥
सपथाप्रदसहिता चतुर्वर्गफलप्रदाम् ।

We quote below some important passages from the Virasadhana

शृणु देवि वरारोहे वीरसाधनमुत्तमम्
तथा शीघ्रफलावाप्ती प्रकारान्तरमुच्यते ।
चतुष्पथे चतुर्दिक्षु पुरुषं हृदय खनेत् ।
जीविते प्रज्वलन्ते वै दीपान् प्रज्वालयेदिति ॥
कालीतापूजा सम्पूज्य जपेत् प्रयतमानस ।
दन्ताक्षमालया चैव राजदन्तेन मेरुणा ।
हिङ्गुलाक्ता प्रजपेन्मन्त्रं अयुतं सर्व्वदैवतम् ॥
जपान्ते च बलिं दत्त्वा दक्षिणां विधवावधि ।
सर्व्वसिद्धीश्वरो विद्वान् सर्व्वदेवनमस्कृत. ।
अथवा विजनेऽरण्ये अस्थिशय्यासनो नर
अयुतान्त दिवा अथा सर्व्वसिद्धीश्वरो भवेत् ॥
विल्वदण्डं निजक्रोडे शवमारोप्य यत्नत ।
नृसिंहमुद्रया चौक्ष्य जपेन्मासत्रयं नर ॥
सहस्रं पूजा (?) तत्र जपा सर्व्वसिद्धीश्वरो भवेत् ॥
कृष्णमार्जारकस्तूरी रोचनाधनचन्दनं ।
एकत्र साधितं कृत्वा प्रत्येकं साधयेत्तत ॥
जिह्वाग्रे रुधिरं कृत्वा चाकार्षे तु समाहरत् ।
तेनैव गुटिकां कृत्वा भद्रकाली ततो जपेत् ॥
ललाटे तिलकं कृत्वा साधयत् वीरभी स्वयं ।
महाष्टमीनवम्योश्च मध्याह्ने पुरत स्थित ।

छागमहिषमेषाणां चतुर्दिक्षु विनिक्षिपेत् ।
कदम्बान् मुण्डपुञ्जञ्च दीपादिभिरलंकृत ॥

\+ । + . +

कुजे वा शनिवारे वा नरमुण्ड समाहृतं ।
पञ्चगव्येन मिलितं चन्दनाद्यैर्विशेषतः ।
निक्षिप्य भूमौ हस्तार्द्धमानतः कानने वने ।
तत्र तद्दिवसे रात्रौ सहस्रं यदि मानव ।
एकाकी प्रजपेन्मन्त्रं सभवेत् कल्पपादप । इत्यादि ।

End. कुलीनं नावमन्येत देवीवत परिपूजयेत् ।
कुलजेषु प्रसन्नेषु कालिकासन्निधिर्भवेत् ॥
येषां धन्यवतां लोके तथेति कुलदर्शनं ।
तेषां मध्ये तु य कश्चित् कुलदेवीं समर्चयेत् ।
आयुरारोग्यमैश्वर्य्यं बलपुष्टि महद्यश ।
कवित्वं भुवि मुक्तिश्च कालिकापादपूजनात् ।
शुक्लेन ध्यानयोगेन कविता वश्यवर्त्तिनी ।
अनया विद्यया मन्त्री स्पृशेत् पातकिनं यदि ।
स तु तत्स्पर्शमात्रेण वह्निशुद्धि निराकुल ।
पीतेन ध्यानयोगेन स्तम्भयेदखिल जगत् ।
कृष्णेन शत्रुशमन धूम्राभां वैरनिग्रहे ॥
कुमारीपूजन कार्य्यं सर्व्वधर्म्मफलाप्तये ।
कालीमतमिदं दिव्य भैरवेण प्रकाशितं ।
न कुत्रापि प्रवक्तव्य साध्यते च स्वपीवयम् ॥
प्रकाशे सिद्धिहानि स्यात्तस्माद्यत्नेन गोपयेत् ।
तस्मात् सर्व्वप्रयत्नेन गोप्तव्य देवतागणे ।
यदा मनुष्ये लभ्येत तदा कार्य्यं महेश्वरि ।
यो भक्त्या साधयेत् ज्ञानी तस्मै नित्य प्रकाशयेत् ।

Colophon. इति कालीतन्त्रे एकादश पटल ॥ समाप्तोऽयं ग्रन्थ ॥ १२०६ काब्य
तीर्थोपाधिधारिदेवमोहनशर्म्मा पुस्तकोऽयं (?) व्यलिखत् ॥

विवरणम्—कालीतन्त्रमिदं सुप्रसिद्धमेव ।

No. 127. ताराहस्यविवृत्तिः । Tārārahasyavivṛitiḥ Su-
country made yellow paper, 16 × 1 inches Folia, 130 Lines, 6-7
page Character, Bengali Date, ? Appearance, very old, worn o
and torn in parts Prose. *Generally correct.* Complete.

A commentary on the Tārārahasya, by Śankarāchāryya, entitl
Tārārahasyavivṛiti. *Noticed before in No. 33, but as that w
without a beginning, it is given below from the codex under notice*

Beginning. ओं नमो गुरुचरणेभ्यः ।

ऊर्जितानन्दरूपां सर्व्वदैवप्रपौरिणीं ।
परां वागुपिणीं वन्दे महानीलसरस्वतीं ।
नीलतन्त्रं महातन्त्रं सिद्धसारस्वतं परं ।
चीनतन्त्रं मत्स्यसूक्तं नाम्नाषं फरवं तथा ॥
भैरवाख्यं महातन्त्रं विद्यानैभ्ररसहिताम् ।
विघ्नेश्वरतन्त्रं च कुलचूडामणिं तथा ॥
आगमे गुह्यतत्त्वं ज्ञात्वा गुरुभिः कथितं यत् ।
तथा श्रीमद्भैरवीया ताराहस्यवृत्तिका ॥

At the beginning of the work, the contents of the text are thus enumerated.

नित्यपूजाप्रमाणन्तु प्रथमे पटले तथा ।
दीक्षाविधिर्द्वितीये स्यात् पुरश्चर्या तृतीयके ।
नैमित्तिकं चतुर्थे तु पञ्चमे काम्यनिर्णयः ।
रहस्यनिर्णयः षष्ठे कुमारी सप्तमे तथा ॥
अष्टमे च पुरश्चर्या रहस्य परिकीर्त्तितम् ।
नवमे पटले दीक्षा मन्त्राणां परिनिर्णयः ॥
दशमे पटले तीव्र सद्धिमेका दश तथा ।
द्वादशे पटले मन्त्रमुभावानां परिनिर्णयः ॥
ध्यान कन्यादिकञ्चैव पटले च त्रयोदशे ।
सम्यग्विधानं होमस्य तारायास्तु चतुर्द्दशे ॥
पञ्चदशे तु मन्त्राणां वासना मन्त्रनिर्णयः ।
इति ताराहस्ये तु सम्यगध्यायनिर्णयः ॥

End. तथा चतुरशीति गुटिका ८४ चराशी रस अर्जानि ८४ चतुरशीतिरसैदात् परिश्राय पूर्व्वे गौरीकालानलयोगिनामानिय (अ १) त्रिधाराणि त्रिरसैं परसैवेपनिषोदार्थं समानुपकारार्थं (?) कविदशकमनुस्थित । तत्र तत्रिर्वेद रसाद्यविधानार्थं परंपरया अनुसन्धेदार्थं परोपासनदिनार्थं चार्थं गौरमाध्याथी विधानि । तत्र च प्रथमसन्देहस्य [illegible] रस १ ततो हुमथादि २, गीयरादि ३, माचिकरादि ४, मामरादि ५ इति चतमी राजय २ तत [illegible] ३ ततो मन (?) त्रिधा [illegible] विधि, तत [illegible] ५ ततस्त्रिधा [illegible] ६ [illegible] ७ तत [illegible] मक्षीकरणं ८ ततो [illegible] विधा ९ ततः [illegible] कर्म च १०, ततो [illegible] ११, ततो [illegible] १२ ततो [illegible] १३, ततो [illegible] १४, [illegible] १५ [illegible] १६, [illegible] १७, [illegible] १८ [illegible] १९, ततो [illegible] २० [illegible] गुटिका २१ [illegible], [illegible] च (१) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।

Colophon. इति [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] लिखितं पुस्तकं [illegible] संवत् [illegible] ।

[illegible] — [illegible] [illegible] ।

Beginning. नास्ति ।

End. ओं नम शिवाय शांताय सत्याय च ईशाय च

रुद्रोग्राय यथाराय ममतुभ्यं नमोस्तुते ।

अथ जपार्पणं

सांगमार्थं जपेद्यत् कीर्त्तणादिनि चैव तु

सर्वं सार्श्वीर्थको चार्थे निरंजनमिति कीर्त्तन ।

ततो जप अपानं वमारुद्राधिति मंत्रतो अर्घ्यं दद्यात् देवपार्श्वे तं निवेदयत्

ततो जपनिवेदनं

गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपं

सिद्धिर्भवतु मे देव प्रसादात्त्वयि स्थिति

इत्यादि दंश स्तुत्वा क्षमाप्य ।

Colophon. इति रुद्रन्यासविधि समाप्त । श्रीगणाधिपतये नम ॥

विवरणम्—श्रीरुद्रमन्त्रपाठविषयकार्थं निबन्ध ।

No 131. रुद्रपद्धति । Rudrapaddhatiḥ Substance country made white paper 10 × 4 inches Folia, 154 Lines, 1–10 on a page Character, Nagari Date, Samvat 1794 Appearance, very old, worn out and torn in parts. Prose Not correct Complete.

A guide to the worship, etc, of Rudra entitled Rudrapaddhati, by Yājñika Sadāśivadīkṣita Kāśidīkṣita. The authorities quoted are Jābālopaniṣad, Sūtasaṃhitā, Vāyupurāṇa, Śivapurāṇa, Kālikāpurāṇa, Yamasmṛti, Śātapasmṛti, Viṣṇupurāṇa, Kātyāyanasaṃhitā, etc

At the outset, one reciting the Rudrasūkta is thus praised —

रुद्राध्यायी वसेत् यत्र ग्रामे वा नगरेऽपि वा ।
न तत्र क्षुत्पिपासाद्या दुर्भिक्षव्याधयोऽपि वा ॥
य पुन सततं भक्त्या अथर्वं प्रतिपश्यते ।
जपन् ध्यायन् सदा रुद्रं सोऽपि याति परं पदम् ॥
पृथ्वीं ससागरां दद्यात् कन्यां शीलगुणान्विताम् ।
दद्यात् कांचनसंपूर्णां धेनुं सर्वगुणान्विताम् ॥
अधिकं तु फलं नूनं रुद्रजापात् सकृद्द्विज ॥

purāṇa, etc. The codex under notice contains upto the end of the seventeenth prakāśa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीं नमः श्रीमन्महात्रिपुरसुन्दर्यै ॥

शिवे गुरौ गणाधीशे वरुणस्य परदेवता ।

ललितायाः अर्चायाः प्रवर्त्यं इदं चन्द्रिकाम् ॥

अथ श्रीमान् साधकेन्द्र

रात्रिशेषे समुत्थाय कृत्वा चावश्यकं ततः ।

मानयुक्तं शनिभूमौ गुरुं आदौ च चिन्तयेत् ॥

End *of the codex under notice* एवं नित्यान्यदेवता सम्पूज्य वक्ष्यमाणविधिना तदर्घ्ये सुधां शिरसि सहस्रदलकमलकर्णिकामध्यस्थिताय परमशिवात्मने श्रीगुरवे निवेद्य तत्पादुकां हि मनसा सदाशिवपुर बर तत्पादस्थामृत तत्त्वचतुष्टयेन स्वीकृत्य तदानन्दनिर्भर श्रीगुरुदेवतात्मैक्यं भावयित्वा श्रीपरदेवताया श्रीचक्रपूजासमये अथवा श्रीचक्रपूजानन्तरं मूलदेव्या सह परावरदेवता विसर्जयेत् ।

सच्चिदानन्दनाथेन सद्ज्ञानन्दचेतसा ।

चन्द्रिकायां प्रणीतायां प्रकाशः सप्तदशोऽगमत् ॥ * ॥

Colophon इति श्रीसच्चिदानन्दनाथविरचितायां ललितार्चनचन्द्रिकायां शाक्तपूजाद्युत्यमनर्पणायतनपूजाप्रधानाय सप्तदशः प्रकाशः समाप्तः ॥*

विषयः—श्रीसच्चिदानन्दनाथविरचितललितार्चनचन्द्रिकाभिधललितापूजाविषयकोऽयं निबन्धः ।

No 133. ललितार्चनचन्द्रिका । Lalitārcanacandrikā Substance, country made colourless paper, 10×4 inches Folia, 70 Lines, 3-9 in a page. Character, Nagara. Date, ? Appearance, very old, worn out, and torn in parts. Prose Generally correct Incomplete (only the last chapter of the work)

This codex contains only the last chapter of the same work

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीसच्चिदानन्दनाथविरचितायां (1) ललितार्चनचन्द्रिकायां नैमित्तिकपूजाविधानप्रकारनिरूपणं नाम चतुर्दशः प्रकाशः समाप्तः ।

श्रीविद्यानन्दमुनीन्द्रणां
...सदाशिवनाथनाथे
निरस्तसंसारितनीश्वाली
नियीमत नीपदर्वाया ॥
धीरे आर्ये धरायाः प्रवितकवलयांकुरा प्रविवंयन्
शिवं सदारत्नं सकलसुखकुञ्जकालिकामालितान ।
स्मातां नाम्ना च मौकेश्वं श्रुन्मालिकाभाषुता (*) शुभा
भासाखित्याश्वसं दैवीवदृशगन्धके प्राकृसुभास विवधम् ।
इति श्रीविद्यापद्धतिमालाया ॥ श्रीश्वरार्पणमस्तु ॥ प्रथमस्तु ॥ राम राम

विश्वरचबूभपूर्वम् ।

No 134. लक्ष्मीनारायणपटल । Lakṣmināriyanapatalah Substance, country made white paper, 13 x 5 inches Folia, 30 Lines 6 9 in a page. Character, Nāgarī. Date, ? Appearance, very old, worn out, and slightly worm-eaten in parts. Verse Not correct Complete

A portion of the *Prapañcasāra* of Śaṅkarācāryya, entitled Lakṣmīnārāyanapatala, treating of the worship of Lakṣmīnārāyaṇa or Nārāyana amalgamated with Lakṣmī in one and the same body

Beginning श्रीरामाय नम ॥

अकचटतपयाद्यैः सप्तभिर्वर्णवर्गैः
विरचितमुखबाहुपादमध्याख्यहृत्का ।
सकलजगदधीशा शाश्वता विश्वयोनि
वितरतु परिशुद्धिं चेतस शारदा वः ॥ १ ॥
अथाभवत् ब्रह्मदौश्वराख्या
पुरा प्रधानात् प्रलयावसाने ।
गुणे प्रभिन्ना भवतोऽस्य सृष्टि
स्थितिविध्वंसभ्रष्टनिविष्टचेष्टा ॥ २
जनिश्चिति च लयं च तां विचिन्त्य समाविशन् ।
संसारमज्जमध्ये नवदर्शं मानिनं विभुम् ॥ ३ ॥

End.

निष्ठीव चौर्यं श्वपदमनेय ।
संस्पृष्टमन्न नियमेन भुक्ता ।
सर्वपङ्क्तौ न जले गृहीत्वा ।
माद्यामहेत्येतदुदीर्य मन्त्रं ॥ २२ ॥
उच्छिष्ट किञ्चिन्नसयेत् पृथिव्या ।
उच्छिष्टभाग्भ्यो निमदत् पितृभ्य ।
सप्ताभिरद्भिश्च सदा मुखं च ।
प्रक्षाल्य हस्तावथ निज पादौ ॥ २३ ॥
आचम्य संचाम्य च किंचिदप्प
स्पृष्ट्वा स्पृशन्नङ्गुष्ठेन नाभिं
अगस्तिरप्यौर्वड्वानलश्च
भुक्तं मयान्नं जरयन्त्वशेषं ॥ २४ ॥
सुखं चतत् परिणामसम्भवं
यच्छत्वरोगं मम चास्तु देहे
विष्णु समस्तेन्द्रियदेहदेही
प्रधानभूतो भगवान् यथैक, ॥ २५ ॥
सत्येन तेनात्तमशेषमन्न
मारोग्यदं मे परिणाममतु ।
दत्वाथ ताम्बूलमथ द्विजेभ्यो
विदग्धपर्णं क्षयगन्ध नाद्यात् ॥ २६ ॥
शिरांसि पर्णस्य न मूलमग्र
शल्कं च चूर्णं क्रमिदष्टपूग ।
न ब्रह्मचारी विधवा यतिश्च
व्रती व्रतादृत न पूगमद्यात् ॥ २७ ॥
नयेदह शेषमथेतिहासै
कृत्वाथ सायंतनभोजनान्ते ।
वटार्कपालाशबिभीतकस्य
प्रचस्य पर्णेष्वपि पिप्पलस्य ॥ २८ ॥
एरंडपत्रेषु स्थलो न चाद्या
न कांस्यपात्रे विधवा यतिश्च ।
प्रदोषयामेन शयीत मंत्री
प्रभातयामेपि शयीत मध्ये ॥ २९ ॥

त्यजेत् प्रयाणं ह्यष्टमे सदा प्राज्ञः
स्थिरः प्रयाति यदि पश्चिमाद्य ।
स्याद्विपत्त्य चतुरत गेहे
पुनर्गृहाणां न भवेत् कदाचित् ॥ २० ॥
प्रयाणमधिष्ठाय शुभे च राशि
पुत्रं च कन्या सह भार्यया च ।
मुक्त्वा समस्ता गृहस्थ धर्मा
प्रयाणमेव व्रजन् प्रयाति ॥ २१ ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशङ्कराचार्यविरचिते प्रपंचसारे श्री लक्ष्मीनारायणपटलः । शुभं भूयात् श्रीरामकृष्णाय नमः राम राम राम ।

विवरणम्—श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितप्रपञ्चसारान्तर्गतश्रीलक्ष्मीनारायणपटलाभिधश्रीलक्ष्मीनारायणपूजादिविषयकोऽयं निबन्धः ।

No 135. ललितार्चनविधि । Lalitārccanavidhih. Substance, country made colourless paper, 8 × 4 inches. Folia, 14. Lines, 9 in a page. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, very old, worn out, torn, and writing effaced in parts. Prose. Not correct. Incomplete.

A guide to the worship of goddess Lalitā. Anonymous.

ललितापूजनविषयकं ग्रन्थान्तरमिदम् ।
